

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XV
ŠT. 5
29. MAJ 2008
1,50 EUR

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Knjižnica Velenje
Titov trg 05
3320 Velenje

Poštnina plačana pri pošti Šoštanj 3325

Gemeinde Šoštanj

Kulturamt Šoštanj

lal

25. Mai 2008

IVAN
NAPOTNIK

1888-1960
Slovenischer
Bildbauer

Eine Auswahl von Plastiken
aus öffentlichen slowenischen
Sammlungen

Galerie Velenje

Mit freundlicher Unterstützung
lal akademie der bildenden Künste velenje

Mai 2008

KULTURNICA GABERKE

organizira v nedeljo, 15. junija 2008

SREČANJE PRESELJENIH Z OBMOČJA RUDARJENJA

Zabavna prireditev bo potekala v Gaberkah pri kozolcu na lokaciji bivšega gasilskega doma Gaberke s pričetkom ob 15. uri.

Gre za družabno prireditev, ki je namenjena srečanju prebivalcev nekdanjega spodnjega dela Gaberk in celotnega Družmirja, Šoštanja, Prelog in Metleč, ki so se bili prisiljeni preseliti v druge kraje zaradi posledic rudarjenja. Ob tej priložnosti bo na ogled tudi razstava fotografij nekdanjih krajev in domačij iz omenjenih območij. Vabljeni pa ste tudi vsi, ki želite spoznati te ljudi, se z njimi družiti in zabavati, in tisti, ki še imate v dobrem spominu kraje, ki jih zdaj ni več oz. jih nikdar niste poznali, pa bi

jih morda radi spoznali. Vabilo pa velja tudi tistim, ki se želite samo zabavati in zaplesati ob poskočni glasbi.

Za veselo razpoloženje bo skrbel ansambel ZREŠKA POMLAD, dobro pa bo poskrbljeno tudi za jedačo in pijačo.

Lep pozdrav!
Kulturnica Gaberke

KULTURNICA GABERKE

KULTURNO - TURISTIČNO DRUŠTVO

GABERKE 101, 3325 ŠOŠTANJ - TEL: (03) 891 30 98

E-mail: kultura2@volja.net

TRR: 24302-9004331204 - DŠ: 29289262

List

**Revija za kulturna in druga
vprašanja občine Šoštanj in
širše.**

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina
Šoštanj, zanjo Darko Menih, župan.

List

Fotografija na naslovnici:
Tekauc

Odgovorni urednik
Peter Rezman

Lektoriranje
Jožica Andrejc
(za razpise in objave odgovarja naročnik)

Priprava redakcije
Milojka Komprej

Tisk
Eurograf d.o.o.

Natiskano
900 izvodov.

*Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za LIST št. 6 (junij 2008), pošljejo ali
dostavijo najkasneje do 27. 6. 2008.*

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

VSEBINA

4	Foto meseca
5	Uvodnik
6	Naša občina
10	Dogodki in ljudje
12	Intervju
15	Informacije v prostoru
16	Dogodki in ljudje
17	Cerkev in mi
18	Šport
20	Šolski List
22	Sredina vabi
24	Podoba kulture
26	Kultura
27	Lutkovni kotiček
28	Gledališče
30	Spomini
32	Naravna dediščina
33	Knjige
34	Kulturni natroski s Koroške
36	Dogodki in ljudje
37	Spomini
40	Svetloba
41	Horoskop
42	Križanka
43	Reportaža
44	Fotoreportaža

Ministrica Kukovičeva ter minister Vizjak se veselita nove pridobitve v TEŠ.

Foto: arhiv TEŠ

Življenje na robu Evrope

piše: Martina Pečnik

»Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregan, da rojak prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak ...«

Ce bi povezali Prešernove verze z aktualnim dogajanjem naše širše domovine, bi lahko bili ponosni na to, da smo imeli Slovence, ki je že pred dvema stoletjema pisal o sožitju narodov. Tega sedaj doživljamo v navezi z evropskimi narodi in Evropsko unijo, ki je dodobra obarvala letošnji maj. Poleg mednarodnega praznika dela smo prvega maja obeležili četrto obletnico vstopa Slovenije v Evropsko unijo. V prvi polovici meseca se je odvijal Teden Evrope. 9. maja je bil dan Evrope in dan zmage, ki ga obeležuje podpis kapitulacije nemške vojske v Topolšici, s čimer se je uradno končala druga svetovna vojna in s tem vojna vihra, ki je divjala med narodi. Ob koncu maja se predsedovanje Slovenije Evropski uniji približuje svojemu sklepnemu delu, čez dober mesec bomo vodenje unije predali Franciji ...

V zelo kratkem času smo dosegli veliko, bili deležni velikih sprememb. Še pred 17 leti smo slavili suverenost nove države Slovenije, že po nekaj letih smo izvedeli, da se pripravljamo na vstop v novo zvezo, kar nam je leta 2004 tudi uspelo. V tem času smo spremenili politični in gospodarski sistem. Odprli smo se zahodnim državam, s katerimi v polpretekli zgodovini nismo imeli tesnejših stikov.

Pa smo doživeli kaj sprememb tudi v svoji miselnosti? Smo odprli tudi svoje glave? Če se zamislimo nad tem vprašanjem, se porodi vrsta podvprašanj.

Ali znamo skupno nastopati in se partnersko povezovati? Se bomo raje razcepili na čim več

pokrajin, kakor da bi težili k čim manjši delitvi in večji učinkovitosti? Kako dolgo bomo še v sosedu videli tekmece in ne partnerja? In kdaj bomo začeli ceniti svoje dobrine in domače ljudi? Šele takrat, ko dobijo priznanje v tujini ali po njihovi smrti?

Leta 1948 je Ivan Napotnik zapisal: »... brez zvez in brez denarja nisem se mogel pokazati impozantno. Manjkala je energija, da bi ustvaril iz nič velike umotvore – morda pa postanejo moje neznatne lesene plastike, raztresene povsod po naši domovini, po moji smrti velike.« (Mikuž, 1984). Njegove besede so se uresničile. Šele z današnjim spoštovanjem smo mu postavili mesto, ki si ga je zaslužil, a ga za časa svojega ustvarjanja, žal, ni užil. Vzemimo preteklo napako kot poduk, ki naj ne velja samo za preminule umetnike, temveč tudi za ljudi sedanjosti. Cenimo tisto, kar imamo – tukaj in zdaj, od ljudi do narave. Tistega kar zavrnemo, nam nihče ne bo povrnil. Niti izobražencev, ki se potihoma odseljujejo, niti edinstvene narave, do katere še vedno nismo vzgojili ustreznega odnosa.

Resda smo kot enakopravni del Evropske skupnosti dobili veliko novih priložnosti za povezovanje in izmenjavo znanja, blaga in ljudi. A ob tem ne smemo pozabiti na varovanje lastnih virov in svoje identitete. Realnost današnje Evrope je daleč od humanističnih načel, o katerih je pisal Prešeren. To se še posebej občuti v mladih državah, kjer je do zrelosti potrebno prehoditi še fazo tranzicije ...

Občinske novice

Sprejet rebalans proračuna Občine Šoštanj za leto 2008

Na 13. redni seji Občinskega sveta Občine Šoštanj, za katero je bilo gradivo izjemno obsežno, saj je obsegalo kar 286 strani, je bil med drugim soglasno sprejeti Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o proračunu za leto 2008. Prihodki so povečani za več kot štiri milijone evrov, sredstva so namenjena predvsem investicijam.

Poleg tega so svetniki potrdili Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Šoštanj za leto 2007, sprejeli so Sklep o letnem načrtu pridobivanja in razpolaganja z nepremičnim premoženjem občine Šoštanj za leto 2008, sprejeli so Odlok o programu opremljanja stavbnih zemljišč in merilih za odmero komunalnega prispevka za območje občine Šoštanj in Pravilnik o merilih za določitev podaljšanega obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost v občini Šoštanj.

Nov petletni mandat za vodenje Zavoda za kulturo Šoštanj je dobil Kajetan Čop, svetniki pa niso imenovali nove občinske volilne komisije, tako da je treba celoten postopek za imenovanje le-te ponoviti.

Svetniki so se seznanili še z delom Zavoda za kulturo Šoštanj in Medobčinskega inšpektorata v preteklem letu. Ti dve točki sta bili na tokratno sejo predstavljeni s prejšnje seje.

Uradna otvoritev Središča za samostojno učenje v Šoštanju

V sredo, 21. maja 2008, je bila v upravni stavbi Občine Šoštanj ob tednu vseživljenjskega učenja uradna otvoritev Središča za samostojno učenje. Program že od februarja izvaja Ljudska univerza Velenje, financira pa se preko javnih del, od tega 60 % sredstev zagotavlja Občina Šoštanj.

Mirjam Šibanc, direktorica Ljudske univerze Velenje, je na otvoritvi med drugim povedala, da je to že 35 takšno središče v Sloveniji, v okviru Ljudske univerze Velenje pa tretje (poleg šoštanjškega je tudi v Velenju in Nazarjah). Namenjeno

pa je občankam in občanom vseh starosti, ki se želijo dodatno izobraževati. Zbrane je nagovoril tudi direktor Zavoda za zaposlovanje Robert Rajšter, ki je med drugim povedal, da bodo v središču obiskovalci dobili tudi najnoveše informacije o prostih delovnih mestih in ostalih dejavnostih zavoda.

Župan Občine Šoštanj Darko Menih pa je poudaril, da je za prebivalce izjemno pomembno, da imajo v svoji občini možnost, da se samostojno izobražujejo, saj se ljudje učimo celo življenje. Dokaz za to je bila tudi tokratna otvoritev. Kulturni program zanjo so namreč pripravili na Osnovni šoli Šoštanj, diplome za uspešno opravljen začetni tečaj računalništva v Središču za samostojno učenje pa je prejelo 28 občanov, starih nad 50 let.

Da se je središče dobro prijelo, je pokazala tudi sama otvoritev, na kateri se je zbralo lepo število občanov in občanov ter tudi precej svetnikov Občine Šoštanj.

Dan odprtih vrat pisarne Centra za socialno delo Velenje v Šoštanju

V sredo, 21. maja, je bil od 13. ure dalje dan odprtih vrat pisarne Centra za socialno delo Velenje v občinski upravni stavbi v Šoštanju. Vsi obiskovalci so se lahko seznanili z dejavnostmi centra, nagovorila pa jih je tudi direktorica mag. Zlatka Srdoč Majer, ki je poudarila, da je odprtju pisarne v Šoštanju botrovala želja, da se dejavnost približa uporabnikom. V Šoštanju jim nudi prvo socialno pomoč, česar pa v Šoštanju ne morejo rešiti, pa posredujejo ustrezni strokovni delavki na matični enoti v Velenju. Povedala je še, da je pisarna, ki je odprta ob sredah, zelo dobro obiskana.

Župan Občine Šoštanj pa je izrazil zadovoljstvo, da se je Center za socialno delo Velenje odločil odpreti pisarno tudi v Šoštanju in s tem približal svojo dejavnost tudi prebivalcem občine Šoštanj, ki lahko tako že veliko stvari uredijo na enem mestu.

Napotnik na Dunaju

V veliki sejni sobi upravne stavbe Občine Šoštanj je v torek, 6. maja 2008, potekala tiskovna konferenca pred razstavo del Ivana Napotnika na Dunaju. O razstavi so spregovorili župan Občine Šoštanj Darko Menih, mag. Milena Koren Božiček iz Galerije Velenje, ena izmed avtoric razstave, Kajetan Čop, direktor Zavoda za kulturo Šoštanj, Darja Medved, direktorica občinske uprave, Alenka Verbič, višja svetovalka za družbene dejavnosti na Občini Šoštanj in zunanji sodelavec Matjaž Černovšek.

V uvodnem pozdravu je župan poudaril izjemen pomen in zahtevnost tega projekta, ki je tudi osrednji dogodek ob 120. obletnici rojstva kiparja Ivana Napotnika. Dodal je še, da razstavo v celoti podpirajo občinski svetniki in da je Napotnik ponos prebivalcev občine Šoštanj.

Mag. Milena Koren-Božiček je opisala razstavo, na kateri bo predstavljenih 33 del Ivana Napotnika. Gre predvsem za dela, ki ga najbolj predstavljajo v vseh njegovih obdobjih. Vsa dela so iz javnih zbirk – glavnina iz šoštanjške, poleg tega pa so dela prispevali še Narodna galerija v Ljubljani, Galerija Velenje, Pokrajinski muzej Celje, Galerija Božidar Jakac Kostanjevica na Krki in Osrednja knjižnica Celje. Razstava pa bo tudi multimedijsko podprta, saj bodo predstavljeni filmi iz življenja Napotnika, z njegove zadnje razstave in obeh razstav, ki sta sočasno potekali pred dvema letoma v Galeriji Velenje in Narodni galeriji v Ljubljani.

Kajetan Čop je povzel logistično zahtevnost projekta, Darja Medved pa je predstavila finančno plat. Poudarila je, da gre za organizacijsko in finančno precej velik projekt. Stroški so ocenjeni na 25.000 evrov, od tega jih 10.000 prispeva Ministrstvo za kulturo, preostali del pa je občina pridobila tudi preko sponzorjev – predvsem Termoelektrarne Šoštanj, Premogovnika Velenje, HTZ in Izletnika Celje.

Za zaključek je Alenka Verbič dodala, da je Ministrstvo za kulturo ta projekt spoznalo kot vrhunski in ga zato uvrstilo v program sofinanciranja. Poudarila je, da je Občina Šoštanj dolžna, da se Napotnika promovira in da ima vodstvo občine za kulturo velik posluh. Razstava na Dunaju sovpada z več pomembnimi datumi, dogodki, in sicer: leto predsedovanja Slovenije Evropski uniji, leto medkulturnega dialoga, 120. obletnica rojstva Ivana Napotnika, mineva pa tudi 100 let, odkar je Napotnik pričel svoj študij na Dunaju, prav na Akademiji upodablajočih umetnosti, kjer bo tokratna razstava.

V Topolšici se je ponovno zbralo veliko ljudi

V Topolšici je 9. maja pred 63 leti nemški poveljnik za jugovzhodno Evropo Alexander Loehr podpisal listino o vdaji svojih enot in s tem

brezpogojno kapitulacijo nemških oboroženih sil za jugovzhodno Evropo. V spomin na ta dan Topolšica praznuje krajevni praznik.

Na prireditvi, ki je bila v petek, 9. maja, je v pozdravnem nagovoru župan Občine Šoštanj Darko Menih med drugim povedal: »Ni opravičila za krute usode posameznikov in za zločine proti človeštvu. Danes smo Slovenci politično in idejno sicer različni in nikakor ne najdemo skupnega pogleda na preteklost, vendar najdemo skupno pot, ki nas bo združevala, da bomo lepše in mirneje živeli.« Spomnil pa je tudi, da je 9. maj obenem tudi dan Evrope, katero je ocenil kot najuspešnejši primer mednarodnega povezovanja in sodelovanja v zgodovini človeštva.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil minister za obrambo Republike Slovenije Karl Erjavec, zbrane pa je nagovoril tudi Bojan Kontič, predsednik Območnega združenja borcev za vrednote NOB Velenje.

V kulturnem programu so se predstavili člani Pihalnega orkestra Zarja Šoštanj, ravenki pevski zbor, folklorna skupina Koleda ter harmonikarji Roberta Goličnika.

Po uradnem delu se je druženje nadaljevalo pozno v noč ob kresu in ob zvokih ansambla Modrijani. Kot vsako leto so tudi letos organizatorji poskrbeli, da so vsi obiskovalci dobili golaž.

Tjaša Rehar, univ. dipl. nov.,
svetovalec za odnose z javnostmi

Dom za starejše občane

Odgovorni v Občini Šoštanj si prizadevamo, da bi postala naša občina bolj prepoznavna in seveda bolj razvita. Intenzivno iščemo razvojne možnosti na vseh področjih. Občanom bi radi

Foto: arhiv občine

čimbolj približali storitve in usluge, ki so jih nekoč že imeli, a so jim bile brez vzroka odvzete: zdravstvena dežurna služba, razne specialistične ambulate, sodišče, policijska postaja, razne občinske uradniške službe... Šoštanj je v nekaj zadnjih desetletjih v primerjavi z drugimi kraji ogromno izgubil.

V občinski upravi smo zelo veseli, da smo s sodelovanjem in skupnimi prizadevanji z družbo PV Invest uspeli pridobiti koncesijo za gradnjo doma za starejše občane od Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. PV Invest je predstavil odličen projekt doma s kapaciteto 150 postelj, ki bo zgrajen v Topolšici do jeseni 2009. Aktivnosti za pridobitev gradbenega dovoljenja že potekajo. Čudi pa me, da je ta odločitev Ministrstva povzročila negodovanje in neke vrste užaljenosti med svetniki MO Velenje. Ta dom prav gotovo ne bo služil samo našim občanom, ampak tudi občanom sosednjih občin. Ne vem, zakaj nekatere ljudi moti tudi sama lokacija. Če je kraj primeren za turiste, zakaj ne bi bil tudi za starejše občane. Osebnostno sem zelo vesel in mislim, da je bil že skrajni čas, da smo tudi v Šoštanju končno dobili prvi zagon za razvoj.

Župan Občine Šoštanj
Darko Menih, prof

Na 12. redni seji Občinskega sveta Občine Šoštanj je svetnik Janko Zacirkovnik (SD) zastavil vprašanja, za katera je želel, da se odgovori objavijo tudi v Listu. Spodaj so odgovori na zastavljena vprašanja, kot so bili objavljeni v gradivu za 13. sejo sveta.

Odgovor na vprašanje glede posegov v potok Bečovnico ob stadionu Široko

Vsi potoki, reke, jezera in ostalo vodovje v Republiki Sloveniji so pod upravljanjem Ministrstva za okolje in prostor oziroma Agencije Republike Slovenije za okolje, ki spada pod to ministrstvo.

Tudi sami smo že zasledili ta problem in o tem obvestili Agencijo Republike Slovenije za okolje, izpostava Celje.

Ti so nam odgovorili, da gre za privaten poseg, da so bili z njim seznanjeni, vendar pa ni bil izveden v skladu z dogovorom za posege, ki se po predpisih za takšne stvari izvajajo, zato se je z njihove strani že večkrat urgiralo, da se stanje vzpostavi v normalno in varno stanje.

Pripravil: Darko Čepelnik, inž. grad.,
višji referent za okolje in prostor

Odgovor na vprašanje glede trgovskega centra in rušitve bivše OŠ Bibe Roecka

Potrebe po novem trgovskem centru v Šoštanju so iz dneva v dan večje. Predvolilnim obljubam in želim občanov smo prisluhnili na občini in Občinski svet je potrdil gradnjo trgovskega centra na lokaciji sedanjega bazena. Takoj smo pristopili k urejanju vseh potrebnih dokumentov za izgradnjo (sprememba prostorskega akta, sprememba namembnosti, soglasja vodne skupnosti in Direkcije za ceste, projekt cestne infrastrukture, projekt predstavitve komunalnih, toplovodnih in vodnih vodov, idejna zasnova trgovskega centra, garažne hiše, zunanjih parkirišč, prometne ureditve). Kot vidite, aktivnosti intenzivno potekajo, je pa res, da so birokratski postopki predolgi. Kljub temu upamo, da bodo naša prizadevanja kmalu uspešna in da bodo dela stekla že v letošnjem letu.

V tem letu še ni planirano rušenje starega dela OŠ Bibe Röcka. Še vedno iščemo projekte za idejno rešitev, in sicer, da na tem prostoru zgradimo nov vrtec za vse enote v mestu. Težave, ki nastajajo, so tudi v zakonu o vrtcu, ki točno definira, kako veliki so lahko vrtci po številu oddelkov. Ker je pri nas preveč oddelkov, bodo morali projektanti hkrati rešiti problem števila oddelkov in zakonska določila. To je velik projekt, ki zahteva za svoj nastanek veliko časa. Do sedaj smo opravili že kar nekaj pogovorov z Ministrstvom za šolstvo in šport.

Nikakor se ne morem strinjati s krajani Šoštanja, da se v mestu nič ne dogaja. Javnost vidi le zunanje efekte, ne vidijo pa problemov, na katere naletimo pri projektiranju. Tu mislim zlasti na nekatere lastnike objektov, ki se ne želijo pogovarjati brez odvetnikov. Kar veliko je še nedokončanih denacionalizacijskih postopkov, ki so zelo pomembni pri našem izvajanju projektov. Predvolilne obljube bodo uresničene do konca mojega mandata. Kot župan se zavežem svoje odgovornosti, dolžnosti in obljub do občanov – volivcev.

Darko Menih, prof.,
župan Občine Šoštanj

Iz Slovenije za Dunaj

V času od 8. – 25. maja je bila v osrednjem razstavišču Akademije upodablajočih umetnosti na Dunaju (Akademie der bildenden Kuenste Wien) na ogled razstava 33-tih kipov slovenskega kiparja iz Zavodenj in Šoštanja, Ivana Napotnika. Kipar, znan po svojem ustvarjanju v les (njegova posebnost je bilo delo z nagnojem) in bron, se je po skoraj sto letih vrnil na Dunaj. O Ivanu Napotniku smo v letošnjih Listih že pisali, čeprav je občutek, da bi bilo o njem še vedno kaj novega napisati. Sploh po tem, ko smo se 8. maja, na dan odprtja razstave, lahko sprehodili po razstavišču v tej imenitni zgradbi, med njegovimi plastikami in se spraševali: »Kaj če ta trenutek stojim na natančno istem mestu, kjer je v letih svojega študija od 1908 do 1915, stal Ivan Napotnik?« A pojdemo lepo po vrsti.

Vse se je začelo nekega dne, že v letu 2007, v pisarni svetovalke župana za družbene dejavnosti Alenke Verbič. Alenka je skrbna delavka, zato je pridno spremljala razpise ministrstev in iskala kaj zanimivega za občino Šoštanj. Da bi se s kakšnim dodatnim evrom kaj dobrega naredilo. Tako je naletela na razpis, kjer je Ministrstvo za kulturo ponujalo sredstva za promocijo slovenskih kulturnih projektov v državah, članicah EU.

Kot nalašč za nas, je Alenki takoj padla na misel v letu 2006 postavljena razstava Ivana Napotnika, iz javnih in zasebnih zbirk, ki smo jo lahko občudovali v Velenju in Ljubljani. Glede na to, da je bila razstava uspešno predstavljena in sta njeni avtorici mag. Milena Koren Božiček

iz Galerije Velenje in Mojca Jenko iz Narodne galerije Ljubljana za to dobili tudi Valvasorjevo priznanje, je projekt ustrezal dodatnim zahtevanim pogojem. Za tiste, ki se jim z razpisi ni treba ukvarjati naj povem, da je pridobivanje dokumentacije za izpolnjevanje pogojev, skoraj tako težko, kot pa potem sam projekt. Verjemite! No, kakorkoli. Alenka je ne samo skrbna, je tudi vztrajna. Da bi lahko dela tega odličnega slovenskega kiparja Šoštanjčani predstavili kje drugje, kot na Dunaju! In, da se Šoštanj predstavi na Dunaju in obeleži svojega rojaka in njegov domači kraj. Zato je kot velika občudovalka tega umetnika, nemudoma pocukala za rokav župana občine Šoštanj Darka Meniha in direktorico uprave Darjo Medved, kaj mislita o tem. Jasno je, da bo morala občina primakniti marsikateri evro, ampak sta oba izkazala posluš in naklonjenost. Prijave so stekle s pridobivanjem referenc in prostora, kjer bi Napotnika postavili. Verbičeva je ugotovila, da je Zavod za kulturo Šoštanj nujno potreben, kot prijavitelj projekta in za samo izvedbo, zato se je obrnila tudi na njih. Dokumentacija je bila oddana in začelo se je čakanje. Bomo dobili soglasje, oziroma odobritev Ministrstva za kulturo, ali ne bomo?

V januarju, oziroma začetku februarja je prišel odgovor. Da! Ministrstvo soglaš s predlaganim projektom in bo del tudi sofinanciralo. Super, zdaj pa na delo! Čas razstave je bil tudi čas predsedovanja Slovenije Evropski uniji, kar je v bistvu vplivalo na projekt. A se je zapletlo že takoj pri prostoru, kjer naj bi razstava bila. V Korotanu, znanem slovenskem centru ni šlo. A sreča je

bila na strani pogumnih. S posredovanjem avstrijskega veleposlanika dr. Valentina Inzka je Šoštanj pridobil prostor, o katerem smo upali le sanjati. Akademijo, katero je Ivan Napotnik v letih obiskoval.

Verjemite mi, veliko dela je bilo s pripravami. Zato se je skupina, ki je sodelovala, širila. Alenka Verbič, Darja Medved, Kajetan Čop, mag. Milena Koren Božiček, Mojca Jenko, Matjaž Černovšek, Kornelija Križnik in Milojka Komprej. Pa še drugi, ki so prevajali, tiskali, zabijali zaboje, prevažali, pleskali, lepili, zlagali, popisovali in še in še... O teamskem delu obstaja veliko teorij. Se je dogajalo, da so se vse rušile... A konec dober, vse dobro. Na novinarski konferenci 6. maja, kjer je ekipa predstavila medijem celotni projekt, je bila še zadnja postojanka pred odhodom na Dunaj. Šestega maja je iz Ljubljane krenil kombi. Z naloženimi deli, ki jih hrani Narodna galerija. S priokusom grenkobe. Brez »Egipčanke«, pomembnega Napotnikovega dela, s katerim se je predstavil na Dunaju, ravno na tej Akademiji. Egipčanka je posebna zgodba. Ima me, da bi jo napisala. Pa spet ne, kar kdo ve, zakaj je moralo biti tako. Mogoče bo čas pokazal, da je bilo celo prav, da je ni bilo na Dunaju. In je na mestu, kjer bi bil kip, visela njena podoba na papirju. Ampak vseeno moram povedati, da je nad tem kipom resnično nekaj viselo. V NG je niso dali zaradi lastnih potreb. Ker je zelo pomemben del Napotnikovega dunajskega obdobja, so jo Šoštanjčani vseeno želeli vključiti v razstavo, pač v drugačni obliki. Kot tiskano podobo. Na kartonu. V tiskarni so jo morali delati dvakrat.

Prvič je bila »zapacana«. Drugič se je bil z računalnika izbrisan cel dokument. Naredili so jo v drugi tiskarni, ko se je razstava na Dunaju že postavljala. V Avstrijo sta jo prinesli Tina Videmšek in Suzana Koželjnik iz uprave Občine Šoštanj. Obesili so jo eno uro pred odprtjem. Naslednji dan je padla s stene in se poškodovala. Novo so v času razstave natisnili v Avstriji. Zares čudno, kajne? No, ampak to so samo malenkosti. Kot rečeno, je šestega maja krenil kombi iz Ljubljane. Proti Kostanjevici na Krki, kjer so iz tamkajšnje galerije za razstavo na Dunaju posodili Ženski akt in Moški akt. Hvala gospodu Božiču. Kombi je krenil dalje proti Celju, kjer so iz Pokrajinskega muzeja posodili kip Karla Destovnika Kajuha in Kultno plesalko (veza g. Stopar s sodelavci) in iz Osrednje knjižnice

Celje, Franceta Prešerna (g. Maček). Kombi se je ustavil v Šoštanju, kjer so naložili glavino in nato še v Galeriji Velenje. V posebne zaboje seveda. In v drugem kombiju še kubusi, televizor, »vrata«, orodje, v glavnem vse kar je bilo potrebno za postavitve razstave. V Velenju sta se Šoštanjčanoma Kajetanu in Milojki pridružili Milena in Mojca in Darja ter Matjaž, pa ekipa iz HTZ Slobodan Mrkonjič, Marko Gomboc Robi Krenker in Robi Podpečan, brez katere si postavitev na Dunaju ta hip ne predstavljam. Hvala tudi gospodu Malenkoviču. In šofer, ki ni bil samo šofer, ampak je nato konkretno sodeloval pri postavitvi razstave Blaž Rotar s sodelavcem. Samo Alenke ni bilo zraven. Zaradi neodložljivega dela. Pridno so ji javljali potek del in žal jim je bilo, da je ni z njimi.

Na Dunaj je ekipa prišla v nočnih urah in na kratkem sestanku so se dogovorili, da začnejo zgodaj. Zelo zgodaj. In tako je tudi bilo. Pričakali so jih prazni razstavišni prostori, prazni in veliki. Zares veliki. Zanimivo, kako so se v dveh dneh napolnili. Postavljanje takšne razstave je svojevrsten izziv. Milena Mojca in Kajetan, kot avtor postavitev so vzeli stvari v roke. Konkretno in strokovno, kot je treba. Ekipa fantov je garala. Matjaž je vodil vse potrebne dogovore z galerijo in usklajeval še zadnje podrobnosti. Kubusi so bili postavljeni in kipi, Napotnikova dela so bila s potrebno skrbjo postavljena na kubuse. Kajetan, Mojca in Milena v belih rokavicah. Milojka je snemala. Pridružila se je Alja, slovenska študentka na Dunaju. Darja je prevozila cel Dunaj za transparent in za to, da je ekipo spravila v pravo smer. Veste, na Dunaju so jih lepo sprejeli in jim v bistvu zaupali, da bodo vse naredili sami in tako kot je treba. Tudi prav. In tudi tako je bilo.

8. maja, na dan odprtja, je bilo vse pripravljeno. Slovenska in Šoštanjka zastava je visela v prostorih akademije. Velik transparent Ivan Napotnik je visel na pročelju Akademije in tudi znotraj. V treh velikih prostorih, kjer je bila razstava postavljena, je bilo vse na svojem mestu.

Foto: Tekauc

Napotnikova dela so žarela. Čisto zares, pa to ne samo zaradi reflektorjev. Kot, da so našla svoje mesto. Kot, da se je Napotnik zato mudil na Dunaju, da se bo nekoč spet vrnil tja. Zapisan z veliko začetnico.

Za govornico so se zvrstili, rektor Akademije upodablajočih umetnosti dr. Stephan Schmid-Wulffen, Milena Koren Božiček, dr. Damjan Prelovšek z Ministrstva za kulturo pa župan Občine Šoštanj, prof. Darko Menih ki je bil ponosen na izvedeno delo in na »svoje« Šoštanjčane ter druge, ki so na Dunaj pripotovali z dvema avtobusoma, da so pospremili razstavo pri odprtju. Prijetno je zbrane presenetil rektor, ki je do potankosti poznal Napotnika, tudi sicer, ne samo v njegovem Dunajskem obdobju. V kulturnem programu so sodelovali Oktet TEŠ, Tina Žerdin in Špela Kržan ter Zmagost Stih. Ekipa Gorenja Gostinstva, Hotel Paka pa je poskrbela, da je bil ovržen znani rek: »Ko greš na Dunaj, pusti trebuh zunaj.«

Vračanje z avtobusom v Slovenijo je bilo še isti večer. Vsak s svojim črnim dežnikom, Napotnikovim podpisom, so se gostje posedli in prepustili vožnji nazaj. Z veliko lepimi vtisi, ki so jih glasno in manj glasno izmenjavali. Mnenje, ki je prevladalo je bilo skupno. Šoštanj je vreden Dunaja.

V času odprtja si je razstavo ogledalo veliko Dunajčanov. Razstava se je zaključila 25. maja in ta trenutek so kipi že na svojih mestih v Sloveniji. Kot, da se ni nič zgodilo. Pa se je!

M. K.

Poleg premoga še plin

V Termoelektrarni Šoštanj so v petek, 9. maja, namenu predali prvo od dveh plinskih turbin, ki so jih dogradili k najmlajšemu bloku elektrarne. Poleg velenjskega lignita in lesne biomase bodo zdaj za pridobivanje električne energije v Šoštanju kot primarni element uporabljali še plin. Ni kaj. Termoelektrarna uresničuje svoje načrte in gre po sledi sprejetih razvojnih načrtov. Spomnimo se intervjuja z dr. Urošem Rotnikom v Listu v oktobru 2005. Med drugim je dejal:

»Največji cilj naslednjih pet let je vsekakor izgradnja bloka 6. Blok 6 bo nadomestil ekološko, tehnološko in ekonomsko neopravičljivo proizvodnjo električne energije iz blokov 1, 2, 3 in 4. Zaradi izgradnje bloka 6 bo potrebno zaustaviti bloka 1 in 2, katerih proizvodnjo bosta nadomestili dve plinski turbini moči 2 x 42 MW, katere bodo dograjene k bloku 5. S tem pridobi šoštanjaska energetska lokacija kot drugo gorivo plin, ki je ekološko dobro sprejemljiv za okolico in dolgoročno zagotavlja proizvodnjo električne energije v Termoelektrarni Šoštanj.« Tako torej direktor TEŠ-a pred slabimi tremi leti.

Foto arhiv TEŠ

V petek sta se poleg župana Občine Šoštanj Darka Meniha in domačih vidnih predstavnikov gospodarskega in političnega življenja svečanosti ob priključitvi turbine v zmogljivosti 42 MW k bloku 5 udeležila še minister za gospodarstvo Andrej Vizjak in ministrica za zdravstvo Zofija Mazej Kukovič. Minister Vizjak je zbranim obljubil, da se bo še naprej zavzemal za gradnjo bloka 6 na vseh nivojih, Kukovičeva pa je poudarila pomen zavedanja okolja na naše zdravje in da je TEŠ v tej smeri naredil že veliko pravih korakov. Zagotovo. Dr. Uroš Rotnik načrtuje dolgoročno. Še nekaj podatkov. Do konca leta bodo, ko bo s polno močjo delovala še druga turbina, znižali emisije CO₂. Za nakup 50 milijonov evrov (kakšen milijonček gor ali dol) vredne plinske tehnologije so se odločili na podlagi naraščajoče porabe električne energije v Sloveniji in zaradi iztekajoče se življenjske dobe obstoječih naprav. S kombiniranim sistemom računajo, da bodo znižali lastno ceno proizvedene električne energije in emisijski faktor, zaradi večjega izkoristka pa dosegli znižanje porabe premoga za nekaj manj kot 2 %. Novo plinsko turbino odlikujejo zahteve po visoki učinkovitosti in nizki stroški vzdrževanja ob dolgi življenjski dobi. TEŠ je skozi več kot 50-letno zgodovino delovanja dokazal, da je vedno korak naprej k odličnosti.

Milojka Komprej

Dan odprtih vrat Centra za socialno delo

V Šoštanju že od 12. marca letos deluje pisarna Centra za socialno delo Velenje, ki je odprta vsako sredo od 08.00 do 17.00 polni delovni čas. V pisarni, ki je v zgradbi Občine Šoštanj lahko uporabniki dobijo vse potrebne informacije in oddajo zahteve za uveljavljanje socialno varstvenih storitev.

Ideja za pisarno je pravzaprav zrasla na sedežu centra v Velenju, konkretno pri direktorici mag. Zlatki Srdoč Majer. Z veseljem je temu prisluhnila lokalna skupnost v Šoštanju in naj ob tem povemo, da letos spet uspešno deluje Dnevni center za otroke mladostnike Šoštanj, ki je tudi našel dom v občinski zgradbi.

»Pisarna je odprta za namenom, da se storitve Centra približajo uporabnikom, ki vlagajo vloge in da se s tem uresničujejo tudi načela ustave in zakonske zahteve po socialni varnosti. Še vedno je namreč opaziti, predvsem pri starejši populaciji »sram«, pri iskanju pomoči za vsakdanje skrbi in težave pa naj si bodo to materialne ali nematerialne narave.« je povedala direktorica ob našem obisku v pisarni, kjer je bil v sredo 21. maja dan odprtih vrat. V ta namen so bile v Šoštanju poleg direktorice še Darinka Špacapan, ki pokriva področje otroških dodatkov Anka Maček, psihologinja in svetovalka za družinske razmere in Bernarda Pečecnik socialna delavka na področju skrbništva, pripravljene da svetujejo in pomagajo uporabnikom.

Foto Milojka Komprej

Takih pisarn je v Sloveniji sicer kar nekaj, vendar je pokritost odvisna od posameznih centrov. V Šoštanju se je pisarna dobro prijela, v času uradnih ur, se zvrsti od 20 do 40 strank, v zadnjem času predvsem vlagateljev pravic iz naslova otroškega dodatka. Vrata naj ne bi bila zaprta nikomur in nikoli, zato se sodelavke centra obračajo tudi na lokalno skupnost. Ravno v teh dneh je tekel pogovor na ravni župana Občine Šoštanj Darka Meniha in direktorice centra, glede zagotavljanja oskrbe na domu, kjer je zaslediti na šoštanjskem področju potrebo, ni pa zadosti delavcev. Župan je obljubil pomoč in s centra obljublja da bodo preko javnih del zagotovili delavca na tem področju in za našo lokalno skupnost.

Milojka Komprej

Krajevni praznik bo postal državni

»Obljubljam, da bomo naredili ta praznik državi,« je med drugim dejal Karel Erjavec, minister za obrambo, slavnostni govornik na svečanosti v spomin kapitulacije nemških sil, ki jo je za ta del Slovenije podpisal general von Loehr 9. maja leta 1945 v Topolšici. Ta praznik praznujejo v Topolšici kot praznik krajevnosti. Če bodo njegove besede držale, potem proslava drugo leto ne bo samo na ramenih KS Topolšica, Občine Šoštanj in OZ ZB NOB ob veliki pomoči Turističnega društva Topolšica in tamkajšnjih gasilcev, temveč bodo za dogajanje v parku pred spominsko sobo v Topolšici, kjer je slovesnost že vrsto let, skrbeli iz Ljubljane. Če le ne bodo slovesnosti prestavili kar tja?

Foto Aradeja Komprej

Kakor koli že, se je na večer 9. maja v Topolšici zbrala množica ljudi. Poleg Karla Erjavca, ki je v svojem govoru poudaril, da zgodovine ne sme pisati politični sistem in da ne smemo enačiti narodnoosvobodilnega boja z domobranci, sta spregovorila še župan Občine Šoštanj Darko Menih in poslanec v DZ Bojan Kontič. Šoštanjski župan je pozval k ohranjanju vrednot, ki so vseskozi zaznamovale slovenski narod, in se zahvalil organizatorjem za njihov vsakoletni trud, Bojan Kontič je zaključil svoj govor s pozdravom, ki so ga nekateri že pozabili: »Smrt fašizmu, svobodo narodu.«

Na odru pod velikim šotorom so se ta večer zvrstili Pihalni orkester Zarja, Moški pevski zbor Ravne, mladi harmonikarji Roberta Goličnika in plesna skupina Koleda. K spomeniku borcem in padlim, kjer je stala častna straža slovenske vojske, sta med slovesnostjo ponesla venec predsednik KS Viki Drev in predstavnik KO ZB za ohranjanje vrednot NOB Milan Menhart. Ob koncu je zagorel kres. Tako kot že leta nazaj. Tako kot tisti čas, kot je povedala povezovalka programa Urška Menih Dokl, ko je zagorel kres svobodi na čast in je bilo, kot bi se zvezde usule na našo zemljo.

Milojka Komprej

Slovesno odprli Center za samostojno učenje

V okviru prireditve Ljudske univerze Velenje v Tednu vseživljenjskega učenja, so v sredo, 21. maja, v zgradbi občine Šoštanj slovesno odprli Center za samostojno učenje Ljudske univerze Velenje. To je petintrideseto takšno učno središče v Sloveniji, kjer se je mogoče brezplačno izobraževati. Možnost je namenjena predvsem izobraževanju in usposabljanju starejših občanov ter osebam, prijavljenim na zavodu za zaposlovanje. Vsekakor pa tudi vsem vpisanim v šolske programe Ljudske univerze Velenje.

Ob otvoritvi je direktorica Ljudske univerze Velenje Mirjana Šibanc izrazila veselje, da so se naporu občine Šoštanj, župana Darka Meniha s sodelavci ter kolektiva Ljudske univerze Velenje, končno le obrestovali ter da že od letošnjega februarja dalje, center formalno in praktično deluje.

Šibanceva je med drugim povedala: »Središča za samostojno učenje so ena od oblik neformalnega izobraževanja, kjer odrasli lahko samostojno in brezplačno utrjujejo, nadgrajujejo ali pridobivajo znanje. So rezultat projekta Organizirano samostojno učenje, ki ga je Andragoški center Slovenije začel razvijati leta 1993, torej že pred 15 leti. V mreži središč za samostojno učenje deluje trenutno 34 splošnoizobraževalnih središč in danes, se jim bo pridružilo še 35-to Središče za samostojno učenje Šoštanj. Ideja o postavitvi Središča za samostojno učenje v Šoštanj se je v našem zavodu, na Ljudski univerzi Velenje, pestovala že kar nekaj časa, zagotovo pa brez naklonjenosti sedanjega župana občine Šoštanj, gospoda Darka Meniha in brez iskrene navdušenosti njegove sodelavke, gospe Alenke Verbič, današnje otvoritve zagotovo ne bi bilo. Središče za samostojno učenje Šoštanj bo tako namenjeno vsem občanom, ki jim iz kakršnih koli razlogov tradicionalno učenje in izobraževanje nista dostopna ali jim ne ustrežata. Učenje v njem bo omogočalo prilagajanje individualnim potrebam posameznikov, njihovo lastno izbiro vsebin, hitrosti, ritma ter časa učenja. Učenje v Središču bo poteklo pretežno samostojno; udeleženci se bodo lahko brezplačno učili s pomočjo gradiv za samostojno učenje s področja računalništva, tujih jezikov in številnih drugih splošnoizobraževalnih vsebin. S pomočjo štirih računalnikov bodo lahko brskali po internetu in zagotovo se bo našlo še kaj novega.«

Poleg tega bo skozi center potekala dnevna komunikacija in povezava z Ljudsko univerzo Velenje o vseh izobraževalnih programih in

učnih ter študijskih možnostih izobraževanja odraslih ter izobraževanja ob delu. Katja Rezman, ki je kot moderatorica in mentorica učenja prva zaposlena, po sistemu javnih del, v središču, je ob otvoritvi že prejela priznanje prvih udeležencev, ki so se učili računalništva na osnovni ravni. Tako bodo občani občine Šoštanj aktivno povezani z dogajanjem na področju izobraževanja odraslih in posredno (preko Svetovalnega središča Velenje) tudi z vsemi drugimi izobraževalnimi možnostmi.

Direktor Zavoda za zaposlovanje RS, območne službe Velenje Robert Rajšter, ki je ob tej priložnosti na isti lokaciji, v prvem nadstropju Občine Šoštanj, odprl informacijsko točko, je ob tej priložnosti izrazil zadovoljstvo, da se tako vsem nezaposlenim osebam s tega področja približa možnost popolnejšega informiranja,

Foto: Jože Miklavc

stiki z ustanovo ter s tem manj iskanja ustreznih zaposlitvenih in izobraževalnih storitev. Zares vesel pa je bil videti in slišati župana občine Šoštanj Darko Menih, ki je ob tej priložnosti dejal: »Zares smo veseli in zadovoljni, da se je končno našla ustrezna rešitev za izobraževanje odraslih in starejših občanov tudi na tej lokaciji, bliže domovom naših občanov in občanov. Hvaležni smo Ljudski univerzi Velenje, ki je sem pripeljala svojo idejo in programe, zahvaljujem pa se vsem svetnikom Sveta občine Šoštanj in sodelavkam in sodelavcem, ki so sodelovali pri nastajanju tega projekta.«

Zatem so 29 obiskovalcem osnovnega tečaja računalništva v CSU Šoštanj v spomladanskem času vročili potrdila o uspešnem usposabljanju. Ob tej priložnosti so učenci Osnovne šole Šoštanj z recitalom, prvošolci pa z orfovimi instrumenti ter dijak Glasbene šole Velenje na vibrafonu, pripravili veselo vzdušje ob odprtju Centra za samostojno učenje, direktorica Ljudske univerze Velenje Mirjana Šibanc in župan občine Šoštanj Darko Menih pa sta nato simbolično odprla vrata v lepo urejen in opremljen prostor »kjer se učenje nikoli ne konča«.

Center je odprt vsak delovni dan od 10. do 16. ure, ob sredah pa od 11. do 17. ure.

Jože Miklavc

Pamet v roke!

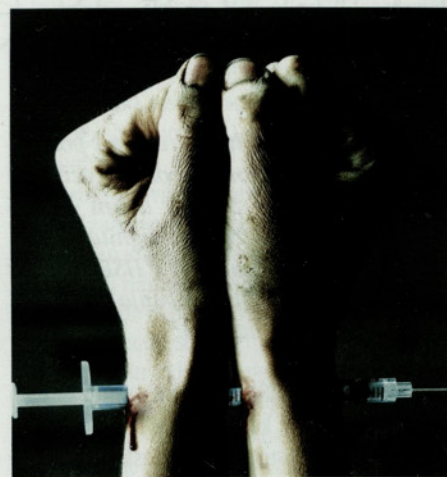

Foto: arhiv

Vsak dan v časopisu beremo črno kroniko ter se zgražamo nad tragedijami ki se dogajajo na našem svetu. Tako je vsak dan v poročilih najti vesti o umorih, prometnih nesrečah, delovnih nesrečah... Ob današnjem ritmu življenja človek teh dogodkov sploh ne sešteva več, jih ne opazi, so samo še en članek, še ena duša manj. Ti dogodki se človeka dotaknejo le takrat, ko se zgodijo njemu ali njegovim bližnjim.

Tako se je v našem malem kraju pred kratkim razširila kruta vest o še mladoletnem in med mladimi meščani dobro poznanem fantu. Najprej nismo morali verjeti, govorilo se je namreč, da naj bi fant po prihodu z zabave šel v svojo sobo spat, zbudil pa se ni več. Govorice, ki so se širile po ulicah so kaj kmalu postale potrjene in ni bilo več nikogar ki bi rekel da je to le neslana in kruta šala, laž. Začeli smo se spraševati, kaj mu je ugasnilo to mlado srce? Ne dolgo zatem je na dan prišla vest da naj bi ga ubil prevelik odmerek droge.

Tako, krivec je znan, ampak še vedno, kaj se je njemu in kaj se mnogim mladim še vedno plete po glavi, da tako pretiravajo, si uničujejo mlada telesa ter misli? Je to pomanjkanje pozornosti staršev, iskanje izhoda iz realnosti, goli pripomoček za zabavo ali kaj drugega? Vsi vemo da droge so, da so problem moderne družbe ter da se temu primerno tudi borimo proti njim. Vsi poznamo njihove učinke ter posledice ki jih nosijo s sabo, a še vedno se mnogo ljudi odloči za pot, ki jo določajo razni opojni pripravki. Kaj naj storimo, kako naj ukrepamo, preprečimo mladim dostop do droge? Bomo ukrepali ali še naprej nemo prebirali črno kroniko ter tiho šteli ugasla mlada življenja?

S tem prispevkom bi mladi Šoštanjanci želeli izraziti sožalje staršem umrlega fanta ter tudi sožalje staršem vseh ostalih mladostnikov, ki so preminuli v borbi z mamili. Poudariti pa bi želeli tudi to, da se iz tega primera lahko mladi še mnogo naučimo, če ga le vzamemo kot opomin in tiho grožnjo. Takšno, ki samo čaka da se polasti še kakšnega mladega človeka ter mu tako kot mnogi ostalim močno spremeni ali celo vzame življenje.

MKC Šoštanj

Od besed k zakonom

Vane Gošnik, tvoje ime je več kot povezano s skrbjo za varovanje okolja oziroma sanacijo okolja v Šaleški dolini zaradi odkopavanja in sežiganja lignita v TEŠ. Zdaj si eden prvih mož, ki v HSE skrbi za okoljevarstveno plat delovanja holdinga. Kaj to pravzaprav pomeni?

Potrebnost je ločiti HSE d.o.o., kjer sem zaposlen (in ima nekaj več kot 100 zaposlenih) in skupino HSE, ki jo sestavljajo hčerinske družbe. Te so samostojne pravne osebe, ki opravljajo vse poslovne funkcije, torej tudi skrb za varovanje okolja. Ker pa je HSE d.o.o. pretežni lastnik teh družb, je jasno, da je posredno odgovoren tudi za okoljsko vzdržnost njihovega delovanja. Vendar gre pri tem za pomembno razliko: družbe same skrbijo predvsem za to, da delujejo v skladu s predpisi, da torej okolja ne obremenjujejo bolj, kot to dovoljujejo trenutno veljavni zakoni, uredbe, pravilniki ipd., HSE pa zanima njihova »okoljska primernost« v prihodnjih letih in desetletjih. Ker se predvsem zaradi »pritiska« direktiv, ki nastajajo v Bruslju, v praksi krepi uveljavljanje načela »onesnaževalec plača«, je to pomembno ne le zaradi izpolnjevanja vedno ostrejših okoljskih standardov, temveč morda še bolj zaradi ekonomičnosti poslovanja. Naj pojasnim s primerom: TEŠ bo lahko za 1. Kyotsko obdobje (2008-2012) večino CO₂ kuponov pridobila brezplačno, podnebni paket oz. sprememba ETS direktive pa predvideva, da bo morala v postkyotskem obdobju (2013-2020) vse kupone kupiti na odprtih dražbah. Ker bo cena kupona na dražbah po napovedih Komisije EU dosegala tudi 40 € za tono emitiranega CO₂, to pomeni, da bi ob današnji letni porabi približno 4,4 milijona ton premoga, TEŠ morala od leta 2013 nameniti najmanj 150 dodatnih milijonov € na leto samo za nakup emisijskih kuponov. Če bo torej letos TEŠ Premogovniku Velenje za energent odštela približno 110 milijonov €, bi od leta 2013 morala tem milijonom dodati še najmanj 150 novih. Skupaj z emisijskimi kuponi bi jo torej energent stal 260 milijonov € na leto ali 136% več kot danes. Da bo najkasneje leta 2013 v državah EU prišlo do velikih podražitev električne energije, je jasno, ni pa jasno, kolikšen del teh povečanih stroškov bodo lahko posamezni proizvajalci električne energije iz fosilnih goriv prenesli na potrošnje. Vsekakor bodo v konkurenčni prednosti tisti, ki bodo pravočasno ukrepali. In EU je že skoraj enotna v prepričanju, da je pravilen odgovor uvedba tehnologije zajemanja, transporta in skladiščenja CO₂.

Preden narediva korak naprej k bistvu tega razgovora, je nujno malo pokukati v tvojo zgodovino. Tvoje delo sedaj se mogoče nekaterim zdelo bistveno drugačno od tvoje politične preteklosti. V resnici pa zelo malo ljudi pozna pravo vsebino tvojega minulega političnega dela v okviru Zelenih Slovenije, ko si bil poslanec in nato predsednik politične stranke Zeleni

V preteklosti sem bil »politik« bolj po sili razmer, preprosto zato, ker smo se okoljevarstveniki leta 1989 odločili organizirati kot politična stranka in vplivati na ključne odločitve tam, kjer se te sprejemajo, torej v parlamentu. Seveda kot poslanec odločam o vsem, si torej univerzalen »politik«, vendar sem se jaz poudarjeno in poglobljeno ukvarjal predvsem z okoljevarstvenimi vidiki zakonov, ki so prihajali v parlament oziroma smo jih sami pisali. A ne pozabiti: moj mandat je trajal le tri leta. Ker bi o tem delu lahko govorila več ur, naj omenim le nekaj verjetno pozabljenih primerov: sprejetje jamstva države za ekološko sanacijo TEŠ, nižje obdavčenje neosvinčenega bencina, uveljavitev blagovne znamke Dobra igrača, ukinitve davka za toplotne črpalke, izolacijski material, solarne grelnike, opremo za male hidroelektrarne ipd., znižanje cene neosvinčenega bencina, priprava in sprejetje zakona o kvalificiranih proizvajalcih električne energije, zmanjšanje dajatev pri uvozi novih avtomobilov za 46%, zmanjšanje dajatev za avtomobile s katalizatorji, zagotovitev sredstev za nadaljevanje gradnje centralne čistilne naprave Šaleške doline, zagotovitev sredstev za asfaltiranje ceste v Zavodnje, toplifikacija Tovarne usnja Šoštanj, »osvoboditev« tim. šoštanjskega trikotnika... Moram pa vsaj omeniti celo vrsto uspehov, ki smo jih dosegli v takratni občinski skupščini Velenje. Predvsem po tvoji zaslugi, ko si zasedal mesto sekretarja za varstvo okolja. A o tem bi verjetno moral tebe spraševati nekaj in ne obratno.

Nas so v devetdesetih čudno gledali, ko smo izjavljali, da so ekološka vprašanja predvsem politična vprašanja; da stroka pozna večina odgovorov na odprte dileme, manjka pa volje oziroma vlaganja v okoljske projekte. Danes je jasno, da noben politik ne more dobiti podpore javnosti za svoje delo, če nima na ustih skrbi za ves planet. O iskrenosti teh besed danes ne bova presojava, te bom pa vseeno prosil za pomoč, da malo pojasniš pomen potrebe zmanjšanja izpustov ogljikovega dioksida v ozračje. Kaj je torej efekt tople grede in bistvo klimatskih sprememb, o katerih nenehno

poslušamo, pa velikokrat niti ne vemo, za kaj v resnici gre?

Reševanje okoljskih vprašanj oziroma bremen je bilo in bo vedno politično vprašanje. Navsezadnje je že odločitev za potrošniško družbo, ki prinaša večino okoljskih težav, politična. Strokovnjaki res prej ali slej najdejo primerne rešitve, a tudi če jih ne bi, je, vsaj na področju energetike, še vedno možna enostavna politična rešitev: radikalno zmanjšanje porabe energije. Relativno in absolutno. Jaz bi to npr. zmožel, a ker ne gre (le) zame, temveč za celotne države, za celotno EU in nazadnje za cel planet, smo spet pri politiki, kajne? O iskrenosti v politiki pa vendarle nekaj: politika in iskrenost ne gresta skupaj. Nikoli. Zato še nihče ni videl iskrenega politika. Ker ga ni. Če je namreč iskren, ni politik, če pa je politik, ne more in ne sme biti iskren. Ker bo kmalu nehal biti politik. Zato tudi jaz nisem politik.

Zemljina atmosfera prepušča vidni in ultravijolični del svetlobe, ki prihaja s Sonca. Svetloba greje Zemljo, del pa jo Zemlja oddaja nazaj v atmosfero. Ta absorbira sevanje, ki ga oddaja površina Zemlje in deluje kot toplotni izolacijski plašč. Podobno, vendar ne povsem enako kot v prosojnih rastlinjakih. Vendar nekateri plini del te oddane energije vežejo nase in če je teh plinov preveč, se temperatura na Zemlji poviša. To imenujemo učinek tople grede. Naraščanje temperature zemljine atmosfere in površja povzročajo predvsem antropogene emisije v ozračju zelo obstojnih toplogrednih plinov (ogljikov dioksid, metan, ozon, fluorirani ogljikovodiki, dušikovi oksidi ...). Ti plini pa se med sabo razlikujejo po absorpcijski zmožnosti: molekule CO₂ imajo najmanjšo sposobnost vpijanja, molekule metana 32 x večjo, molekule CFC pa kar 14.000-17.000 x večjo sposobnost vpijanja od molekul CO₂. Bolj enostavno: kilogram metana, ki ga skozi svoj biološki izpuh »odda« sosedova krava, povzroči 32 x večjo škodo kot kilogram CO₂, ki ga v ozračje izpusti TEŠ.

Odgovor na vprašanje, kaj je bistvo klimatskih sprememb je pravzaprav preprost. Vpliv človeka na ravnovesje planeta Zemlja se očitno bliža kritični točki. Vse se je začelo z industrijsko revolucijo v 19. stoletju in z masovno proizvodnjo (pretežno nepotrebnih) materialnih dobrin. Seveda drži, da Zemlja vse od nastanka preživlja tim- naravne cikle, vendar večina resnih znanstvenikov in zdaj celo tudi politikov pritrdjuje Al Gore-u: tokratno dvigovanje povprečnih temperatur na Zemlji je antropogenega značaja, povzročil ga je Človek, predvsem z izpusti toplogrednih plinov. Posledica dvigovanja temperatur

so klimatske spremembe, ki vplivajo na življenjske pogoje Človeka in drugih živih bitij: poplave, suše, viharji, erozija, izumiranje živalskih in rastlinskih vrst, taljenje polarnega ledu, dvig morske gladine, povečanje izhlapevanje morja, širitev toplotnih podnebnih pasov, povečanje povprečnih količin padavin, prerazporeditev padavinskih območij ... vseh posledic ne zna predvideti nihče. Jih tudi ne more! Toda pozor! Planet Zemlja je star pribl. 4,5 milijarde let, Človek kot vrsta pa le pribl. 2 milijona let. Nihče pri zdravi pameti ne trdi, da posledice Človekovega početja ogrožajo tudi planet. Človek s svojim početjem je za Zemljo le majhna motnja, nedolžen prehlad, zaradi katerega ni treba niti v bližnjo lekarno po aspirin. Zemlja bo ravnotežje brez dvoma ponovno vzpostavila, vendar na žalost Človeka morda ali celo zelo verjetno tako, da bo nekoliko spremenila podnajemniško razmerje: nič več za Človeka primernih temperatur iz prvotne pogodbe, ukinitve zastoj pitne vode, prsti, polj in poljščin, nekaj manj zastoj kisika in nekaj več dušika v zraku, pregon čebel in konec zastoj opravevanja rastlin Če to ne bo zaleгло, pa bo v svojo orbito pritegnila kakšna dva srednje velika meteorita in Človek kot vrsta se bo za vedno odselil s planeta. Zveni apokaliptično? Ne! Vsak dan (zaradi ravnjanja Človeka) na Zemlji izumre nekaj živalskih in rastlinskih vrst, pa

tudi nekaj novih nastane. Zakaj bi bil Človek izjema? To ni črn, ampak realen scenarij. Seveda v primeru, da bomo nadaljevali z lahkomišelnim podiranjem Zemljinega ravnovesja, kar pa ni nič drugega kot spreminjanje pogojev, ki omogočajo življenje. Takšno kot je danes. Antropocentrizem (Človekova nadrejenost naravi) nas bo drago stal, o tem sem prepričan. Predstavljajte si: nekaj 100 let potem, ko bo zadnji človek ugasnil zadnjo luč, bo obiskovalec z drugega naseljenega planeta komajda opazil, da je tu kdaj živele razmeroma visoko inteligentno bitje. Vse bo brstelo, žuborelo, zelenelo in žvrgoletelo, le sledov o hišah, stolpnih, viaduktih, avtocestah, nasipih, mestih, velemestih ne bo videti.

Pred dnevi je bila svečana otvoritev pričetka obratovanja plinske turbine v TEŠ. To je nekakšna uvertura v novo ero TEŠa, ali bolje, v nov investicijski cikel, katerega bistvo pa seveda ostaja lignit v novem, 6. bloku TEŠ. Od sanacije starih ekoloških grehov, prehajate v fazo investicij, ki so v prvi vrsti spet posvečene proizvodnji, s poudarjeno ekološko platjo. Kako trdna zagotovila so, da ti projekti v prihodnosti zopet ne bodo spoznani za okoljevarstvene napake v takšni velikosti, da bi bile potrebne sanacije ali celo ukinitve?

Uvajanje plina je smiselno, čeprav je to drag energent. Smiselno predvsem zato, ker se bodo z instalacijo 2 x 42 MW plinskih agregatov zmanjšale skupne specifične emisije, povečal se bo izkoristek TEŠ v celoti (manj premoga za več kilovatnih ur), razširil se bo energetski portfelj (premog, plin, biomasa), omogočena bo trajna ustavitev blokov 1, 3 in 4. Tudi gradnja TEŠ 6 je verjetno pravilen odgovor na energetske in okoljske zahteve (večji izkoristek, manjše emisije). Zagaten je le čas, v katerem se pričinja investicija. V EU namreč prav zdaj kot gobe po dežju rastejo pilotne in demonstracijske elektrarne na fosilna goriva, ki so opremljene s CCS tehnologijo (zajem in skladiščenje CO₂), delujejo pod superkritičnimi parametri (700 °C) in dosegajo izkoristke celo do 50%, v komercialno uporabo pa bodo prišle pribl. leta 2015, torej ravno takrat, ko naj bi bila TEŠ 6 zgrajena. Pri tem pa ne gre le za vidik ekonomičnosti proizvodnje (kot rečeno, emisijske kupone bo potrebno po letu 2013 očitno v celoti kupovati, prigradjena CCS tehnologija pa tudi zmanjšuje izkoristek naprav), temveč tudi za doseganje normativnih standardov, ki jih postavlja EU. Tako je npr. pred kratkim g. Chris Davis vložil amandma na EU ETS direktivo, v katerem predlaga, da po letu 2016 v državah članicah EU ne bi smela obratovati nobena elektrarna na fosilno gorivo, ki je bila zgrajena po letu 2010 in ki emitira več kot 350 g CO₂/KWh, prav tako pa po tem letu ne bi smelo biti izdano nobeno dovoljenje za gradnjo nove elektrarne, ki bi presežala omenjeno emisijo. Ker je emisija obstoječih objektov TEŠ približno 1.300 g CO₂/KWh, predvidena TEŠ 6 pa bi imela emisijo pribl. 850 g CO₂/KWh, bi morebitno sprejetje tega amandmaja terjalo resen razmislek. Zaradi dolgoročnega, varnega, okoljsko vzdržnega in ekonomičnega obratovanja TEŠ 6, se razume. Agitiranje nuklearnega lobija za NEK 2 in vsiljevanje dileme, ali zgraditi TEŠ 6 ali NEK 2, pa je zame neresno, nevarno in škodljivo. Zaradi dveh razlogov: prvič, morebitna NEK 2 bi uporabljala uvožen energent, TEŠ 6 pa domačega (energetska in s tem strateška varnost države) in drugič, nobena država na svetu še ni rešila vprašanja trajnega skladiščenja radioaktivnih odpadkov, emisije objektov na fosilna goriva pa se iz leta iz leta manjšajo in vztrajno približujejo ZEP cilju (Zero Emission Plants - elektrarne z ničelno emisijo).

Kaj je okoljevarstveno bistvo TEŠ 6; kako se težave manjšajo, če se blok veča?

Ekološke težave (emisije) ob povečevanju bloka se ne zmanjšujejo absolutno, temveč relativno. Torej manj emisij na KWh. Ali drugače: več proizvedenih kilovatnih ur ob istih emisijah. A ne gre le za okoljska vprašanja. Moč nove elektrarne mora biti usklajena s celotnim slovenskim elektroenergetskim sistemom, prenosnimi zmogljivostmi, rezervami, ki so na razpolago ipd. Sicer pa prave okoljske alternative izgradnji

6. bloka ne vidim oziroma me z njo ni še nihče seznanil. Če do gradnje ne bi prišlo, bi namreč vse ostalo po starem: še naprej bi obratovali bloki 1, 3, 4 in 5 z nizkimi izkoristki in (pre)velikimi emisijami, vse do njihovega bridkega konca. Ki je za prve tri enote zaradi okoljskih in ekonomskih razlogov itak zelo blizu. In potem? Potem bi imeli v Šaleški dolini dva čista energetska objekta: elektrarno z ničelno emisijo in ničelno proizvodnjo električne energije in premogovnik z ničelno proizvodnjo premoga. Tudi to je alternativa, o kateri se je, kot o vsaki drugi, primerno pogovarjati, a me nezadržno spominja na idejo, da se Šoštanj preseli na gladino Družmirskega jezera. Da se skratka postavi nadomestno, plačujoče Družmirje.

Kako se lahko tako velik blok zasnjuje tudi brez dimnika? Dimni plini gredo direktno v hladilnik?

Elektrarna na fosilno gorivo brez dimnikov, torej brez emisij? Utopija? Daljna prihodnost? Nič od tega. V EU intenzivno deluje tehnološka platforma ETP ZEP (European Technology Platform for Zero Emission Fossil Fuel Power Plants – evropska tehnološka platforma za fosilne elektrarne z ničelno emisijo), podobno platformo pa ustanovljamo tudi v Sloveniji. Osnovni namen platforme je odločitev za prevladujočo CCS tehnologijo (trenutno so na voljo 3), postavitve ustreznega števila velikih demonstracijskih projektov (nad 400-MW), izgradnja hrbtničnega evropskega ogljikovodnega omrežja, zakonska regulacija CCS in določitev varnih lokacij za trajno odlaganje CO₂. Dimniki? Pri ničelni emisiji pač ne potrebuješ dimnikov, mar ne? Seveda pa ničelno emisijo dosežeš le tako, da dimne pline popolnoma očistiš vseh škodljivih primesi, preden jih pošlješ npr. v hladilni stolp. In zagotoviš skoraj 100% razpoložljivost delovanja čistilnih naprav. Večja težava kot spremljanje razvoja in verjetne implementacije CCS tehnologij pa je morda energent, torej velenjski lignit s svojo relativno nizko kalorično vrednostjo. Prepričan sem, da bi se intenzivno spremljanje razvoja tehnologij CCT (Clean Coal Technology – tehnologija čiste premoga) obrestovalo obema, tako TEŠ kot tudi PV. Uplinjanje oz. utekočinjanje premoga bi namreč omogočilo danes morda nepredstavljiv zasuk: elektrarna na plin oz. utekočinjen plin brez emisij in z visokim izkoristkom in premogovnik, ki okolja ne degradira, ne zmanjšuje njegove uporabne vrednosti, posluje pa z dobičkom!

V čem je bistvo dokupa odkupa »onesnaževanja« s sistemom kuponov in v kakšno smer se giblje ta ukrep?

Ozadje je jasno in enostavno. Cena kuponov mora biti večja, kot bi bila investicija v zmanjšanje emisij CO₂. Preprosto in pragmatično. Elektrarni se mora enostavno splačati zmanjšati emisije, saj jo bo to stalo manj kot nakup kupo-

nov. Tako to pojasnjuje Komisija EU, tako govori evropski komisar za energetiko g. Piebals in tako zadeva v praksi tudi poteka. Cena kuponov za trgovalno obdobje 2008-2012 se že bliža 30 €, toda ne smemo pozabiti, da so elektrarne večino kuponov za to obdobje dobile zastonj. Po letu 2012 torej ne bo šlo več za to, da se elektrarna za svoj greh (emisijo CO₂) odkupi, temveč nasprotno, da se zaradi tega kaznuje! Da se ji prepreči, da bi ob nespremenjenih količinah emitiranega ogljikovega dioksida obratovala ekonomično in konkurenčno. Da jo bo lastnik raje a) zaprl ali b) zmanjšal emisije z zajemom in skladiščenjem, kar bo še vedno ceneje kot nakup kuponov. Zmerno genialno, mar ne? Seveda le v primeru, da bo princip deloval tudi v praksi, oz. da bo evropski parlament vztrajal pri ETS direktivi tudi po letu 2012.

Kakšne so realne možnosti za eliminiranje problema CO₂ z zajemanjem le-tega in nevarno hranjenje na planetu?

Realne možnosti za implementacijo CCS tehnologij v redni proizvodni proces so tako rekoč iz dneva v dan večje. Komisija EU se je npr. odločila pospešiti gradnjo 12 velikih demonstracijskih CCS elektrarn, za eno je interes izrazil tudi HSE. V ZDA in Kanadi že leta uspešno vtiskajo CO₂ v nahajališča nafte in plina, na Norveškem npr. že 10 let pod morsko dno vtisnejo 1 milijon ton CO₂ na leto ipd. Tehnologije zajema so znane: zajem po zgorevanju (Post Combustion - komercialna raba predvidoma po letu 2012), zajem pred zgorevanjem (Pre Combustion - komercialna raba predvidoma po letu 2015), zgorevanje s čistim kisikom (Oxy fuel - komercialna raba predvidoma po letu 2020). Večja težava kot zajem bo transport in skladiščenje. Komisija EU napoveduje, da bo del sredstev od prodaje kuponov na dražbah namenila za gradnjo hrbtničnih evropskih ogljikovodnih omrežij, kar naj bi bila nekakšna pomoč emitentnom CO₂. In zakaj ogljikovodi? Preprosto zato, ker bodo državne meje vsaj v EU tudi glede skladiščenja CO₂ očitno morale pasti. Možnosti skladiščenja so namreč tri: a) shranjevanje v slane vodonošnike na kopnem ali pod morskim dnom, b) shranjevanje v opuščena naftna in plinska nahajališča na kopnem ali pod morskim dnom in c) vtiskanje v premogove plasti. Največ obetata prvi dve možnosti, vendar vsaka država nima primernih lokacij. Zato bo evropska zakonodaja skoraj zagotovo omogočila državi A, da CO₂ skladišči na ozemlju države B. Ko primer naj navedem le (eno) geološko formacijo Utsira v Norveškem Severnem morju, kjer skladiščna kapaciteta zadošča za shranjevanje vsega CO₂, ki ga proizvede celotna EU za najmanj prihodnjih 200 let. Naj pri tem omenim, da podnebni paket izjemno pozornost posveča zagotavljanju dolgoročne varnosti takšnih skladišč in vključevanju javnosti v odločanje.

No, več kot očitno je, da je naš vstop v EU prinesel na področju varovanja okolja bistveno večje premike zaradi zakonskih obvez, kot vsa desetletja deklarativnih zaklinjanja onesnaževalcev pred tem in jalovo pozivanje k ekološkemu osveščanju. Kako bi se ta okoljevarstvena plat normalne ureditve v EU morala odražati na investiciji v blok 6 TEŠ? Bodo poleg čiščenja SO_x NO_x zajemali tudi CO₂?

Da, res je. Napletanje o ekološkem ozaveščanju oz. osveščanju so prazne marnje, o tem sem prepričan vse odkar se ukvarjam z okoljskimi vprašanji. Človek je racionalno bitje, ki želi s čim manjšim vložkom (energije) pridobiti čim več (materialnih) dobrin. Tako je bilo in tako bo, to prapočelo je vgrajeno v Človekom genom. V konfliktu je le s samoohranitvenim nagonom, ki je večinoma na preži, včasih pa tudi zataji. Menim, da je prav zdaj na hudi preizkušnji. Praznim marnjam se je mogoče izogniti z uporabo prastare iznajdbe: s korenčkom in palico. Tudi evropska okoljska regulativa uporablja to načelo: nagraditi tistega, ki zmanjšuje obremenjevanje okolja (npr. davčne olajšave in spodbude, ugodni krediti, nepovratna sredstva ...) in izdatno kaznovati onega, ki mu za to ni mar. V takšnem okolju pa dušebrižniki nimajo kaj iskati, kajne? Štejejo dejanja, nagrade in (tudi zaporne) kazni. To velja tudi za energetiko. Komisija EU namerava po zgledu CO₂ trgovalne sheme uvesti tudi trgovanje z NO_x in SO₂. V tem primeru gre za posrečeno kombinacijo korenčka in palice: če manj onesnažuješ, boš moral kupiti manj kuponov, tvoji proizvodi bodo dosegali konkurenčne cene (nagrada), če onesnažuješ bolj, bo tvoja proizvodnja draga, proizvodi nekonkurenčni, verjetno boš kmalu propadel (kazen). Prepričan sem, da v TEŠ vse to dobro vedo in da zato tudi investicijo načrtujejo odgovorno. Tako so npr. sprejeli idejo, da se TEŠ 6 postavi kot »Capture Ready«, torej kot napravo, ki ji bo mogoče kasneje prigraditi tehnologijo za zajem CO₂. Toda še enkrat je potrebno opozoriti na podnebni paket, ki ga bo Evropski parlament sprejemal prihodnji mesec. Če bo sprejet tak, kot je predlagala Komisija EU, potem se bojim, da to ne bo dovolj. Morda še ni prepozno za bolj dolgoročno razmišljanje in nekoliko smelejše načrte. Navsezadnje je Slovenija evropskega komisarja za energetiko obvestila, da se zanima za gradnjo ene od 12-tih demonstracijskih elektrarn s prigradjeno CCS tehnologijo. Naj končan z zadnjo vestjo: nemška firma Vattenfall Europe bo zgradila 500 MW elektrarno na lignit, ki bo opremljena s CCS tehnologijo. Elektrarna bo v pogonu leta 2015, stala pa bo 1,58 milijarde €.

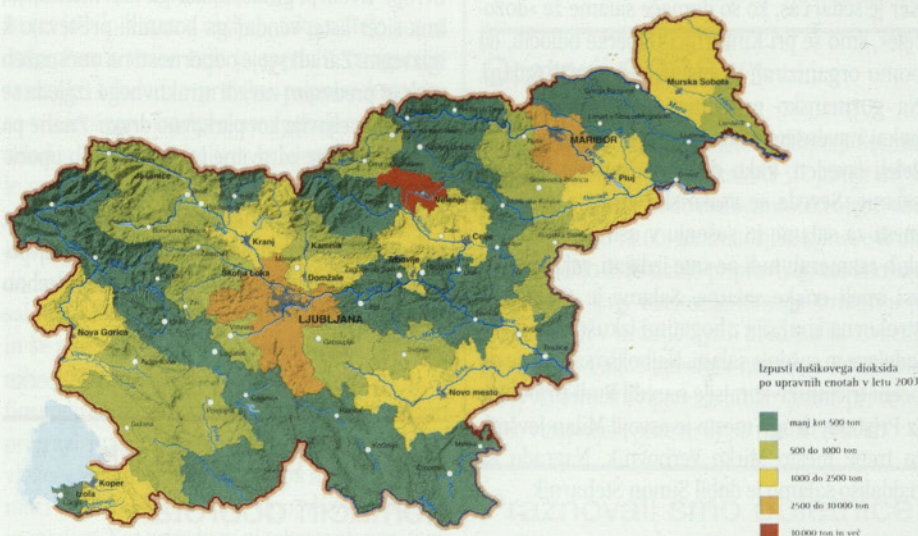
Vane, hvala za izčrpne odgovore.

pripravil: Peter Rezman

Informacije v prostoru

piše: Edi Vučina

Zagon plinske turbine, s katero je zdaj možno v TEŠ pridobiti energijo tudi na okolju prijaznejši način, sem že v prejšnjem listu označil kot vzpodbudno darilo našemu »tretjemu kamnu od sonca«, ki je v aprilu praznoval že 38. dan Zemlje.

Sliši se paradoksalno, a prav Američani, ki danes v največji meri prispevajo k bližajoči podnebni katastrofi, so zaslužni za praznovanje. Takratni okoljsko osveščeni senator Gaylord Nelson je leta 1970 prepričal Senat, da je 22. april namenil opozarjanju in poučevanju o ogroženosti našega edinega planeta. Od takrat naprej, že skoraj štiri desetletja, se vsako pomlad spomnimo na naš ogrožen ekosistem, namenimo nekaj lirčnih besed o prelepi zeleni modrini našega planeta, potem pa brezbrizno nadaljujemo z uničevanjem vsega prej opevanega. Dvoličnost, ta boleči razkorak med tem kar govorimo in kaj dejansko delamo, je žal postala stalna sopotnica naših življenj. Se je potem še čuditi, da so sodobni populistični politiki razvili značilen dvolični žargon, kjer izrečeno in obljubljeno nima več nobene povezave z dejanji. Vsakodnevno bombardirani z manipulativnimi propagandnimi sporočili smo se že sprijaznili, da resnica ni več ugotovljiva in da je laž pač upravičeno sredstvo za doseg cilja. Tisti, ki še verjamejo, bodisi zavajajočemu oglasu ali lažnivemu politiku, pa naj za morebitne posledice krivdo pripišejo kar svoji naivnosti.

Tako nekako bi lahko označili tudi visokoletne izjave naših predstavnikov oblasti, ki so predstavljali nacionalni akcijski načrt za povečanje energetske učinkovitosti, po katerem naj bi do leta 2016 prihranili 4261 GWh elektrike. Skeptiki namreč akcijski načrt, ki je v načelu vreden

pohvale, primerjajo s prav tako optimističnimi obljubami iz nacionalnega energetskega programa, za katerega po sprejetju potem ta ista vlada ni namenila dovolj denarja. Tudi za letošnji minister, zadolžen za varstvo okolja obljubil, da bo država za ukrepe rabe obnovljivih virov energije namenila 7,5 milijonov evrov nepovratnih sredstev. Sredstva naj bi bila usmerjena v spodbujanje solarnih ogrevalnih sistemov, celovite obnove stanovanjskih stavb in gradnje novih stavb v nizko-energijski in pasivni izvedbi. Z ustreznimi razpisi oz. subvencijami bi naj pomagali tudi tistim, ki se bodo odločali za kakovostnejšo gradnjo stavb v smislu energetske učinkovitosti ovoj in strojnih inštalacij. Obljubljena sredstva naj bi predstavljala priložnost za domače montažerje kakovostnih oken, solarnih in drugih sistemov ogrevanja in hlajenja z obnovljivimi viri energije, izdelovalcev toplotno izolativnih pročelij, ter številnih drugih strokovnjakov, ki bodo znali optimizirati ogrevalne sisteme v smislu varčevanja. S temi nekaj milijoni evrov naj bi se tudi naša država priključila svetovnemu trendu povečanja investicij v obnovljive vire energije, ki na letni ravni znašajo že 74 milijard evrov, do leta 2020 pa naj bi v ta namen na našem planetu porabili že 250 milijard evrov.

Ob tem velja omeniti še zanimivo primerjavo števila novih delovnih mest. Investicija v proizvodnjo energije iz obnovljivih virov prinaša od

tri do petkrat več delovnih mest, kot proizvodnja, ki jo poznamo v naši dolini, torej iz omejenih fosilnih goriv. Koliko delovnim mest bi ustvarila milijardo evrov težka investicija v visoko tehnološke obnovljive vire energije, lahko le ugibamo. Vsekakor pa bistveno več, kot jih bo ustvarila prav tako milijardo težka naložba v nov blok TEŠ, ki bo ob tem proizvajal še enormne količine toplogrednih plinov.

Če se vrnem k populistični dvoličnosti, značilni tudi za gospodarsko hitro rastočo Slovenijo, pa je potrebno opozoriti na povečevanje emisij toplogrednih plinov, ki so se po podatkih ARSO v minulih letih povečale za 5 odstotkov, čeprav je vseh strategijah in kjotskih zavezah načrtovano zmanjševanje emisij. Pred »blamažo« nas rešuje le povečanje površine gozdov in s tem priznani ponor toplogrednih plinov.

Varčevanje energije pa ne glede na opisane pomisleke postaja sestavni del našega življenja. Vsak na svojem domu bomo vsi, eni prej, drugi kasneje, soočeni z visokimi stroški energije. Prisiljeni bomo iskati rešitve, ki nam bodo pomagale prenoviti naše energetske potratne hiše. Obstaja pa še skupina objektov, za katere stroške posredno prav tako plačujemo in so energetske praviloma še bolj potratni od naših domov. Gre seveda za javne objekte, katerih stroške pokriva občinski proračun. Največji javni objekt med njimi, ki je na žalost tudi najbolj energetsko potraten, pa je naša mestna osnovna šola. Moje opozarjanje na slabe projekte že pred gradnjo, je bilo takrat ignorirano. Neznosnih pogojev (pregrevanje), v katerih se mučijo naši otroci in učitelji, pa se ne da ignorirati. Stavba osnovne šole je po moje, prav zaradi možnih prihrankov energije in hkratni zagotovitvi pouku primerne bivalne ugodja, zato prvi kandidat za celovito energetsko prenovu, pa čeprav krediti za njeno izgradnjo najbrž še nekaj časa ne bodo poplačani.

Zbudite me za prvi maj!

Tradicionalni pohod na Forhtenek

Tudi letos je Turistično društvo Pristava organiziralo že tradicionalni pohod na Forhtenek. Ob 12. uri so se pri Gostišču Pod klancem zbrali pohodniki in jo mahnili proti Forhteneku, najbolj zgodnji pa so se kar sami podali že pred 11. uro. Na cilj so ljudje prihajali po različnih poteh, nekateri so se pripeljali tudi z avtomobili. Na cilju, na prostoru za veselice pod gradom Forhtenek, je vse prisotne čakal brezplačni vroč in dober golaž. Da je bil golaž res izvrsten, dokazuje spoznanje, da ga je zmanjkalo že po dobri uri. Okoli 14. ure je pričelo deževati, a prisotne dež ni zmotil, saj je TD Pristava pripravilo velik šotor za primer slabega vremena. Ljudje so se posedli v šotor in tako nadaljevali veselo praznovanje prvega maja in uživali v družbi prijateljev. Zbrane je med drugimi nagovoril šoštanjski župan Darko Menih, ki je čestital občanom za praznik. Za dobro voljo vseh, za plesno in pevsko razpoloženje je poskrbel ansambel Bratov Poljanšek. Popoldan so nas še dvakrat obiskali dežni oblaki in nam namenili nekaj škrapelj. A kot pravijo, za dežjem vedno posije sonce, zato so tudi tokrat dež nadomestili sončni žarki. Veselo druženje se je nadaljevalo do pozne večerne ure. Na svidenje do prihodnjega leta.

Pa še nekaj o pomenu prvega maja

Prvega maja se spominjamo in ga praznujemo kot praznik dela. Čeprav mlajši rodovi ne poznamo (dobro) njegovega izvora in zgodovinskega pomena, pa ga vsako leto praznujemo in se veselimo dela prostega dne.

Vse skupaj se je začelo leta 1856 v Avstraliji, ko so se ljudje uprli 11-urnemu delovniku in ga želeli zmanjšati na 8 ur. Prve demonstracije, 21. aprila istega leta, so bile odmevne in med delavci dobro sprejete. Tako so si ZDA za vzgled vzele Avstralijo in tudi same začele protestirati. 1. maja 1886 so v Chicagu stavkali za osemurni delovnik. Stavka se je končala, žal, s smrtnimi izidi. Dogajanje v Chicagu pa je vplivalo, da so na zasedanju druge internacionale v Parizu 20. junija 1889 na predlog francoskega delegata Lavigneja razglasili 1. maj za mednarodni praznik. Že naslednje leto, leta 1890, se je 1. maj praznoval kot dan dela in mednarodne delavske solidarnosti tudi v slovenskih krajih.

Nastja Stropnik Naveršnik

Salamijada v Gaberkah

Ker je sedaj čas, ko so domače salame že »dozorele«, smo se pri Kulturnici Gaberke odločili, da bomo organizirali degustacijo domačih salam. Na gurmansko prireditev se je prijavilo kar nekaj navdušencev iz Gaberk in Pristave, ki so želeli izvedeti, kako drugim uspevajo domače salame. Seveda se vsake skrivnosti o mešanju mesa za salame in sušenju v ustreznih klimatskih razmerah tudi ne sme izdajati, saj bi potem vsi imeli enake salame. Salame je ocenjevala strokovna komisija z bogatimi izkušnjami glede izdelave in sušenja salam. Najboljšo salamo je po oceni tričlanske komisije naredil Rudi Hriberšek iz Pristave, drugo mesto je osvojil Milan Jevšnik in tretje mesto Mirko Verhovnik. Nagrado za najdaljšo salamo je dobil Simon Štehar.

A. Grudnik

Zasaditev dreves ob dnevu Zemlje

Ob mednarodnem dnevu Zemlje je Gorenje Velenje Mestni občini Velenje podarilo enaindvajset dreves, ki so jih posadili v parku na Titovem trgu. Simbolično sta 21. drevo skupaj posadila župan Srečko Meh in predsednik uprave Gorenja mag. Franjo Bobinac. Prisostvovali so tudi velenjski svetniki in številni mimoidoči.

Franjo Bobinac je v nagovoru poudaril pomembnost varovanja okolja v času, ko milijoni ljudi po svetu že na lastni koži čutijo pomanjkanje pitne vode in drugih dobrin zaradi človekovega nerazumnega ravnanja z okoljem. Zato je strategija velenjskega Gorenja naravnana v varovanje okolja in trajnostni razvoj.

Župan Srečko Meh je dejal, da je Velenje mesto mladosti in priložnosti, ki pa še posebej poudarja ohranjenost okolja kot človekovo dobrino in neodtujljivo pravico. Da je temu res tako, kažejo tudi projekti, ki so pripomogli k sanaciji nekoč zelo degradiranega okolja v Šaleški dolini.

Zasaditev trimetrskih dreves ginko spada v prenovu in preoblikovanje parka med občinsko stavbo in kulturnim domom. Sicer pa je ta vrsta dreves z latinskim imenom Ginko biloba najstarejša vrsta dreves na Zemlji, saj je bila pred približno 150 milijoni let razširjena tudi po vsej Evropi. Dvokrpi ginko, kakor ga tudi imenujejo, ima sicer liste, vendar ga botaniki prištevajo k iglavcem. Zaradi svoje odpornosti na onesnažen zrak in predvsem zaradi atraktivnega izgleda se vse bolj uveljavlja kot parkovno drevo. Zbrane pa so tudi njegove zdravilne lastnosti, ki jih uporabljajo v farmacevtski industriji.

Posamezno drevo lahko doseže starost do tisoč let in višino do trideset metrov. Vse zgoraj povedano tako daje velenjski zasaditvi še posebno simboliko.

Marija Lebar

Prijetno druženje ob domačih dobrotah

V gasilskem domu PGD Grušovlje v Zgornji Savinjski dolini si je bilo mogoče zadnjo aprilsko nedeljo ogledati razstavo domačih kulinaričnih dobrot in te tudi poskusiti. Svoje izdelke in pridelke je prispevalo kar okoli 80 krajanov, med njimi gasilci, tudi iz Šaleške in Spodnje Savinjske doline.

Sodelovali so izdelovalci suhomesnih izdelkov iz šoštanjske občine, točneje iz Šoštanja, Florjana in Belih Vod, in se zelo dobro odrezali. Sodelovanje se je začelo že lani, ko so svoje izdelke na ogled in na »okus« postavili nekateri člani šoštanjskega gasilskega društva, med njimi poveljnik Justin Hudobrennik.

Tokratna razstava in pokušina je bila že četrta, število udeležencev pa vsako leto raste. Kot je povedal predsednik PGD Grušovlje Janko Prisljan, se je prvo leto opogumilo petnajst izdelovalcev predvsem suhomesnih izdelkov. Naslednje leto so »na program« dodali kruh in potice, nato pa

še domače pijače. Od lanskih 60 je letošnjih 80 udeležencev res nepričakovan porast. Idejni vodja projekta je član PGD Grušovlje Janez Kuhar. »Pred časom mi je prišlo na misel, da ne bi bilo prav pozabiti starih receptov, in v zahvalo svojemu očetu, ki me je marsičesa naučil, sem v društvu predlagal tako prireditve. Pri tem se nam zdi pomembno ohranjanje pristne slovenske tradicije. Druženje ni tekmovalnega značaja, je bolj namenjeno izmenjavi izkušenj in receptov, saj še zdaj velja: kolikor hiš, toliko viž, kar pomeni, da ima vsak izdelovalec svoje male prijeme in skrivnosti,« je povedal Kuhar.

In res je bilo hrane v obilju – tako za telo kot za dušo. Ponos vsake hiše je specialiteta zgornjesavinjski želodec, o pravilni pripravi katerega so v Združenju izdelovalcev zgornjesavinjskega želodca lani izdali knjigo. Izdelovati ga je moč le na območju Zgornje Savinjske doline po natančnih predpisih. Izdelan mora biti izključno iz svinjskega mesa, točno določeni pa so tudi dodatki oziroma začimbe. Na ogledu so bile še salame, klobase, »špeh«, suhi jezik, domači pršut in še marsikatera suhomesna dobrotka iz različnih vrst mesa, tudi iz konjskega in ovčjega.

Gospodinje so pokazale svojo iznajdljivost pri pripravi različnih pekovskih dobrot in solat iz vložene zelenjave. Gospodarji pa so dodali še domači »tolkec« – jabolčnik, vino, različna žganja in medico. Ker prireditve ni tekmovalnega, temveč zabavnega značaja, je priznanje prejel vsak sodelujoči. Po podelitvi je sledila še pokušina in v sproščenem druženju izmenjava receptov in mnenj o izdelkih.

Da v PGD Grušovlje resnično skrbijo za povezovalno in sodelovanje s krajani, je pričala tudi udeležba vseh tistih, ki so prišli samo gledat in poskušat, saj jih je bilo kar okoli 100. Zato so gasilci poskrbeli tudi za kulturni program in v goste poleg domačega ansambla povabili še pevce iz Vurberga.

Marija Lebar

Srečanje družin pri Svetem Križu

Naša Šaleška dekanija vabi v letu družine na srečanje družin pri Sv. Križu nad Belimi Vodami, ki bo v nedeljo, 22. junija, ob 15. uri. Euharistično slavlje bo vodil jezuit p. Ivan Platovnjak. Pri sveti maši bodo dejavno sodelovale zakonske skupine naše dekanije. Sveti maši bo sledilo družabno srečanje. Kot povabilo naj bo to dovolj.

Jože Pribožič, dekan

Oratorij 2008

Kot vsako leto bomo tudi letos v Župniji Šoštanj imeli Oratorij, ki bo potekal od 30. junija do 5. julija. Vsak dan se bodo osnovnošolski otroci zbirali od 9.00 do 14.00. Animatorji se njihove družbe že veselijo in se nanjo pripravljajo vse letošnje koledarsko leto. Naslov letošnjega Oratorija je Odpri oči in v nekaj obrisih predstavlja življenjsko pot sv. Pavla, apostola narodov. Povabljeni torej vsi otroci! Prijavnice lahko dobite pri verouku, v župnijski pisarni in po naših cerkvah.

Praznovali smo obletnice porok

Kaj naj bi bil večji praznik krščanskih zakoncev, kot obletnica poroke? In če praznujemo »okroglo« obletnice skupaj, je to praznik nas vseh, je to res velik praznik!

In ta velik praznik je bil v šoštanjski župnijski cerkvi v soboto, 26. aprila.

Že peto leto po vrsti so praznovali zakonci jublanti, vsi, ki v letošnjem letu praznujejo okroglo obletnico poroke.

Zbralo se je 131 parov jubilarantov, ki so s seboj pripeljali tudi svoje in dodobra napolnili cerkev. Uspešen zakon in srečna družina je vrednota, ki je tudi danes pri večini ljudi postavljena zelo visoko. Se pa marsikdo ustraši zahtevnosti ter si ne upa prevzeti odgovornosti za vse življenje in verjetno se zato danes mladi vse manj poročajo. Krščanski zakonci se zavedamo, da je z nami Kristus po zakramentu sv. zakona. Zaradi tega sicer nismo obvarovani preizkušenj in težav, jih pa z Njim lažje rešujemo. Da jim je uspelo ohraniti zakon že 5, 10, ... 50, 55 in celo 60 let, je poleg človeškega truda to tudi dar in milost. Zato je prav, da se tega vsaj ob obletnicah spomnimo in se za to Bogu zahvalimo.

Zahvalno mašo je daroval župnik in naddekan g. Jože Pribožič.

S posameznimi mislimi in prošnjami so pri maši sodelovali tudi zakonci sami. Župnijski pevski zbor je z ubranim petjem vse skupaj povezal v lep pomladni šopek.

Foto: Tekauc

Po sv. maši in spominskem fotografiranju pa so se ob kruhu, vinu ali soku v veselem druženju in klepetu še dolgo zadržali pred cerkvijo.

Za pravo poročno razpoloženje so poskrbeli Goličnikovi muzikantje, ki so prav veselo igrali.

Prav je, da se veselimo naših zakonov in tudi pokažemo, da zakon ni le odrekanje, ampak predvsem veselo sprejemanje in osrečevanje drug drugega.

Bog je ljubezen in zakonci smo poklicani k ureničenju te ljubezni. Hvala za to poklicanost in hvala prav vsem, ki so pomagali pri pripravi in izvedbi tega lepega slavlja.

Marija Koren

1. junij 2008 – 6. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in ob 10. uri (prvo sveto obhajilo),
šoštanjska mestna cerkev ob 19. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 8. uri.

8. junij 2008 – 10. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45.

15. junij 2008 – 11. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
Zavodnje ob 10. uri,
Gabrke ob 9.45,
Sv. Križ ob 9. in ob 10.30 s telovsko procesijo,
Šentvid na Slemenu ob 16. uri.

22. junij 2008 – 12. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45,
Sv. Križ ob 15. uri srečanje družin naše dekanije.

29. junij 2008 – sv. Peter in Pavel – svete maše:

šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri s telovsko procesijo,
Gaberke ob 9.45.

6. julij 2008 – 14. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45,
Sv. Anton ob 11. uri s telovsko procesijo.

Podelitev priznanj Športne zveze Šoštanj za leto 2007

V Kulturnem domu Šoštanj je v četrtek, 15. 5. 2008, potekala prireditev Podelitev priznanj najboljšim športnikom, ekipam, posameznikom in društvom, aktivnim na področju Občine Šoštanj. Zaradi zamenjave vodstva pri Športni zvezi Šoštanj, ki je organizator prireditve, in podaljšanja funkcije strokovnemu svetu ŠZŠ, je bila letošnja slovesnost šele v mesecu maju. Športna zveza Šoštanj je letošnji kasnejši termin opravičila z dobro predstavo, v kateri so uživali tako nagrajenci kot vsi prisotni ljubitelji športa v dvorani. Podelitev priznanj so popestrili člani ansambla Dani Gregorc & Jukebox, voditeljica Karolina Destovnik, film o športu ter fanfare godbe Zarja. Slavnostna govornika na letošnji podelitve sta bila novi predsednik Športne zveze Šoštanj g. Nino Ošlovnik in župan Občine Šoštanj g. Darko Menih.

Člani strokovnega sveta SZŠ so imeli letos precej zahtevno nalogo, saj so morali izbirati nagrajence med 24 prispelimi predlogi.

Letošnja priznanja in nagrade so dobili:

Mitja Strožič – priznanje za športno tekmovalne uspehe v neolimpijskih športih,

kadetska ekipa Elektre – priznanje perspektivni športni ekipi,

Rudi Olup – priznanje športnemu trenerju za strokovno delo,

Jan Klobučar – priznanje perspektivnemu športniku,

člani Košarkarskega kluba Elektra – priznanje najboljši športni ekipi,

Anton Rehar – priznanje zaslužnemu športnemu delavcu za organizacijsko delo.

Tekst in foto: J. N.

Državno gasilsko tekmovanje

Na Ravnah na Koroškem je bilo v soboto, 17. in nedeljo, 18. maja, pod okriljem Gasilske zveze Slovenije državno gasilsko tekmovanje. V soboto se je v okviru mladinskega prvenstva

uspehu! Zares lepo in doživeto, najbrž si bodo mladi gasilci svoj zmagoslavni prihod v domači kraj dobro zapomnili.

Pod Vodstvom Silva Škrbota so vadili: Nejc Slemešek, Tilen Ledinek, Tilen Zajc, David Golob, Aljaž Stropnik, Tim Kopušar, Ronaldo Plečko, Jan Krajnc, Žiga Kranjc, David Fijavž, Miha Ovčar in Aleks Juvan.

Foto arhiv PGD Šoštanj mesto

pomerilo 51 ekip. Velik uspeh je dosegla deseterina mlajših pionirjev iz Šoštanja, ki je bila druga za prvo uvrščeno ekipo iz Čušperka in pred tretjo iz Štrekljevcev. K izrednemu uspehu mladih gasilcev je zagotovo prispeval njihov mentor Silvo Škrbot. Tekmovalci, dvanajst jih je, so bili presrečni. Biti drugi v državi je za Šoštanjčane skoraj tako kot biti prvi, še posebno, ker je od zadnjega tovrstnega uspeha minilo že več kot dve desetletji. Pridno so vadili, zadnje čase tudi po trikrat na teden. Prostor za vajo jim je odstopila Osnovna šola Šoštanj, za kar se vodstvu zahvaljuje predsednik mladinske komisije Marko Vertačnik. Tudi sicer šola izkazuje naklonjenost mladim učencem – gasilcem. Tekmovalci, ki so letnik 1998, gotovo še niso rekli zadnje besede, saj bodo pridobljeno znanje s pridom uporabljali v višjih kategorijah.

Na tekmovanje sta jih spremljala poveljnik Justin Hudobreznik in podpredsednik Jože Škrbot, pa seveda mentor in še drugi navijači, ki so bodrili tekmovalce.

Posebej slovesen je bil njihov povratek v Šoštanj. Sprejeli so jih z zastavami in sireni, ki so naznanjale nagajence. Pa s pogostitvijo in čestitkami, katerim se je pridružil predsednik društva Boris Goličnik, ki je vidno ganjen dejal: »Presrečen sem, da so v naših vrstah tako dobri mladi gasilci, kakor njihovi mentorji in pomočniki. Čestitke in hvala vsem, ki ste pripomogli k

V Šoštanju še skoraj niso potihnile gasilske sirene, ki so oznanjale sobotni uspeh, ko je z nedeljskega državnega gasilskega tekmovanja članov in starejših članov prišla nova, ravno tako razveseljiva vest. Na Ravnah na Koroškem so se drugi dan tekmovanja med 32 ekipami pomerile tri šoštanjske, člani A iz PGD Gaberk, članice B iz PGD Topolšica in starejše gasilke iz PGD Gaberk. Slednje so zasedle odlično drugo mesto, za ekipo iz Polja in pred ekipo PGD Šmartno ob Paki. Tekmovalke Marija Rihetr, Ivanka Andrejc, Ela Zaveršnik, Jožica Jevšnik, Lojzka Borovšek, Frida Koželjnik in Ivana PLazl so s tem uspehom spravile v nepopisno dobro voljo svojega mentorja Jožeta Borovška in številne navijače, ki so jih spremljali na tekmovanju.

Foto Katja Župevc

Tudi za Gaberčane je bil organiziran sprejem. Pričakali so jih v gabrškem gasilskem domu, kjer sta zbrane nagovorila njihov poveljnik Zvonko Koželjnik in predsednik Bogdan Lampret. Malo

kasneje se jim je pridružil še šoštanjski župan Darko Menih, ki je prejšnji dan čestital tudi mladim gasilcem.

Milojka Komprej

Najboljši športnik občine Šoštanj za leto 2006,

kolesar Boštjan Rezman, ki vozi za slovensko ekipo Radenska Rog v kategoriji »elite«, je na etapni dirki v Italiji in sicer za nagrado Julijske krajine, (CYCLING TOUR OF REGION FRIULI VENEZIA GIULIA), ki je trajala od 7. do 11. maja letos, v petih etapah prevozil v petih dneh 754 km in kar 9 gorskih ciljev.

V skupni razvrstitvi 128 kolesarjev iz več, kot 10-tih držav je zasedel odlično 6 mesto. Še posebej pa je ponosen na rdečo majico, ki jo je oblekel na končni podelitvi priznanj in nagrad, saj jo je dobil kot najboljši »hribolazec«. Z dvema zmagama na dveh najvišjih gorskih ciljih in enim tretjim mestom je bil v seštevku skupni zmagovalec v premagovanju gorskih ciljev.

Turnir v namiznem tenisu

Športno društvo Gaberke je v začetku aprila v dvorani PGD Gaberke organiziralo turnir v namiznem tenisu za krajanje Gaberk. Po napornih tekmah je najbolj nasmejan zaključil turnir že večkratni zmagovalec tega turnirja Mirko Verhovnik, ki je poleg zmage v svoji kategoriji osvojil še prehodni pokal, ki ga bo lahko najmanj eno leto občudoval v domači vitrini.

Ženske:

1. Zdenka Verhovnik,
2. Valentina Verhovnik,
3. Lea Šrot

Moški od 15 do 40:

1. Bojan Andrejc,
2. Sandi Andrejc,
3. Niko Kuzman

Moški do 15 let:

1. Klemen Spital,
2. David Dobešček,
3. Marko Žerdoner

Moški nad 40:

1. Mirko Verhovnik,
2. Boris Mahne,
3. Herman Majerič

Foto: A. Grudnik

A. Grudnik

April na Osnovni šoli Šoštanj

Mesec april velja za muhast mesec. Če je še prej-
šnja sekundo bilo zunaj lepo sončno vreme, je
lahko v nadaljnjih nekaj minutah že deževno.

V mesecu aprilu pa je bilo prav tako raznoliko
tudi dogajanje na naši šoli.

Že v začetnih dnevih aprila, natančneje 2. 4., so
imeli petošolci osemletke naravoslovni dan. In
veste, kaj so počeli? Ročno so izdelovali papir.

Dva dni kasneje, torej 4. 4., pa smo imeli slove-
snost ob podelitvi bralnih značk. Tudi letos smo
učenci pokazali zanimanje za knjige. Saj veste,
knjige so vir modrosti, popotovanje po domišljiji
in še vse kaj drugega. Dokazali smo, da smo tudi
mi predani knjigam in da jih radi beremo. Tako
je tudi prav, saj nam bo pridobljeno znanje prišlo
v življenju še kako prav. Kot pa se za tako podeli-
tev tudi spodobí, nas je obiskal čisto poseben
gost, Matjaž Pikalo.

8. aprila je na šoli potekalo medobčinsko tekmo-
vanje v odbojki za mlajše dečke. Sodelovalo je 5
ekip, ki so prikazale napeto tekmo. Naša šola je
na koncu zasedla 4. mesto.

V vsakdanjem življenju pa nas spremljajo razno-
vrstni odpadki. Tako so 10. aprila imeli sedmo-
šolci naravoslovni dan z naslovom Odpadek naj
ne bo samo odpadke. Drugošolci pa so ta dan
popoldan pripravili program za starše.

Zanimiv dogodek se je odvijal tudi v 1. b, ko so si
11. aprila sami pripravljali malico.

Del vsakoletnega osnovnošolskega programa
pa so tudi šole v naravi. Učenci 8. razreda so se
tako 7. aprila odpravili k Zgornjemu Zavrtniku
v Savinjski dolini, vrnili pa so se 9. aprila.

Vrh izdelovanja raziskovalnih nalog, in sicer
javna predstavitev le-teh, pa se je letos odvijala
10. in 11. aprila.

15. aprila je na šoli potekalo tudi četrtfinale v
košarki za dečke, in sicer letnik 1995 in mlajši.
Sodelovale so 4 ekipe, naša pa je zasedla 3.
mesto.

Prav tako pa so 15. aprila učenci POŠ Topolšica
priredili v Kinu Topolšica krajevno prireditev na
temo družina in pomlad.

Ples je vrsta sprostitve in tega se zavedajo tudi
učenke naše šole, ki so se 17. aprila udeležile
področnega tekmovanja v plesu. Potekalo je v
Celju, sodelovalo pa je kar 15 šol. Naše učenke
so dosegle dobre rezultate. Tako se je v kategoriji
od 4. do 6. razreda (posamično) na prvo mesto
uvrstila Lana Pergovnik ter na osmo mesto Lea
Krošelj. V paru sta se na 4. mesto uvrstila Lea
Krošelj in Anže Kumer. V kategoriji od 7. do 9.
razreda (posamično) pa se je na drugo mesto
uvrstila Marjeta Drev, na 5. mesto Vita Pergovnik
in na 6. Lea Zacirkovnik. Prav tako so se dobro
uvrstili v ekipni razvrstitvi, in sicer predstavniki
od 4. do 6. razreda na 2. mesto ter od 7. do 9. na

1. mesto. Državno tekmovanje bo potekalo 23.
5. 2008 na naši šoli, sodelovalo pa bo 6 naših
deklet.

V četrtek, 17. aprila, je potekalo področno tek-
movanje v robotiki. Predstavniki naše pole so
se odlično odrezali. V hitrostni vožnji robota, ki
sledi črti, se je Mitja Špeglič uvrstil na 1. mesto,
tako za njim pa Gašper Kladnik.

Tekmovanja med legoroboti, ki so jih pro-
gramirali sami, so se udeležili ekipno in tudi
tu dosegli dober rezultat. 1. mesto so osvojili
Gašper Kladnik, Jure Ledinek in Rok Kumer; 2.
mesto: Žarko Ilič, Urban Kugonič, David Cafuta;
4. mesto: Marko Es, Črt Skornšek ter Gašper
Koželjnik; 6. mesto pa Aleš Jakop, Damjan
Brodnik in Edi Kotnik.

22. aprila so imeli učenci 7. razredov tehniški
dan v delavnicah na MIC-u. Izdelovali so javljal-
nik poplave.

23. aprila je potekalo testiranje osmošolcev
MFBT, v avli šole pa je bil knjižni sejem, kjer so
lahko učenci podarili, zamenjali ali vzeli kakšno
knjigo, ki smo jo v knjižnici odpisali.

Naslednji dan, 24. aprila, pa se je oglasil tudi
radio Odmevček, tokrat z oddajo Ugankarskih
30 minut.

Na eni strani ples, na drugi pa petje. Vsekakor
sta med sabo povezana. 25. aprila je mladinski
pevski zbor naše šole snemal zgoščenko v
Pamečah.

Nekaj dni kasneje pa so svoje pesmi posneli še
pevski zbor iz POŠ Topolšica in oba zbora naj-
mlajših pevcev na šoštanski šoli.

V petek, 25. aprila, pa smo za najmlajše člane
planinskega krožka izvedli plezanje na umetni
steni v naši športni dvorani.

Vsekakor pa je potrebno omeniti še tekmovanja
iz znanj, ki so se odvijala v tem mesecu. 12.
aprila je bilo državno tekmovanje iz fizike, 15.
aprila tekmovanje iz Vesele šole ter 19. aprila
tekmovanje iz matematike.

Mesec maj in junij bosta še vroča. Tako ali dru-
gače. Za nekatere bolj, za druge manj. Odvisno,
kako smo "delali" med letom. Bliža se konec šol-
skega leta namreč in zaključevanje ocen. Upam,
da se bo za vse dobro izteklo.

Pia Verdnik, 9. a
(novinarski krožek)

Knjižni sejem na Osnovni šoli Šoštanj

Pretekli mesec april je zaznamovan kot svetovni
mesec knjige. Prične se 2. aprila z obletnico roj-
stva največjega pisca pravljic Hansa Christiana
Andersena. Tudi na naši šoli smo bili v okviru
tega meseca precej dejavni. Nekateri so še bolj
vneto brali, saj se je v tem mesecu zaključila

Foto: BKV

bralna značka.

Med učenci posebej priljubljen pa je bil knjižni
sejem, ki se je odvijal 23. aprila, na svetovni dan
knjige, v avli naše šole. Udeležili so se ga učenci
od 1. do 7. razreda.

Prišel se je ob 8. uri. Vsak razred je imel na voljo
10 minut za ogled knjig. Postavljene so bile 4
stojnice, pri vsaki pa sta bili dve učenki, članici
knjižničarskega krožka, ki sta učencem svetovali
in pomagali pri izbiri knjig.

Na sejmu so lahko učenci knjigo podarili oz.
zamenjali, velika večina pa si je knjige samo
vzela. Na voljo so bile vse knjige: od slikanic za
najmlajše do pravih poučnih knjig za starejšo
generacijo učencev. Sejem je na šoli potekal že
tretje leto. V dar smo ponudili knjige, ki so sta-
rejše, malo obrabljene.

V okviru izbirnega predmeta življenje človeka
na Zemlji pa so učenci in učenke petega razreda
pripravili dve stojnici na temo dneva Zemlje, ka-
teri je 22. aprila. Ti učenci so svojim vrstnikom
poskušali prikazati, kako pomembno je varova-
nje našega okolja, jih spodbujali k manjšemu
onesnaževanju le-tega ter k varčevanju energije.
Izdelali so zanimive plakate in povedali tudi ne-
katere zaskrbljujoče podatke o svetovni porabi
različnih virov energije.

Letošnji sejem se je uspešno zaključil in upajmo,
da bo tako tudi v prihodnje. Saj veste, knjige so
naše prijateljice, saj se iz njih mnogo naučimo.
Zato jih ne mečimo v koš ali pa kam drugam,
drugo leto bo morda spet knjižni sejem in tam
bo naša knjiga dobila svoje mesto.

Nika Polšak, 9. a
(novinarski krožek)

Osmošolci na turistični kmetiji

Učenci osmih razredov OŠ Šoštanj smo v dveh skupinah preživeli šolo v naravi na turistični kmetiji Zgornji Zavratnik nad Lučami, in sicer od 7. 4. do 11. 4. 2008.

Zjutraj smo se ob 7.45 odpeljali z avtobusom iz pred šole na Zgornji Zavratnik. Pot je bila kratka in zanimiva. Nekateri so se pogovarjali, drugi peli in spet tretji igrali igre. Ko smo prispeli, so nas že čakali voditelji tega centra. Najprej so nam razložili, kaj bomo v šoli v naravi delali. Komaj smo se dobro nastanili po sobah, smo odšli na pohod, kjer so nam vodniki gozdarji pokazali veliko rastlin, dreves in živali, ki žive na tem področju. Seznani so nas z orodji, ki jih uporabljajo gozdarji. Videli smo tudi 300 let staro bukev. Popoldne smo imeli orientacijski pohod z vprašanji. Naredili smo tudi plakate z rastlinami in deli dreves, ki smo jih videli na pohodu. Zvečer je sledil nočni pohod, kjer smo se morali orientirati po zvezdah. Po pohodu smo utrujeni zaspali.

Drugi dan je bil zelo pester. Odšli smo na izlet v Logarsko dolino. Z avtobusom smo zjutraj odšli do Igle in presihajočega studenca. Videli smo tudi, kako so spravljali les s pomočjo vodnega toka. V Solčavi nam je vodnica predstavila 1000 let staro bukev in cerkev Marije Snežne. Ustavili smo se pri zemljevidu Logarske doline. Za tem je sledil ogled oglarske kope in hiše, v kateri so bivali oglarji med oglarjenjem. Sledil je ogled filma o Logarski dolini, Robanovem in Matkovem kotu. Videli smo slap in izvir reke Črne. Tam nas je v bližini čakal avtobus in nas odpeljal nazaj na kmetijo. Ta dan smo še risali z ogljem. Sledila pa je igra Lov na lisico in zabava.

Tretji dan je bil nekaj posebnega. Namen je bil, da spoznamo stare ljudske obrti. Zjutraj smo odšli

v Rečico ob Savinji in si ogledali stari Brinečev mlin. Tam smo izvedeli, kaj vse meljejo v mlinu

in kakšen je bil le-ta pred 30 leti. Sledil je ogled pekarnice, kjer pečejo kruh, piškote in potico. Tudi tam so nam povedali veliko o zgodovini pekarnice in nas tudi pogostili. Po vsem tem smo se odpravili v Flosarski muzej na Ljubnem, kjer nam je potomec flosarjev razložil, kako so spravljali hlode po rekah in kje so bile speljane poti. Popoldne so nam na kmetiji prikazali prejo volne, pletenje košar in izdelovanje rož s filcanjem. Vse to smo tudi sami poskusili narediti: krtačili smo volno, jo predli spletli vsak svoj košek in izdelali rožo iz filca.

Vse dni na kmetiji Zgornji Zavratnik ni manjkalo zabave in športnih iger, pa tudi za naše želodčke je bilo dobro poskrbljeno.

Polni svežega zraka in lepih vtisov smo se vrnili domov.

Jure Puc, 8.a

Spomladanski obisk gozda

Bil je lep sončen dan, ko sva se vzgojiteljici Tina Mevc in Mateja Podvratnik iz vrtca Lučka Šoštanj odločili, da popeljeva najine otroke v s pomladjo zaznamovan in ozelenel gozd. Ker so že skoraj vsi otroci stari tri leta in vajeni sprehodov, smo se vanj namenili že takoj po malici. S seboj smo vzeli raziskovalne posodice, papir, voščene barvice in fotoaparata.

Foto: vrtec

Otroci so z velikim zanimanjem sledili skrivnostni poti do gozda, kjer smo se ob prihodu najprej igrali, brskali po listju in raziskovali s pomočjo majhnih palčk. Ob vsej raziskovalni vnemi, smo najverjetneje zaradi zgodnjega spomladanskega obiska, našli samo črne mravljice, ki smo si jih ogledovali v raziskovalnih posodicah, se o njih pogovarjali, jih opisovali, šteli, peli pesmice o njih...

Še kako so bila otrokom zanimiva drevesa in njihova debela; tipali smo jih, božali in s pomočjo papirja in voščenk naredili odtis debela (frotaz – reliefni odtis). Ugotavljali smo, katero deblo je hrapavo, katero gladko; ugotovili smo, da so nekatera debela debela, druga pa suha. Na tleh smo nabirali storže, jih ciljali v drevesa, se za drevesi skrivali...

Za trenutek smo v tem čarobnem gozdu tudi

zaprli oči, prisluhnili lepemu ptičjemu petju in žuborenju bližnjega potoka. Ker nas je gozd tako zelo očaral, in je bila otroška raziskovalna vna nepopisna, smo drobnim pticam, lepim drevesom in malim črnim mravljicam obljubili, da se v gozd prav kmalu spet vrnemo.

Vzgojiteljici: T.Mevc in M. Podvratnik

Ko se zberejo taborniki iz vse Slovenije na kupu ...

... je to zelo velik dogodek. In tudi letos se je 19. aprila v ljubljanskem parku Tivoli, že 12. po vrsti, odvijal največji taborniški Feštival. V počastitev dneva tabornikov in dneva Zemlje (21. april) ljubljanska mestna zveza tabornikov vsako leto organizira več kot 50 različnih delavnic za tabornike vseh starosti. Tudi člani Rodu Pusti grad iz Šoštanja smo se letos tega dogodka udeležili v res velikem številu. Skoraj 60 tabornikov je napolnilo avtobus in dobre volje smo se odpravili proti Ljubljani, kjer nas je pričakalo lepo sončno vreme.

Delavnic na Feštivalu je bilo res veliko. Lahko si izbiral med taborniškimi, ustvarjalnimi, športnimi ... lahko si si ogledal lutkovno predstavo, preko teleskopa pogledal, kakšno je sonce, si ogledal predstavitev različnih društev, namenjenih mladim, ali pa si si ogledal notranjost policijskega vozila. In to še res ni bilo vse. Čas je mignil bliskovito hitro in kmalu smo se odpravili v študentsko »menzo« v Rožno dolino, kjer smo se dodobra najedli.

Da pa naš dan ne bi bil prehitro končan, smo lepo sončno popoldne izkoristili za obisk živalskega vrta v Ljubljani. Prijazna vodička nas je popeljala v svet živali, nam predstavila rdečega ameriškega goža in ježka, ki zna tudi plezati po drevesih. Ogledali pa smo si tudi slona, tigre, leve, medvede, kenguruje ... in še bi lahko naštevali. Imeli smo se res odlično. Najbolj pa nam bodo ostale v spominu vragolije morskega leva ter rdeči ameriški gož, ki je bil zelo prijazen in se je pustil tudi pestovati. Izjemno zadovoljni z uspešnim in res lepim taborniškim dnevom smo se proti večeru odpravili domov.

Taborniški pozdrav!

SiNi

Foto: SiNi

Sredina

NAPOVEDNIK PRIREDITEV **Maj 2008**

kabelsko razdelilni sistem šostanj

Šoštanj.info
<http://sostanj.info>

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden				
nedelja, 1.6.	religija	Prvo sveto obhajilo v Šoštanju	Cerkev sv. Mihaela	Župnija Šoštanj
nedelja, 1.6. ob 14:00	gasilstvo	VI. meddruštveno tekmovanje starejših gasilcev	Gasilski dom Gaberke	Prostovoljno gasilsko društvo Gaberke
2. teden				
ponedeljek, 2.6. ob 18:00	bridge	Bridge – razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
sreda, 4.6. ob 19:00	srečanje	Družabni večer v parku Kajuhovega doma	Kajuhov dom	Krajevna skupnost Šoštanj
četrtek, 5.6.	religija	Župnijsko romanje v Toskano (od 5.6. do 8.6.2008)	Toskana (Italija)	Društvo upokojencev Šoštanj
3. teden				
ponedeljek, 9.6. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 10.6. ob 16:00	okolje	Zbiranje kosovnih odpadkov za gospodinjstva	Občina Šoštanj	PUP – Saubermacher d.o.o.
torek, 10.6. ob 16:00	košarka	Otvoritev prenovljenega košarkarskega igrišča	Za Športno dvorano Šoštanj	Verjemi v svoj koš in Občina Šoštanj
sreda, 11.6. ob 08:00	izlet	Izlet Šentjur - Resevna - Štore		Društvo upokojencev Šoštanj
sobota, 14.6. ob 8:00	planinstvo	Porezen 1630 m		Planinsko društvo Šoštanj
nedelja, 15.6. ob 10:00	delavnice	Nedeljska muzejska ustvarjalnica za otroke, Pomlad na Kavčnikovi domačiji: »Vsak je lahko muzikant«	Kavčnikova domačija	Muzej Velenje
nedelja, 15.6. ob 15:00	srečanje	Srečanje preseljenih z območja rudarjenja	Kozolec (bivši gasilski dom Gaberke)	Kulturno-turistično društvo Kulturnica
4. teden				
ponedeljek, 16.6. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 19.6. ob 18:30	bridge	Bridge – razmigajmo možgane	Ribiška koča ob Šoštanjskem jezeru	Šaleški bridge klub Velenje
sobota, 21.6.	rolanje	Šoštanj rola 2008 - rolanje	Ulice mesta Šoštanja	Krajevna skupnost Šoštanj
sobota, 21.6. ob 20:00	kresni večer	Kresni večer na Kavčnikovi domačiji v Šentvidu	Kavčnikova domačija	Muzej Velenje
sobota, 21.6. ob 20:00	koncert	Šoštanj rola 2008 - rolanje	Rokometno igrišče Šoštanj	Krajevna skupnost Šoštanj
nedelja, 22.6. ob 15:00	religija	Srečanje družin Šaleške dekanije	Cerkev sv. Križa	Župnija Šoštanj
5. teden				
ponedeljek, 23.6. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 24.6. ob 17:00	proslava	Prireditve ob dnevu državnosti	Skorno (Sv. Anton)	Turistično društvo Skorno
sreda, 25.6.	pohodništvo	Pohod po Ravenski poti 710m	Ravne pri Šoštanju	Planinsko društvo Šoštanj
četrtek 26.6.	družinski tabor	Družinski planinski tabor na Menini 1508 m (poteka do 29.6.)	Menina	Planinsko društvo Šoštanj
6. teden				
ponedeljek, 30.6. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
ponedeljek, 30.6.	religija	Oratorij 2008 (poteka do 5.7.)	Župnija Šoštanj	Župnija Šoštanj

Podoba kulture

pripravila Milojka Komprej

Adamlje v Šoštanj

V torek so v Mestni galeriji Šoštanj predali ogledu razstavo odličnega slikarja, akademika Alojza Adamljeta, najvidnejšega predstavnika nadrealizma in surrealizma pri nas v zadnjem desetletju.

Foto Dejan Tonki

Lojze Adamlje je rojen leta 1955 v Ljubljani in se je po šolanju na grafični šoli vključil v študij umetniške grafike na ALU v Ljubljani in se specializiral za tehnike jedkanice in lesoreza. Že zelo zgodaj je potoval po svetu in se s svojimi deli predstavljal na tujem in doma, njegova dela že danes tvorijo zgodovinske zbirke galerij in zasebnikov. Je prejemnik številnih nagrad, med njimi je najvidnejša nagrada, ki jo je prejel na svetovni razstavi nadrealizma leta 1998 v Kasslu v Nemčiji.

Na razstavi v Šoštanju je spregovoril o svojem slikanju, zgodbi in predstavil sliko za katero je prejel nagrado obiskovalcem v galeriji, ki so bili preprosto navdušeni nad tokratno razstavo. Med mnogimi kritiki, ki so pisali o njem je V kulturnem programu je sodeloval Simon Gorišek. Razstava bo na ogled do 7. junija, organizatorji še posebej vabijo k ogledu šoloobvezno mladino.

Likovni svet otrok OŠ Šoštanj že štiridesetič

Tudi letos smo se na OŠ Šoštanj zbrali vsi tisti, ki smo vzljubili likovno ustvarjalnost otrok. Letos smo jo v obliki razstave že štiridesetič postavili na ogled.

Likovni svet otrok, kot se razstava vsa leta imenuje, ima svojo zgodbo. Le-ta je dolga, pestra in bogata. Mnogi smo tudi sami del te zgodbe že dolga leta. Največ pa bi o njej lahko povedali tisoč izdelki, ki so vsa ta leta krasili šolske hodnike.

Na otvoritvi letošnje razstave, ki je bila v petek,

16. 5. 2008, na Osnovni šoli Šoštanj, je dobrodošlico vsem obiskovalcem izrekla ravnateljica mag. Majda Zaveršnik Puc. Prisotne pa sta nagovorila tudi župan Občine Šoštanj Darko Menih in gospa Barbara Miklič Türk, ki je jubilejno, 40. razstavo tudi odprla.

Omeniti moramo, da smo šoštanjski učenci dokazovali likovno ustvarjalnost s svojimi izdelki tudi že v preteklosti na drugih likovnih natečajih, ne samo na Likovnem svetu otrok. Tako smo kot zanimivost ob sprejemu na šoli izročili gospe Türk kopijo fotografije priznanja Republiške konference klubov OZN Slovenije za likovno delo na temo Svet in boj proti rasni diskriminaciji, katerega je 25. oktobra leta 1971 podpisal sedanji predsednik Republike Slovenije gospod Danilo Türk. Zahvaljujemo se gospodu Vladu Kojcu, ki nam je za to priložnost fotografijo odstopil.

Program ob odprtju razstave so popestrili učenci Glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje – oddelek Šoštanj in dijaki Umetniške gimnazije Velenje, povezovali pa smo ga učenci OŠ Šoštanj.

Na likovni natečaj je prispelo 2310 likovnih izdelkov iz 77 osnovnih šol in vrtcev. Strokovna komisija, katere predsednica je bila dr. Tonka Tacol, pa je med prispelimi izdelki izbrala najboljše med najboljšimi.

Nagrade za kolekcijo uspešnih izdelkov je podelila naslednjim:

- VRTCU SLOVENJ GRADEC, ENOTI PODGORJE, vzgojiteljem Poldiki Praprotnik, Tanji Žvikart, Ireni Pijovnik in Dejanu Gutmanu;
- OŠ MIHE PINTARJA TOLEDA VELENJE, likovnemu pedagogu Robiju Klančniku;
- II. OSNOVNI ŠOLI CELJE, likovni pedagoginji Mariji Cenc;
- OŠ ŠOŠTANJ, likovni pedagoginji Miji Žagar in
- OŠ ŠOŠTANJ, likovni pedagoginji Alenki Venišnik.

Pohvale pa so prejeli:

- OŠ ŠALEK VELENJE, likovni pedagog Boris Oblišar;
- OŠ SVETI JURIJ ROGAŠOVCI, likovni pedagog Matej Gider;
- OŠ DUTOVLJE, likovna pedagoginja Miranda Rudež;
- OŠ OTLICA, likovna pedagoginja Silva Copic;
- OŠ BELOKRANJSKEGA ODREDA SEMIČ, likovna pedagoginja Vlasta Henigsmann.

Tudi ob tokratni razstavi je izšel bogat katalog. Za naslovnico letošnjega je komisija zbrala izdelek osmošolke Sergeje Hostnik iz OŠ Šoštanj, ki so jo na slovesnosti posebej nagradili.

Pomembno je, da si v življenju zastavljamo cilje,

Foto Dejan Tonki

da ustvarjamo, sanjarimo, odkrivamo neznano, preizkušamo moč domišljije, razmišljamo ... Otroška domišljija pa nima mej, zato bomo vsako leto znova vabili, da sodelujete, da tudi vi popestrite razstavo Likovni svet otrok.

Vabimo vas, da nas obiščete in si ogledate letošnje izdelke, ki krasijo hodnike OŠ Šoštanj in bodo na ogled do naslednjega leta, ko se ponovno snidemo.

Člani novinarskega krožka OŠ Šoštanj

Ob dnevu knjige za otroke

V okviru galerijskih večerov je ob dnevu knjige, 23. aprila, zaživela pravljica Ogenjček. S pravljičami se vse začne, so rekli na Zavodu za kulturo Šoštanj in na večer povabili pravljičarko. Avtorica Katja Kočevar je predstavila svoje pisanje, ki se ne omejuje samo na otroško literaturo, temveč se velikokrat izraža preko poezije. Da pa ji je otroška literatura blizu in način razmišljanja ter dožemanja otrok njena prednost, dokazujejo že štiri knjige pravljič, ki jih je izdala od leta 2004 zaporedoma, samo pri zadnji se je zalomilo, da ni bila izdana že oktobra lanskega leta. A nič hudega, Kočevarjeva to sprejema povsem mirno, saj se zaveda, da se stvari zgodijo, ko se morajo zgoditi.

V večeru je sodelovala tudi njena hči Kaja, ki ji je večkrat navdih in vzpodbuda pri ustvarjanju, glasbeno pa je bil dogodek zaokrožen glasom in kitaro Simona Goriška, samostojnega umetnika.

Katja je ob tej priložnosti podarila Vrtcu Šoštanj več izvodov zadnje knjige (tudi prejšnji izvodi knjig so bili podarjeni šoštanjskim otrokom), za kar se ji je zahvalila ravnateljica vrtca Milena Brunsjak.

V galeriji so imeli ta večer otroci tudi priložnost pobarvati si svojo pravljičico, saj so vse Katjine pravljičice narejene po vzorcu pobarvanke.

Kočevarjeva bo še pisala. Zagotovo bomo deležni njenih toplih in poučnih zapisov. Zgodbe se ji kar same rojevajo in če bi ne bilo za izdajo potrebne toliko logistike, bi bili otroci večkrat obdarjeni.

Glasbena šola v Kajuhovem parku

V soboto, 17. maja 2008, so Kajuhov park v Šoštanj preplavili zvoki glasbe, ki so jo pred številnim občinstvom izvajali mladi glasbeniki, učenci Glasbene šole Fran Korun Koželjski. K sodelovanju so povabili tudi otroke iz Vrtca Šoštanj, ki so skupaj z učenci glasbene pripravniške oddelka Šoštanj in Šmartnega ob Paki zapeli v združenem zborčku. Ob spremljavi godalnega orkestra glasbene šole Velenje so pod vodstvom dirigenta Petra Napreta zapeli dve pesmici, z velikim zanimanjem pa so prisluhnili tudi samostojnemu nastopu mladih godalcev. Dogajanje so popestrile različne komorne zasedbe učencev glasbene šole, zborček pa je svoj nastop zaključil ob spremljavi Orffove skupine. Odlično vzdušje v Kajuhovem parku se je nadaljevalo ob nastopu Mladinskega pihalnega orkestra oddelka Šoštanj pod vodstvom Mirana Šumečnika in z odličnim povezovanjem Andreje Mohorič. Poslušalci so se razšli s prijetnimi občutki in z željo, da bi Kajuhov park v Šoštanju oživel še velikokrat.

Sonja Beriša

(Pre)barvanje grafitov

Zadnje čase se je v Šoštanju pojavilo mnogo grafitov. Nekateri so nastali na fasadi glasbene šole, drugi na avtobusni postaji in stanovanjskih blokih ter s tem kvarili podobo mesta svetlobe. Zaradi tega smo se člani društva Mladinski kulturni center Šoštanj odločili dati pobudo za prekrivanje in odstranjevanje nekaterih najvi-

dnejših grafitov. Občina je projekt odobrila, KS Šoštanj pa ga je prijazno financirala in omogočila, da se je akcija lahko začela.

Okoli 10 članov MKC Šoštanj se je zbralo v soboto, 10. 5. 2008, in že v začetku dopoldneva pričelo z barvanjem in čiščenjem grafitov. Delo je hkrati potekalo na več lokacijah: nekaj članov se je s čopiči in rumeno barvo lotilo pleskanja avtobusne postaje v Šoštanju, drugi so z gobicami in odstranjevalcem grafitov čistili občinsko stavbo. Naslednja faza pa je bila prekriti grafiti na glasbeni šoli ter na stanovanjskem bloku na Aškerčevi cesti. Poleg dobre volje so vsi udeleženci pokazali tudi obilo vztrajnosti in potrpežljivosti, ki sta bili nujno potrebni za čiščenje trdovratnih napisov. Akcija je potekala vse do večera, ko je bil cilj dosežen: mesta smo rešili nekaj najočitnejših in najbolj motečih grafitov, hkrati pa smo pokazali neodobranje takšnega početja.

Foto S. B.

Foto: arhiv

Upamo, da smo s to akcijo mladim »grafitarjem« dali vedeti, da je njihovo barvanje (temu ne namenjenih) površin v Šoštanju nezaželeno, in smo s svojim početjem vplivali na zavest mladih tudi v okolici Šoštanja.

Za MKC Šoštanj Eva Srebernjak

Medobčinsko društvo глуhih in naglušnih Velenje

V torek, 29. aprila, so v prostorih Medobčinskega društva gluhih in naglušnih v Velenju pripravili manjšo slovesnost. Svojemu mlademu članu dijaku Martinu Poljanšku iz Nazarij so poklonili sodobno slušno napravo.

Kot sta pojasnila Marjana Rudolf, sekretarka društva, in Franc Kos, predsednik Odbora naglušnih Slovenije, so se za donacijo odločili iz več razlogov. Naglušne osebe so namreč do svojega 15. leta upravičene do novega slušnega aparata vsaka tri leta, nato pa šele vsakih šest let, kar ne zadošča potrebam. Plačati pa si morajo tudi ves nadstandard.

Martin Poljanšek je bil v osnovni šoli dober učenec, sedaj pa obiskuje Gimnazijo in srednjo vete-

Foto: Marija Lebar

rinarsko šolo v Ljubljani. »Od nekdaj je imel rad živati, z njimi je vedno znal vzpostaviti poseben stik,« pravi njegova mama. »Zato se je odločil za to šolo.«

Da bi mu omogočili lažje spremljanje pouka in predavanj, so se v društvu in odboru odločili, da mu kupijo brezžični FV sistem, imenovan phoner, in s tem darilom so družino Poljanšek izredno presenetili. To je dvodelna naprava, ki si jo predavatelj in slušatelj obesita okoli vratu. Tako je naglušni osebi omogočeno, da predavatelja bolje sliši.

Polovico sredstev, to je 700 evrov, za nakup prepotrebne, a drage naprave, je doniral Odbor naglušnih, ki samostojno deluje v okviru Zveze gluhih in naglušnih Slovenije. S trgovskim podjetjem Merkur imajo dogovor, da dobi odbor od vsake baterije, ki jo prodajo v njihovih prodajalnah, določen delež denarja. Tega potem namenijo za nakup tehničnih pripomočkov za svoje člane. Za kritje druge polovice so se dogovorili na sestanku Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje (MDGN). Martin je namreč že njihov dolgoletni član.

Martin ima okvarjen sluh že od rojstva. Pri dveh in pol letih je pričel nositi slušni aparat. Malček se s tem ni takoj sprijaznil in je aparat večkrat skril ali ga zavrgel. Pozneje se je nanj navadil. Aparat mu je pomagal, da je lahko spremljal pouk na nazarski osnovni šoli.

»Seveda pa je za to porabil veliko več časa in truda kot njegovi slišeči sošolci. Martin predavanj in razlag ni slišal v celoti, zato smo vso snov morali doma še enkrat razložiti in nato predelati. V tem času nam je bilo druženje v društvu MDGN Velenje v veliko oporo. Izmenjavali smo izkušnje z ostalimi slušno prizadetimi in bili drug drugemu v moralno oporo,« pravi mama Meta Poljanšek, ki je skupaj z možem in drugim sinom prisostvovala dogodku v Velenju.

Sedaj ko je Martin že dijak v Ljubljani in biva v tamkajšnjem internatu, mu je treba zagotoviti ustrezne inštrukcije. Novi aparat bo v veliko pomoč, še posebej pa bo uporaben pri spremljanju predavanj na šoli. Martin je podobno napravo že preizkusil in bil z delovanjem zadovoljen. Vsa družina z Martinom na čelu je izrazila svojo hvaležnost za nakup nove naprave.

Marija Lebar

Zlata šoštanjska godba

Velik uspeh Pihalnega orkestra Zarja

V petek, 16. maja, je bila v šoštanjskem kulturnem domu vaja za občinstvo. Tako so kratkemu koncertu rekli člani Pihalnega orkestra Zarja, ki so se v letošnjem letu ves čas, zadnje dni pa kar vsak dan, pripravljali na 28. tekmovanje slovenskih godb, ki je bilo v dneh od 16. (za 3. težavnostno stopnjo) in 17. ter 18. maja (za 1. težavnostno stopnjo) v Laškem.

Miran Šumečnik

Foto: Milojka Kompnej

Godbi so izrazili spoštovanje tudi naši politiki.

Res nas ni veliko sedelo v dvorani, a občutek, ki so ga dale izvedene skladbe, je nakazoval nekaj posebnega. Žlahtnost glasbil, polnost zvoka, prešernost in kvaliteto. Na šoštanjskem odru je zvenelo **PRIČAKOVANJE**.

Pihalni orkester Zarja je tekmoval v 1. težavnostni stopnji v nedeljo dopoldan. Najprej je prišlo sporočilo: »Trud poplačan – zlati s pohvalo.« Predsednik godbe Srečko Potočnik ni skrival veselja. Potem je prišel še klic. Peter Obšteter, moj

sošolec, ki me občasno kaj pobara ali pokara, me je hotel razveseliti. Pa sem se pohvalila jaz, da že vem!

»Že veš?« je bil vesel, da se je glas o velikem zmagovalstvu šoštanjskega Pihalnega orkestra Zarja že razširil proti domu. »Ja, zlati smo, takega uspeha še ni bilo v zgodovini šoštanjske godbe v vseh njenih 83. letih delovanja.«

No, to pa je bila res novica tudi zame. Zlati že zlati, ampak da so zlati s pohvalo, da so dose-

gli kar 96, 11 točk in se s tem postavili v bok Pihalnemu orkestru Premogovnika Velenje, laški pihalni godbi, postojnski godbi in godbi Zgornje Savinjske doline in prodrli v najelitnejšo skupino godb, v tako imenovano umetniško kategorijo, to pa iz kratkega sms seveda nisem razbrala. V torek sem poklicala Mirana Šumečnika, umetniškega vodjo šoštanjske godbe. Oglasil se mi je z glasom zlatega dirigenta. No, seveda ni bilo tako, malo sem se pošalila, ko sem ga slišala. Povedal je, da še sploh ni dojel tega velikega uspeha in ko sem rinila vanj, naj da kakšno izjavo za List, je preprosto rekel: »Nimam besed.« Seveda jih je potem imel. Pohvalne za svoje godbenike. Za pridne »ta mlade« in za vzdržljive in zagnane »starejše«. Skratka, po tekmovanju, ko so odigrali in šli z odra, je Šumečnik že vedel, da so odigrali zares odlično, in objavljeni rezultati zvečer so samo potrdili njegov dober občutek. Igrali so štiri skladbe. Dve obvezni, ena ogrevalna, ena pa je bila po izboru. Ta je bila njegova. Izbral je A movement for Rosa, Marka Kempphausa, ki so jo godbeniki zaigrali odlično.

Foto: Dejan Tonkli

Pihalni orkester Zarja čaka v začetku junija koncert v Strassbouru in nastop na Hrvaškem, ampak to je bolj veseli del. Ta teži je letos za njimi. Da bo tako zmagovit, najbrž niso pričakovali, čeprav vemo, da so v vrstah Pihalnega orkestra Zarja zares odlični glasbeniki.

Milojka Kompnej

JAPONSKO TRADICIONALNO GLEDALIŠČE IN LUTKE

V 6. stoletju je šintoistična Japonska sprejela budizem in začela doživljati velike kulturne spremembe. Naslednjih dvesto let so Japonci z velikim navdušenjem sprejemali vse, kar je prihajalo iz azijskega kontinenta, predvsem iz Koreje, Kitajske, Tibeta in Indije. »Posvojili« so številne literarne stile, nove glasbene forme in ples v maskah, ki je postal obvezna točka vseh aristokratičnih zabav. Eden od teh plesov, **BUGAKU**, še dandanes predvajajo na najbolj odmevnih slovesnostih pri carskem dvoru ter med verskimi prazniki v budističnih hramih.

Filozofijo japonskega gledališča je zelo težko razumeti, določajo jo namreč številni rituali in pravila. Na primer biti plesalec bugaku je častna in dedna funkcija. Plesalci pa se delijo na »plesalce z desne« (plešejo na tolkalno glasbo, ki izvira v Koreji in so oblečeni v odtenke zelene barve) in »plesalce z leve« (plešejo ob spremljavi tradicionalnih kitajskih lesenih piščali, oblečeni pa so v rdeče kostume). Leta 1955 je Japonska bugaku proglasila za narodno dediščino, tako da se koreografije ne sme več spreminjati.

Najbolj znana zvrst gledališča je najbrž **NÓ**, pestra kombinacija glasbe, plesa v obraznih maskah (dediščina bugaku), ritualnih elementov, akrobacije in pantomime. Nó se je razvijal od 10. stoletja, najprej kot zabavna zvrst, a so si ga v 12. stoletju prisvojili budistični menihi in ga postopoma spremenili v verske igre, nekakšne japonske misterije. Ker je bil nó popularen, so s tem seveda v hrame privabili številne obiskovalce. Glavni liki iger so bili duhovi in demoni ali »obsedeni« ljudje, ki ne morejo po smrti najti miru, saj so grešili. Greh pa je v skladu z zen-budistično vero: če se na tem svetu na nekoga ali nekaj preveč navežeš in strastno ljubiš, tvoja duša po smrti ni sposobna zapustiti prejšnjega življenja, priklenjena je na fizični svet in tava. Menihi so torej skozi nó igre učili ljudi, kako živeti harmonično, v skladu s samim seboj in svetom, da po smrti najdejo večni mir.

Leta 1192 je cesar predal moč v roke šoguna (vojaškega diktatorja) in mu zagotovil dedno pravico. S tem se je začela era, ki jo imenujemo *šogunat* in je trajala vse do druge polovice 19. stoletja. Družba je bila striktno fevdalna, organizacija družbe zelo stroga. Največjo moč so si pridobili *samuraji*, ki so bili na družbeni lestvici takoj za šogunom. Samuraji so imeli številne privilegije in pravice (na primer nositi dva meča), a tudi veliko obveznosti. Njihovo vedenje je moralo biti častno, pripravljeni so bili kadar koli umreti za svojega gospodarja, če so se mu izneverili (tudi s tem, da so izgubili kakšno bitko), jih je čakala smrt.

Gledališče vedno odraža stanje družbe, zato je v

tem obdobju veliko besedil gledališča nó ravno o samurajih. Pogosto služi za zaplet zgodbe izgubljen meč, kar za samuraja pomeni izgubljeno čast. Druge igre so spet o samurajih, ki so bodisi zaradi lastne napake bodisi zaradi tujih intrig izgubili premoženje in čast. Takega samuraja kličejo *rónin* – izgubljeni človek; tudi ti so postali popularni liki nó iger. Vendar navadni ljudje niso smeli gledati teh zgodb, namenjene so bile izključno aristokraciji. Po padcu šogunata leta 1868 je gledališče nó postopoma zamrlo.

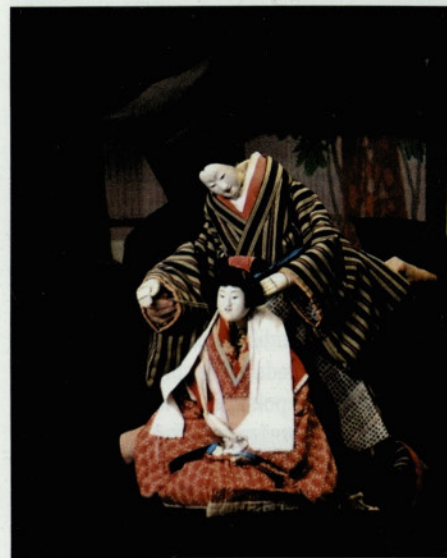
Zob časa je preživel okoli 240 besedil gledališča nó iz različnih obdobj. Leta 1984 so v Tokiu zgradili Narodno gledališče nó, ki z uspehom igra še danes in stalno šola nove generacije igralcev.

Medtem ko je bilo gledališče nó namenjeno aristokraciji, so se navadni ljudje zabavali po svoje. Radi so gledali zabavljače, ki so ob zvokih glasbe

pripovedovali številne japonske legende, majhne gledališke skupine so igrale vesele zgodbe iz vsakdanjega življenja vaščanov ali meščanov (odvisno od tega, kje so gostovali) zanimivi so bili tudi potujoči lutkarji.

Tako sta se postopoma razvili dve novi pomembni zvrsti japonskega gledališča: **BUNRAKU** in **KABUKI**.

Namen kabuki je bil zabavati ljudi, igre so bile delno improvizirane, erotično obarvane in v njih so spočetka nastopale le ženske ali mladi moški v ženskih vlogah. Kabuki je bil zelo priljubljen – samo leta 1616 je bilo v Tokiu 7 registriranih kabuki gledališč. A šogun je leta 1629 prepovedal nastopanje ženskih igralk, ker naj bi bile preveč vulgarne. Od takrat so torej nastopali le mladi igralci, a ker se je izkazalo, da so za moške enako privlačni in se gledanost ni zmanjšala, so si morali obriti sprednjo polovico las. Med leti 1675 in 1750 se je forma kabuki ustalila – igralci se začnejo premikati po točnih koreografijah, na pamet se že od zgodnjega otroštva učijo pravilne gibe, poglede, intonacije – vsaka malenkost ima svoj pomen; za improvizacijo ni več prostora. Igralci ne nosijo mask, zato se morajo naučiti

tudi umetnosti ličenja – saj tudi zanj obstajajo stroga, ustaljena pravila.

Igre trajajo tudi po 12 ur (zakon iz leta 1868 je maksimalno dolžino kabuki igre skrajšal na 8 ur). Kabuki postaja prava umetnost. S prihodom zahodnih turistov, se pravi od preloma 19. in 20. stoletja, pada kakovost nekaterih kabuki gledališč. Lastnikom gre predvsem za dobiček – igre so krajše, enostavnejše in vulgarnejše.

Lutkovno gledališče – bunraku se je razvijalo postopoma. Leta 1100 je na Japonskem izšla *Knjiga lutkarjev* Ōe Tadafusa. Že v njegovih časih so praktično vsa potujoča gledališča imela na repertoarju kakšno lutkovno igrice.

Med najbolj priljubljenimi je bila igra o bogati lepotici Džurori, ki se je nesrečno zaljubila v revnega fanta. V letih 1596–1614 bajne ni bilo Japonca, ki si ne bi vsaj enkrat ogledal te zgodbe. Leta 1648 zgradijo v Tokiu prvo lutkovno gledališče in v njem igrajo najrazličnejša besedila – med njimi priljubljene tragedije dramatika Monzaemona Čikamacuja (*Skupna smrt ljubimcev v Sonezaki*). Literarni teoretiki še danes občudujejo čistočo in melodičnost njegovih besedil, teoretiki gledališča pa psihološko natančnost likov. Za generacijo mlajši je eden najbolj znanih piscev gledaliških besedil Takeda Izumo. Najprej je sodeloval s Čikamacujem v Tokiu, nakar je postal glavni hišni avtor Lutkovnega gledališča v Osaki. Napisal je med drugim igro *Čušingura ali zakladnica sedemindesetih zvestih*, leta 1748. Ta igra pripoveduje o sedemindesetih samurajih, ki so maščevali smrt svojega gospodarja. Postala je tako popularna, da je bilo v letih 1748–1900 napisano kar 100 novih gledaliških iger po njenih motivih.

Lutke, ki so z njimi uprizarjali besedila, so se tudi razvijale postopoma. Najprej so lutkarji igrali le

z leseno glavo, kasneje so lutke dobile še noge in roke, tako da so bile okoli leta 1678 že dokaj dodelane. Leta 1730 so izumili mehanizem za premikanje oči, leta 1733 premične prste rok, kasneje so začeli izdelovati tudi premične obrvi. Ker so bile lutke tehnično vedno bolj zahtevne, jih ni mogel več voditi en sam lutkar. Število lutkarjev za vodenje ene lutke se je ustalilo na treh. Prvi je vodil glavo in desno roko, drugi levo roko, tretji noge. Lutkarji so bili oblečeni v črn kombinezon s kapuco in so hodili po odru ter animirali metrske lutke. Lutke niso govorile. Na začetku predstave je nastopil pripovedovalec, ki je ob zvokih glasbe razložil zgodbo, med igro pa se je »vživel« v emocije lutk: naglas se je smejal, jokal, tresel se je zaradi mraza ali strahu in recital dialoge. Pripovedovalec je bil oblečen v bogat kostum in njegov poklic je bil veliko bolj cenjen kot poklic animatorjev lutk. Zelo presenetljivo, glede na to, da so animatorji morali od otroštva študirati vodenje lutk, je dejstvo, da je trajalo 10 let, da so osvojili in pred gledalci lahko animirali noge, naslednjih deset let so se učili obvladati levo roko in šele pravi mojstri so lahko animirali glavo ter desno roko.

Pomemben del bunraku je bila pestra glasba. Glasbeniki so sedeli oblečeni v črne kostume kar na sceni; ko niso igrali, so sedeli čisto pri miru. Okoli leta 1780 je na »trgu« prevladal kabuki in število bunraku skupin se je skrčilo. Vendar je lutkovno gledališče doživelo še en vzpon – s prihodom Uemura Bunrakuena v Osako. Posodobil je opremo gledališča in privabil nove gledalce. Njemu v spomin so lutkovno gledališče poimenovali bunraku. Danes stoji v Osaki luksuzno opremljeno Narodno gledališče bunraku, zgrajeno leta 1984. Njegov ansambel igra delno v Osaki in Tokiu, gostuje pa tudi vseh psovod po svetu.

Viri:

- Bil Baird: *The Art of the Puppet*, Bonanza Books, New York, 1973
- Oscar G. Brockett: *History of the Theatre*, Prentice Hall Inc., 1999

Sredina, 3. vrsta, 7. sedež

V Jurčku

»Pri pisanju je treba biti objektiven. Bralcu je treba podati čim bolj izčrpno in realno sliko o dogajanju.« Osebna nota – ja – novinarski samomor. In zato jaz kar vriskam od veselja, ker ne pišem novičk za prvi večerni dnevnik, ampak lahko svojim mislim kdaj tudi snamem vajeti in jim pustim bezljati po travnikih domišljije ... Agrarno romantično, ne?

Torej, tako počasi delam uvod v svoje nadaljnje subjektivno razmišljanje. Ne morem si pomagati, res ne. Saj se trudim gledati z distance, biti »hladna kot špricer«, toda – ne gre. Določene stvari so na poziciji, kamor težko gledaš neprizadeto in neosebno. Družina, samopodoba, lastna prepričanja, domači kraj, ...

Sredi maja sem se s kolegi odpravila na študijsko ekskurzijo k zamejskim Slovencem v Avstriji. Glavni namen je bil sicer primerjati narečja, a dejstvo je, da se glavni cilji velikokrat podredijo manjšim. Ne želim nostalgичno težiti in moralizirati s premalo narodno ozaveščenostjo nas samih, matičnih Slovencev. Toda stik s tako borbrenimi in zavednimi Slovenci, ki si svojo veliko začetnico resnično zaslužijo, je pač fascinantno. Če pustimo ob strani vse zgodovinske krivice in nelogičnosti, bi lahko rekla, da je prav tam čez mejo najbolj slovenska Slovenija.

Tako zelo slovenska, da sem ob določeni osebi dobila celo dvome, ali sama še sploh lahko ponosno praznujem državne praznike. Pa redno hodim na volitve (da se potem ne razburjam neupravičeno), kolikor toliko spremljam aktualne zadeve, vsake toliko izvajam državljansko nepokorščino (ja, tako je, »šinfam« državo s kolegi na kavi), ... Imam se za zavedno in ozaveščeno. Toda po srečanju z neko gospo sem spoznala, da se mi niti sanja ne, kaj pravzaprav pomeni narodna zavednost.

Ob predstavitvi specifičnih običajev v Ziljski dolini smo matični Slovenčki dvignjenih obrvi doživeli izjave, da pri nas tako ne vemo, kaj (in kdaj) je koledovanje, da tako imajo pesmi za te praznike samo čez mejo (resnično, nismo prišli do besede), da verjetno nismo še nikoli slišali za tepežkanje, ...

Iskreno verjamem, da govoreča oseba ni imela namena zganjati lokalultranacionalizma, a ji

je to kar nekako uspevalo. (Vam pogled uha je navzgor, k naslovu? Tako je, niti z besedo se ga še nisem dotaknila, a obljubim, da se ga bom kmalu, samo še malo!)

Seveda sedaj predstavljam situacijo nekoliko karikirano, toda tako si je ponavadi lažje predstavljati stvari (in za tokrat sem že tako napovedala, da se odmikam od objektivnosti). Seveda smo dvigali obrvi, tudi malce odhrkali svoje mnenje, a v resnici ni bilo nič tragičnega. Sama situacija, ki severno od naše severne meje zagotovo še vedno ni roznata, seveda ljudi še bolj poveže in jim budi zavedna čustva. Tako zavedna, da se včasih niti ne zavedajo, da se jim pred sonarodnjaki ni treba tako zelo krčevito dokazovati, da to že meji na teptanje drugih.

Foto: arhiv

(Toda kaj je vendar danes s to gledališko kolumno?)

Tudi sama težko ostanem neprizadeta ob omembi Lepe Njive. Saj veste, tisti najlepši kraj na svetu ... Težko ostaneš objektiven ob predstavljanju svojega rodne kraja. Sama si kar ne morem pomagati, napihnem se od ponosa in poskušam v nadnaravno lepoto in pomembnost kraja prepričati tudi druge.

Ta vikend je premiero doživela mlajša igralska zasedba KD Lepa Njiva s komedijo Dan oddiha. Dogajanje je postavljeno v počitniški dom Jurček, kjer nad svojimi obiskovalci izvajajo prav posebne metode sproščanja, med katerimi jih je nekaj že na meji legalnega. Toda glavno, da so ljudje sproščeni ... Upravnica doma je prepričana v posebno misijo in pomembnost Jurčka in še tako male in nepomembne priložnosti izkoristi za njegovo propagando. Če že dogaja, glavno, da dogaja v Jurčku!

Igralsko je komedija resnično pestra. Pravzaprav je težko razdeliti vloge po pomembnosti in obsegu, saj je igravec na odru veliko, čez deset, s približno enakovrednimi vlogami.

Lahko bi se sicer naredila neumno in sploh ne bi povedala, da opisujem domačo stvaritev. Toda to nekako ne bi bilo pošteno. Seveda težko napišem ostro kritiko na igro posameznega igralca, saj sem proces nastajanja igre spremljala do te mere, da sem na premieri videla predvsem napredek in izboljšanje igranja. Težko sem objektivna, lahko pa podam – ne kritiko, ampak pogled od znotraj. Datum premiere je bil precej pozno, maja. Enostavno je amatersko gledališko dogajanje v naših krajih še vedno vezano na povsem naravne

proces, na letne čase. In naj se še tako pričujemo v nasprotno, datum premiere je pomemben. In maj nekako ni bil najboljša izbira. Ekipa se bo zopet zbrala šele jeseni, ko bodo pričeli z gostovanji. Po drugi strani pa vem, da ekipa vzporedno hkrati sodeluje pri več projektih in da se fizično enostavno ni mogla podvojiti. Pač, fizika in njeni zakoni.

Sam vstop v društvo je povezan s posebnimi ceremonijami in nato se prične »težek boj za vloge«. Dejstvo je, da je zmerom več zainteresiranih, kot pa je na voljo vlog. Po eni strani žalostno, ker ne moreš vsem zagotoviti vloge, po drugi strani pa fenomenalen občutek ob zavedanju, koliko ljudi je zainteresiranih.

Z režiserjem sem razpravljala, kako igre v lokalnih gledališčih (konkretno v leponjivskem) sploh nastajajo. Dejstvo je, da kulturno društvo ne predstavlja zgolj skupine, kjer bomo ustvarjalno preživeli kakšen popoldan in čez slabo leto gledalcem ponudili končni izdelek. Kulturno društvo v malih krajih pomeni še vse kaj več. Praktično je edino zbirališče ljudi (če kraj ne premore gostilne, cerkev pa je odprta (če) samo ob nedeljah) in še posebej v zimskih mesecih predstavlja pravi center dogajanja. Kar je fantastično za kraj, mladino, ...

Je pa dejstvo, da je kulturna funkcija kulturnega društva včasih sekundarna. Pomembna, a ne zmerom prva. Kulturno društvo ima tradicijo, skrbi za razvoj mladih in tega ne moremo omejiti samo na gledališko dejavnost.

Najprej se je treba imeti lepo, da se lahko dela. In tako tudi dogajanje na odru ni zmerom tisto, ki je najpomembnejše. Včasih je treba pokukati v zaodrje ... Ampak saj veste, če že dogaja glavno, da dogaja v Jurčku!

Barbara Fužir

Dvakrat odlično!

Ljubljano je preplaval festival IETM, ki je po šestnajstih letih spet povezal Slovenijo z Evropo. Ljubljana je od 15. do 18. maja res postala prestolnica kulture. Gostovala je najmočnejša mednarodna mreža sodobnih scenskih umetnosti IETM. Celo mesto je zaživel s festivalom, saj je bilo v pičlih štirih dneh kar petinštirideset predstav na sedemnajstih različnih lokacijah. Festival je bil izvrstna priložnost, da smo si ogledali tudi kakšno predstavo, ki smo jo zamudili. Tako sem si šla ogledat najprej *Ljubezni moje babice* Plesnega Teatra Ljubljana, premiera je bila oktobra lani, in zadnji dan festivala še *Pravljico o carju Saltanu* v izvedbi Mini teatra.

Ljubezni moje babice je konceptual in režiral Matjaž Zupančič in na prvi pogled je to dokaj ne-navadna kombinacija, saj je Zupančič dramatik, pisatelj in gledališki režiser, plesna predstava pa je brez besedila. Vendar pa sta se plesna predstava in gledališče tu dobro povezala. Gre za humorno

in eruditivno raziskovanje štirih protagonistk (plesale so: Rosana Hribar, Jana Menger, Tanja Zgonc, Sinja Ožbolt) v odnosu ženska – moški (igrallec Milan Štefe), ki je v predstavi živ rekvizit v kostumu, ki služi gibalni razlagi žensk.

Matjaž Zupančič: »Predstavo *Ljubezni moje babice* v osnovi zanima dvojje vprašanje in takoj proizvede paradoks. Če je na eni strani (*Ljubezenska*) izjava (simbolna) ukinitev čustva, je na drugi strani jasno, da govorica ne pomeni konca intimne, ampak jo šele zares predpostavi; tako nekako, kot situacija predpostavlja čustvo in ne nasprotno. Na tem paradoksu vznikne zgodba babice, ki ne more biti drugje kot na točki prešitja dveh obdobji: zdaj in tukaj – ter tam in nekoč. Sedanjost in preteklost. Vertikala in horizontala. Mrtvo in živo. Govorica in molk. Prisotnost se uresničuje z odsotnostjo; šele v »psihološki pomanjkljivosti« rekvizita, tako rekoč na njegovi »površini«, se zares lahko razpre vsa »globina« življenja moje babice. In njenih ljubezni.«

Predstava je duhovito in razgibano zastavljena, lahko jo gledamo nostalgčno in je sporočilno močna na različnih nivojih. Vedrina predstave izziva glasen smeh v občinstvu. Posebej moram izpostaviti tudi kontrast med plesalkami in igralcem, ki v predstavi odlično učinkuje. Plesalke, ki so, jasno, gibalno zelo močne, do popolnosti gibalno in zgodbeno manipulirajo z igralcem, ki je gibalno povsem drugačen, je pa njegov obraz tisti, ki pleše. Tega pri plesalkah ni zaznati. Vse plesalke so bile tudi koreografinje in njihova vera je slovar predstave. Ponavljata se dve vprašanji – avtonomno žensko vprašanje, ki je obenem umetniško stališče štirih nastopajočih umetnic, in vprašanje arhiviranja človeškega spomina. Zelo dobra predstava, ki je razumljiva vsakemu, tudi če ni stalni spremljevalec plesnih predstav, mu pa nudi vsaj estetski užitek. *Ljubezni moje babice* je enostavno škoda zamuditi.

Pravljico o carju Saltanu, ki jo je napisal Aleksander Puškin in prevedel Oton Župancič, je postavil na oder režiser iz Puškinove domovine Aleksander Anurov, ki je eden od najbolj znanih ruskih igralcev in režiserjev posebne senzibilitete. Igra in animacija lutk je zaupana Nataši Matjašec, Milanu Štefetu in Akiri Hasegawa. Sceno in lutke je zasnovala ruska scenografinja Ana Viktorova. Domišljajska in nenavadna pravljica pripoveduje o vladarju Saltanu, ki si izbere za ženo in mater svojega sina Gvidona najbolj iskreno in ambiciozno med tremi vrstnicami, a s tem sprosti zlo, porojeno iz nevoščljivosti obeh tekmič in caričine

tašče Babaruhe. Tašča mlado mater in dečka prežene na odprto morje in ju prepusti negotovi usodi. Pripoveduje tudi o čudodelni naravi v podobi prijaznega vala, ki brodolomca odreši na samotni otok, in dobrodušnosti očarljive labodke, ki Gvidonu kot svojemu junaškemu rešitelju pred jastrebom skozi več čudežnih krogov pomaga do srečnega konca. Tam se labodka za junaškega kneza spremeni v prelepo nevesto.

Foto: arhiv

Predstava je kompleksen skupek različnih gledaliških praks, ki so spretno in smiselno umeščene v prestavo. Delujejo sveže in presenetljivo s svojo konstantnostjo in enotnostjo skozi celotno predstavo. Vsi trije igralci prevzemajo ves čas predstave različne vloge, od animatorjev lutk, pevcev, plesalcev, igralcev in pripovedovalcev. Delujejo kot popolna celota pa tudi kot posamezniki, ničesar ni preveč in premalo, nikjer se ne vleče ali pa prehitro preskoči. Dolga miza, kjer nastopijo dvodimenzionalne lutke, je tudi poligon, okoli katerega se neprestano gibajo igralci. Tudi ta predstava gledalca ne pusti ravnodušnega. Je ena redkih predstav, ki je primerna za vse starostne skupine, tudi odrasle! Morda le malo pretiravajo s priporočeno spodnjo starostno mejo – štiri leta. Menim, da že zaradi dolžine predstave (60 min.) ni primerna za čisto mlado publiko. Priporočila pa bi jo od 6. leta dalje pa vse do 99. leta!

Ker je bila premiera že septembra 2004, ne čudi, da je predstava veliko potovala in prejela tudi nekaj nagrad: Festival Valise Lomza, Poljska, 2005 (nagrada Nataši Matjašec za najboljšo igralko festivala); festival MultiKids Dunaj 2005; Festival Bekescsaba, Madžarska, 2005; festival KukArt St. Petersburg, Rusija (diploma za podporo ruske kulturne tradicije); 3. bienale lutkovnih ustvarjalcev, Koper, Slovenija, 2005 (grand prix nagrada za najboljšo predstavo v celoti); Mednarodni lutkovni festival LUTKE 2006, Ljubljana, Slovenija, 2006; 8. mednarodni lutkovni festival Matanzas, Kuba, 2008.

Zalka Grabnar Kogoj

Pat'nošter spominov

Bledo se spominjam prvega šolskega dne. Vem še, da me je k vpisu spremljala sestra in da me je moja bodoča učiteljica že takrat pobožala po laseh. Bila je topla in materinska, govorila je počasi, razločno, poudarjala je pomembne besede, a barva njenega glasu je bila pomirjujoča in silno prijazna. Prvi šolski dan je bila v razredu popolna tišina in ko je učiteljica vprašala: »No, učenci, ali morda že kdo ve, kako se jaz pišem?« smo se spogledali, menciali, nazadnje pa sem se oglasila jaz: »Nahtigal!« »Malo drugače,« se je nasmehnila ... »Hudomall!«

Šole sem se vznemirjeno veselila, kajti od starejših sester in brata sem se naučila brati in pisati. Zadnje počitnice pred šolo sem nekoč očetu pri cesti pomagala pobirati zgodnje sadje in mimo je prišla gospa učiteljica, takrat se je imenovala še tovarišica. Z očetom sta rekla to in ono in moje srce je kar poskočilo, ko je ata učiteljici rekel: »Naša Marjana je pa kunštna, zna že vse brat in pisat!« Učiteljica je pohvalno pogledala proti meni: »Nooooooo, to je pa lepo!« Atijeva pohvala se me je dotaknila bolj, kot če bi me pobožal. Sicer je bil bolj redkobeseden, zato sem še toliko bolj čutila, kako ponosen je bil name. In kako zelo je imel nas, otroke, rad. Najbrž sem tudi zato prvi šolski dan tako samozavestno nastopila, da sem se upala oglasiti.

Morda sem bila že v drugem razredu, ko smo za dan žena imeli proslavo, na kateri sem prvič nastopila. Dogodka sem se veselila, kajti tudi doma sem rada recitirala bodisi naučene bodisi pesmi, ki sem si jih izmislila. Od treme pred polnim razredom samih žena sem vsa drgetala, srce sem čutila v vratu, oči pa so mi uhajale k učiteljici, ki je stala ob strani, da bi priskočila na pomoč, če bi zmanjkalo besed. Vendar sem brez napake zdrdrala: V AVTOBUS JE VSTOPIL INVALID. VSI SEDEŽI SO BILI ZASEDENI. TEDAJ VSTANE JANEZEK IN REČE: »SEDATE, TOVARIŠ, JAZ LAŽE STOJIM!«

To so bili časi Titove štafete. Na vsako šolo je prišla kurirčkova torbica, v katero so učenci oddali po eno pismo, naslovljeno na tovariša Tita. Dogodek ni bil majhen. Učiteljica nas je opozarjala: »Tisti, ki bo napisal najboljši spis z najlepšo pisavo, bo dal pismo v torbico!« Spis napisati, to zame ni bilo pretežko. Ampak moja pisava ni bila najlepša, kajti najlepše črke je oblikoval sošolec, ki je poleg tega tudi prekrasno risal. Ko se je bližal prihod kurirčkove torbice, smo torej morali napisati vsak svoj spis. Moralo je biti nekaj o partizanskih časih, spomini naših staršev na vojno. Takrat smo bili vsi pod vtisom partizanskih filmov in anekdot o junaškem

tovarišu Titu, o njegovem psu Luksu, o Šarhu in Pohorskem bataljonu, napadu na Drvar, Štirinajsti diviziji in Kajuhu, ki je bil še skoraj otrok, a je že pisal tiste krasne pesmi ... Spis sem začela s stavkom, kako sva s prijateljico nekoč na podstrešju gledali knjigo, ki jo je njena mati skrivala pred njo. Listali sva in gledali slike in na eni strani je bila črno-bela fotografija, pod njo pa napis: šele po tretjem udarcu s četniško sekuro je padla glava partizana ... Mama nama je potem knjigo izpulila iz rok in nama pripovedovala o partizanki, ki je padla. Tako sem potem spis nadaljevala tudi jaz in ga napisala do konca.

Šolski spis je bil pohvaljen, učiteljica ga je odlično ocenila. Ampak tudi sošolčev ni bil nič slabši. Zdaj je šlo le še za to, kdo izmed naju ga bo lepše prepisal. Ostala sva po pouku, sama, ob oknu pa je stala učiteljica in gledala v dišeč pomladni dan ... Prepisovala sva v popolni tišini, zbrano, oba s tihim upanjem, da bo šel spis k tovarišu Titu ... Nenadoma se je sošolec zdrznil in obupano vzdihnil. S peresa, ki ga je pregloboko namočil v črnilnik, mu je na snežno bel list kanila kapljica črnila, ki se je razlezla v grdo packo. Zmagoslavno sem pisala naprej, kajti bila sem že čisto pri koncu in vedela sem: v torbo gre moj spis. Tako je tudi bilo, v šoli je bila potem proslava, predaja pisma in pohod v Zavodnje, kjer smo torbico predali tamkajšnjim učencem, ki so vanjo vtaknili še eno pismo. Od ponosa sem žarela in niti na misel mi ni prišlo, da tovariš Tito naših pisem ne bo niti pogledal, kaj šele prebral ...

Po tistem sem bila povabljen v Šoštanj, na centralno šolo, kjer naj bi za svoj uspeh dobila knjižno nagrado. Ne spomnim se, kako sem prišla v Šoštanj, ali me je kdo spremljal, v spominu imam samo šolo, veliko večjo od naše: v sredini velikanskega prostora je bila gruča otrok, ki so me povlekli nekam medse, da nisem videla drugam kot v zrak. Vsi okoli mene so bili veliko večji. V tisti gneči sploh nisem sledila, kaj se dogaja, ko nenadoma zaslišim svoje ime in priimek.

Potem malo tišine, pa zopet glasno izgovorjeno moje ime. Vedela sem, da moram po nagrado in ko sem se s težavo le prebila iz kroga učencev na svetlo, sem ravno stopila proti mizi, kjer so sedeli slovesno opravljeni učitelji šoštanske šole ... Tedaj je gospa glasno poklicala že drugo ime. Zmedena sem stala na mestu, ne vedoč, ali naj grem naprej ali nazaj, za sabo pa sem zaslišala gromozanski smeh množice otrok. Zdelo se mi je, kot da se mi smeje ves svet. Zdajci je le vstal nekdo izmed učiteljev, me prijel za ročico in me popeljal k mizi. Vsi so mi čestitali in mi v roke potisnili dve knjižici: Smolčka in Dopoldanske in popoldanske otroke. To sta bili moji prvi knjižni nagradi v življenju ...

Brala sem strašno rada, v knjigah je bil svet, ki me je posrkal vase ... Karih 10 let sem imela, ko sem začela pisati svoj dnevnik. Skrivala sem ga po vseh kotih, saj sem mu zaupala stvari, ki jih za noben denar ne bi izdala niti lastni senci...

Med počitnicami iz petega v šesti razred mi je šola omogočila brezplačno letovanje na morju. Mama mi je morala kupiti dvojce kopalk in temno modre gumijaste opanke. Že ko mi je pakirala stvari, se nisem veselila. Iti od doma čisto sama, mi ni bilo všeč. Ampak doma nisem hotela priznati. Na avtobusu je bil živžav, veliko veselja in pričakovanja, razkazovanja kopalk, torbic in celo sončnih očal. Naselili smo se v skupno hiško, nekakšen dom s pogradi, za posebnimi vrati pa sta imeli sobo dve vzgojiteljici.

Spati že tako ali tako nisem mogla, ker sem bila vajena tišine in naše samote, kjer se ponoči ni oglasilo nič, razen kakega lisjaka ali sove ... in voda je večno brez konca žuborela mimo hiše. V taboru pa ni bilo miru. Ob oknu je ležalo dekle, ki je vso ljubo noč pokašljevalo. Imela je kronični bronhitis in po treh ali štirih nočeh je morala zapustiti našo družino, kajti vsi so se pritoževali, da zaradi njenega nenehnega kašljanja ne morejo spati. Jokala je, ko so prišli po njo, jaz pa sem si želela, da bi bila na njenem mestu. Četudi bi kašljala ...

Mislim, da sem splavala po treh ali štirih dneh. Vzgojiteljica se je z mano posebej potrudila, ker sem bila čista neplavalica, kajti do takrat še nisem bila v vodi, če odmislimo jez pod domačo hišo ...

V soboto zvečer smo imeli ples na plaži, kajti v sosednji hiški so stanovali fantje. Priprave so bile bučne, hihitanje, odišavljanje in preoblečanje je povzročalo nemir tudi pri meni.

Vzgojiteljici sta vsako dekle malo našminkali, mene pa sta pri tem početju izpustili. Nisem

vedela, zakaj, vprašati me je bilo pa sram. Bila sem prizadeta, ker sem vse skupaj razumela tako, da sem pač tako grda, da se me še šmin-kati ne splača ... Najraje bi se bila ulegla na svoj pograd, vzela v roko knjigo in imela svoj mir. No, na plažo sem vseeno morala iti. Ostala dekleta so bila starejša, mislim, da sem bila od vseh najmlajša. Bile so osmošolke, ki so se na plaži potem objemale s fanti ... Jaz sem sama in nervozna sedela malo stran in jih opazovala, ko je tudi k meni pristopil nek fant. Rekel je, da mu je ime Hinko. Bila sem v grozni zadregi in samo temi se imam zahvaliti, da ni opazil moje rdečice. Ne vem, o čem sva klepetala, najbrž sem jaz bolj molčala. Ko smo morali spat, me je tisti Hinko vprašal, kdaj se spet kaj vidiva ... Nikoli več se nisva videla, jaz pa sem v dnevniku svojo veliko ljubezen na dolgo in široko opisala, takoj ko sem se vrnila domov ... »Bilo mi je, kot da bi me oplazila strela,« se je začelo opisovanje moje romance ...

Kmalu po tistem sva se s sestro nekaj spričali in ko ji je že zmanjkalo idej, kako bi me še razrezila, je udarila še z zadnjim adutom: privošljivo je jezicala: »Bilo ti je, kot da bi te oplazila strela!«

Takrat sem vedela, da je skrivaj prebirala moj dnevnik, za katerega sem bila sveto prepričana, da moje skrivnosti skriva pred vsem svetom. To me je tako razbesnelo, da sem ga ročno raztrgala in za povrh koščke še zažgala. Za to mi je še danes žal.

Bila sem občutljiv otrok. Že mama mi je včasih rekla, da mi samo kriv prst pokažeš, pa se že razjočem. Najbrž sem bila zato vsaj še enkrat tako prizadeta kot takrat, ko so me izpustili pri šminkanju. Pri telovadbi smo se morali postaviti v vrsto. Deklice smo imele črne drese iz enega kosa, dečki pa majico in hlačke. Stati smo morali vedno po velikosti in že to, da sem bila izmed deklet največja, je bilo dovolj, da me je bilo sram. Tudi če sem držala glavo malo na stran in potegnila vrat med ramena, še vedno sem vsa leta štrlela iz povprečja. No, učiteljica se je odločila, da nam bo povedala, katera izmed nas ima v razredu najlepšo in katera najgršo hojo. Skratka, izločila bo manekenko in konja. Postavili smo se in po vrsti je vsak izmed nas moral narediti par korakov po telovadnici. Učiteljčino budno oko je bdelo nad tem, kako kdo stopa, kako se zibljejo boki, ali je hrbtenica ravna, trebuh noter, prsi ven ...

In rezultat njenega opazovanja me je zadel naravnost v srce: najlepše izmed vseh hodi ravnateljeva hči, najgrša pa je moja, prav moja hoja! Groza! Zdelo se mi je, da vse oči bodejo vame in da vsa usta rezgetajo: Konj, konj, konj ... Tudi počutila sem se tako in ko smo se oblekli in šli iz telovadnice, so se mi noge kar zapletale. Želela sem si samo domov ...

Potem smo nekoč šli gledat film Robin Hood. Ko je bilo predstave konec, smo zunaj glasno razpravljali o videnem in tista, ki je najlepše hodila, je ponosno razlagala, kakšen IZBOČENEC je bil Robin Hood. Odločno sem se oglasila, da je bil IZOBČENEC, ne izbočenec. Vztrajno je trdila svoje, sošolci pa so neodločno molčali. Nazadnje je samozavestno odločila: »Bova pa vprašali učiteljico!« Učiteljica pa je gladko odvrnila: »Ja, izbočenec vendar, ker je bil izobčen iz skupnosti!«

Moja samozavest je dobila krila, moj ponos je bil neizmeren. Če sem bila že preveč dolgočasna, da bi me šminka lahko rešila, če sem hodila kot konj, sem pa le prebrala več kot drugi sošolci! Tam sem bila pa jaz najboljša in tega mi nihče ni mogel vzeti.

Marija

Logarska dolina

V sredo, 2. aprila, je Slovenska turistična organizacija (STO) v hotelu Plesnik priredila Dan odprtih vrat. Izobraževalna delavnica je nudila več tem, med drugim destinacijski menedžment, predstavitev slovenskega turizma na olimpijskih igrah in predvidevanja razvoja italijanskega turizma. Sodelovali so tudi predstavniki zgornjesavinjskega in šaleškega turizma. Med drugim je spregovoril Aleš Dremelj, direktor TRC Jezero.

Direktor STO mag. Dimitrij Piciga je med drugim povedal: »Namen destinacijskega menedžmenta je nadgraditi obstoječe stanje na lokalnem nivoju. Nove organizacije, ki bodo delovale po statističnih regijah ne pomenijo birokratizacije in ne bodo same sebi namen. Lokalne destinacijske organizacije se bodo na ravni statistične regije povezovale v regionalne (RDO). Te bodo lahko sodelovale na raznih razpisih za sredstva, ki se bodo nato delila znotraj RDO.

Predstavniki STO iz Milana je govoril o spremembah v navadah italijanskih turistov, ki so se v zadnjem času pod vplivom priseljencev iz drugih koncev sveta precej spremenile. Tako ni nobena redkost, da je turist iz Italije po rodu npr. Indijec ali Afričan, ki je ohranil navade in zahteve svoje prvotne domovine. Italijani vse manj odhajajo na dopust za dlje časa. Poznani »ferragosto« avgustovske počitnice raje zamenjujejo za kratke odmore (short

break), pri čemer so v prednosti bližji turistični kraji, kot je Slovenija, še posebej odkar ni več meje. Ob znani nasičenosti italijanskih mest s prometom in smetmi pa vse bolj pridobiva na veljavi neokrnjena narava.

Sledila je predstavitev Slovenije in našega turizma na olimpijskih igrah v Pekingu. Predstavili so Slovensko hišo, ki so jo najeli v neposredni bližini glavnega dogajanja. Izdelan je že grobi osnutek poteka različnih sprejemov, srečanj in ostalih dogodkov, ki bodo našo domovino kot zanimivo turistično destinacijo napravili bolj prepoznavno.

V drugem delu srečanja so spregovorili gostitelji – Zgornjesavinjčani. Marjana Vršnik iz turistične kmetije Govc v Robanovem kotu je zbranim predstavila ponudbo turističnih kmetij v naši dolini. Božo Plešec je orisal Moziski gaj in se pri tem osredotočil tudi na tridesetletnico, ki jo bodo praznovali letos. Marko Slapnik iz Logarske doline d. o. o. pa je spregovoril o krajinskih parkih Robanov kot in Logarska dolina.

Marija Lebar

Srečanje ljudi odprtih src

V Mozirju bodo v nedeljo, 22. junija, organizirali veliko dobrodelno prireditev. Izkupiček bo namenjen šolam Zgornje Savinjske doline za finančno pomoč otrokom, ki jim starši ne morejo plačati dodatnih dejavnosti.

Celodnevna prireditev se bo začela ob 10. uri

z mašo v kapeli sv. Valentina v Mozirskem gaju. Za udeležence maše bo vstop brezplačen. Dogajanje se bo nadaljevalo pred restavracijo Gaj s pestrim programom nastopajočih ljudskih pevcev in instrumentalnih skupin. Za razgibanost pa bodo poskrbeli s tekmovanji v otroških igrah, športnih in kmečkih igrah. Program bo vodil in povezoval Franci Podbrežnik – Solčavski, popoldanska gostja pa bo Irena Vrčkovnik s svojimi malimi varovanci. Zvečer bodo za zabavo poskrbeli fantje ansambla Golte. Seveda bo na voljo tudi jedača in pijača, posamezna društva pa bodo postavila tudi prodajne stojnice, kjer bo mogoče kupiti marsikatero zgornjesavinjsko posebnost. Ves izkupiček bo šel, kot že rečeno, v dobrodelne namene.

Zaradi zanimivega programa, celodnevne zabave in ker vstopnine ne bo, prireditelji računajo tudi na udeležbo občinstva iz Šaleške doline. Narediti nekaj dobrega za druge in zase ter se pri tem še zabavati, je njihov moto.

Marija Lebar

Varovanje naravne dediščine

Foto: Marija Lebar

»Predlagana trasa ni niti ekonomsko niti okoljsko upravičena!«

Predstavniki civilne iniciative za Šaleško dolino (**Damijana Kotnik, Miran Ahtik ter Tomo Lipnik**), Zveze civilnih iniciativ in Cipre Slovenija so ob Dnevu zemlje v sredo, 23. aprila, pripravili tiskovno konferenco, na kateri so predstavili svoja stališča do odgovorov Ministrstva za okolje na pripombe civilne javnosti v dosednji razpravi o trasi hitre ceste tretje razvojne osi. Ob tej priložnosti so predstavili tudi brošuro, v kateri so orisali svoje aktivnosti v zvezi z imenovano traso.

»Zahtevamo takojšnjo zaustavitev načrtovanja trase hitre ceste tretje razvojne osi, ki je v nasprotju z načeli trajnostnega prometnega sistema, z načeli gospodarnosti, varovanja okolja, interesi prizadetega prebivalstva pa tudi Alpske konvencije. Koncept, ki ga država ponuja, krši vsa načela in interese, v njem pa se skriva predvsem interes kapitala. Država naj takoj pripravi nov predlog posodobitve obstoječih cest, ki bo temeljil na navedenih načelih,« so med drugim zapisali v omenjeni brošuri.

»Na vladni strani enostavno ne najdemo sogovornika. Ogorčeni smo, ker se naših predlogov in pobud o izboljšanju variante ne upošteva, zato smo proti vsakršni gradnji hitre ceste. Po našem mnenju ta ne prinaša koristi lokalnemu in regionalnemu razvoju, saj direktno ne povezuje nobenih regionalnih središč. Služi le čim boljši prometni dostopnosti do Ljubljane in s tem nadaljnji centralizaciji, namesto da bi odpirali nova delovna mesta v regiji,« še dodajajo.

Predstavniki CIPRE Matej Ogrin je poudaril, da predlagana trasa krši 11. člen Alpske konvencije, ki je mednarodno obvezujoč dokument. Poleg tega predlagana cesta ni garancija za razvoj, ne izboljšuje lokalne povezanosti, ne poveže Celja in Velenja, ne izboljšuje možnosti za javni prevoz in zaradi večje hitrosti prinaša večje onesnaženje s hrupom in izpuhi. V brošuri ugotavljajo, da lahko napačno umeščena prometnica razvoj celo zavira ali prepreči.

Nekatere študije so pokazale, da so hitre in avtoceste predvsem privlačne za tranzitni promet, ki ne prinaša koristi lokalnemu in regionalnemu gospodarstvu. To je že opazno pri integriranju nekaterih novih držav kot sta Romunija in Bolgarija v EU in pričakovati je nadaljevanje tega trenda.

Po predvidevanjih bi po zgraditvi avtoceste od hrvaške do avstrijske meje Slovenija pomenila le tranzitno ozemlje, ki bi najhitreje povežalo Balkan in osrednjo Evropo, kar bi bilo zlasti privlačno za tranzitni tovorni promet. Ta še posebej onesnažuje okolje s hrupom, izpušnimi plini in ne nazadnje s smetmi ob trasi ceste. Tako bi bili Slovenci prizadeti dvakrat, saj bi poleg degradiranja okolja morali plačevati še drage kredite, ki bi jih bilo potrebno najeti za izgradnjo ceste.

Zavzemajo se za posodobitev ceste proti Arji vasi in navezavi na sedanjo avtocesto. Na vprašanje o dostopnosti za Zgornjesavinjčane pa menijo, da nekaj dodatnih kilometrov ne bi pomenilo ovire, zlasti, če bi ustrezno prenovili sedanjo povezavo z Velenjem preko Gorenjskega klanca.

Hitra cesta, tako v brošuri, bo v najboljšem primeru zgrajena čez petnajst let. Do takrat bo promet potekal po obstoječih cestah. Že danes je ta promet nemogoč. Ceste so slabe, železniške povezave s Koroško ni. Rešitev je v takojšnji posodobitvi obstoječega cestnega omrežja, zagotoviti pa bi bilo treba prijaznejši javni promet, pravijo v Civilni iniciativi Šaleške doline.

S predlagano traso se ne strinjajo niti v občini Šmartno ob Paki, niti v občini Braslovče. Oboji predstavniki civilnih združenj so prav tako sodelovali na omenjeni tiskovni konferenci. Zlasti je po njihovem mnenju pereča tako imenovana zahodna varianta na Letuš, saj je v resnici trenutno najbolj problematična in najprometnejša povezava med Velenjem in Arjo vasio oziroma Celjem. Zato bi bila ta navezava na obstoječo avtocesto po njihovem najbolj smiselna. Ni pričakovati, da bi se lokalni prebivalci na primer iz Velenja v Celje posluževali hitre ceste, ki bo plačljiva. Zato bo še naprej treba vzdrževati obstoječe regionalne poti. Isto velja za avtobusni promet.

Zahodna varianta poteka po najkvalitetnejših

kmetijskih zemljiščih, ki jih bomo za vedno izgubili in jih ne moremo nadomestiti drugje. Predstavljajo trajno kvaliteto, zato jo je treba ohraniti še posebej zaradi naraščajočih svetovnih cen hrane, menijo v Braslovčah.

In ravno izgubi najkakovostnejših rodovitnih površin je pri nas na splošno posvečeno veliko premalo pozornosti. Ko smo vstopili v Evropsko unijo, smo morali sprejeti zakone in predpise, ki sproščajo prodajo nepremičnin tujim državljanom. Takrat smo lahko nenehno brali in poslušali / gledali, da zanimanja za naše nepremičnine tako ni. V nekaj letih so tuji državljani potihoma pokupili kar dober del naših opuščanih kmetij. To je še posebej opazno ob avstrijski meji, kjer avstrijski kmetje kupujejo našo zemljo ali jo najemajo za kmetijsko proizvodnjo.

Seveda bi jo radi kupili tudi naši kmetovalci, ki imajo za racionalno kmetijsko proizvodnjo premajhne površine, a je zanje predraga, država pa se ni pobrigala za ustrezno pomoč ali mehanizme, da bi ta zemlja le ostala v slovenskih rokah. Nekoč so ta območja imenovali domografsko ogrožena in jim namenili posebno pozornost in vzpodbude, zdaj nam je kar naenkrat vseeno za našo zemljo.

Cene hrane v svetu bodo naraščale še naprej, saj je nafta vse dražja. Poleg tega se zaradi globalnega segrevanja talijo ledeniki na azijskih visokogorjih, ki napajajo največje reke kot sta Rumena reka in Ganges. Iz teh rek dobivajo vodo za namakanje riža in žit; če vode ne bo dovolj, kje bo večmilijardno kitajsko in indijsko prebivalstvo dobivalo hrano?

Oni dan je bila na televiziji oddaja iz ene od spodnesavinjskih občin. In lokalni veljak se je takole pohvalil: »Pri nas dobro skrbimo za razvoj, saj so naša zemljišča za individualno gradnjo zelo iskana. Imamo nekoga celo iz New Yorka, ki nas je našel na spletu in bo pri nas gradil.« Pri tem je pozabil povedati, da pri njih delovnih mest ni, saj je pred nekaj letih propadla njihova edina tovarna.

Med tem, ko razviti svet upošteva smernice in strategijo trajnostnega razvoja, pri nas še vedno vsaka lokalna skupnost in posameznik lahko razpolaga z obdelovalno zemljo, ki postaja tržna stvar in domena dnevne lokalne politike.

Marija Lebar

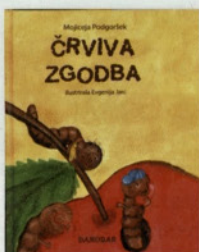
Novosti v knjižnici Šoštanj

Maja Rezman Huremović

Poletje pričanja kazati lep obraz, bedimo pozno v večer... saj ne moremo spati, ko še sonček ni za hribom, vstajamo ob petih in se čudimo dnevom, lepim, dolgim in polnim dogodivščin. Vedno bolje bo. V to verjamem.

Knjige pa so tokrat...za mladino:

Črvena zgodba, Mojiceja Podgoršek, ilustracije Evgenija Jarc. To je zabavna slikanica, ki nam razkrije, kaj se zgodi, ko se črvički pred hudo zimo skrijejo v knjigo. Črvena zgodba je naslednica odmevne slikanice Medo reši vsako zmedo. Je prijazna do bralca in vsebuje vse elemente dobre knjige za otroke z disleksijo. V tokratni zgodbi je besedilo že nekoliko zahtevnejše, saj vsebuje številne »besede nagajivke« - besede, ki jih veliko otrok na stopnji začetnega opismenjevanja piše napačno, na primer: najbolj, češnja, zgodba, zmanjkalo, sadež...Slikanica bo staršem, učiteljem, knjižničarjem in specialnim pedagogom v pomoč pri delu in vzgajanju mladih bralcev, otrokom pa v veselje in zabavo na poti k novim bralnim zmagam. Založba Damodar.

Romanček za mlade... **Adamove zbrane katastrofe**: Lian Torun. Adam je majhen, dober v matematiki in slab v telovadbi. rojen izobčenec torej. Poleg tega je pravi mojster v izginjanju. To je pomembno za preživetje, če imaš starejšega brata, kakršnega je Oskar, in kup nesramnih sošolcev. Nekega dne pride v razred pošastna Eva in določijo ji mesto ravno v klopi za Adamom. O deklici krožijo najhujše govorice. Toda Adam ugotovi, da je Eva pravzaprav čisto prijetna. In nauči se tudi postaviti v bran! Založba Grlica.

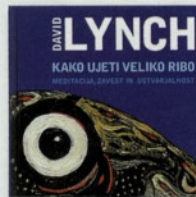

Richard McCann; Bil sem le majhen deček: Resnična zgodba o ukradenem otroštvu. Pred nami je resnična zgodba o majhnem, komaj petletnem dečku, ki se je nekega mrzlega okto-

brskega jutra prebudil, a njegove mame ni bilo več. To je tudi zgodba o daljnosežnih posledicah, ki jih je imel umor ene ženske. Uničil je družino, prikrajšal otroke za materino ljubezen in jih pahnil v desetletja zlorab. Ko je njegova mati postala žrtev jorkširskega Razparača, je življenje Richarda McCanna in njegovih sester razpadlo. V otroštvu so bili deležni le še udarcev in zlorab, dokler od življenja niso pričakovali ničesar drugega več kot bolečino. A nekega dne se je mladi mož, v kakršnega se je razvil Richard, odločil, da bo spremenil svoje življenje. Bil sem le majhen deček je izredno čustvena knjiga, ki govori o veliki nesreči, moči ljubezni in odločnosti. Založba: Meander

Za odrasle... **David Lynch (ja, režiser!): Kako ujeti veliko ribo: meditacija, zavest in ustvarjalnost.** Od kod dobimo ideje? V knjigi nam mednarodno priznani filmski ustvarjalec omogoči vpogled v svoje metode dela kot umetnika, v svoj osebni delovni slog in nas seznanja z ogromnimi prednostmi, ki jih je pridobil v svoji praksi meditiranja. Lynch opisuje in primerja izkušnji »potapljanja vase« in »rojevanja« idej z ribarjenjem – te ideje nato pripravi za prizore v filmih ali na TV in drugih medijih, s katerimi dela (slikanje, glasba, oblikovanje). V tej knjigi Lynch prvič piše o svoji več kot tridesetletni predanosti transcedentalni meditaciji in o vplivu te tehnike na njegov ustvarjalni proces. Lynch v kratkih poglavjih opiše razvoj svojih idej – kje jih dobi, kako jih ujame in katere ideje ga najbolj prevzamejo. Še posebej podrobno opiše, kako prenese svoje misli v dejanja in kako sodeluje z ljudmi, ki ga obkrožajo. Kako ujeti veliko ribo je kot razodetje za množico njegovih oboževalcev, ki so hrepeneli po tem, da bi bolje razumeli Lynchevo osebno vizijo. Prav tako je to branje zanimivo za vse, ki se sprašujejo, kako bi negovali lastno ustvarjalnost. Založba: TOZD

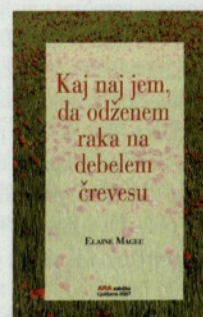

Gavez Gorazd: Bachovo cvetno zdravljenje. V začetku 20. stoletja je dr. Edward Bach, družinski zdravnik, razvil nov način zdravljenja, ki ga je poimenoval »cvetlična terapija«. Ustvaril je 88 pripravkov, ki temeljijo izključno na izvlečkih zdra-

vilnih rastlin in bistre studenčnice. Sčasoma se je zdravljenje s temi povsem naravnimi zdravili razširilo po vsem svetu in je danes eden najbolj priljubljenih načinov komplementarnega zdravljenja. Bachova cvetna zdravila so namenjena zdravljenju duše: brez neprijetnih stranskih učinkov zdravijo vse duševne stiske vsakdanjega življenja, stres, starostna degenerativna obolenja, na primer Alzheimerjevo in Parkinsonovo bolezen. Dr. Gorazd Gavez že leta uspešno zdravi z Bachovimi zdravili in je z njimi pomagal že na tisoče ljudem. Zdaj Bachovo cvetno zdravljenje predstavlja slovenskemu bralcu in ga skuša spodbuditi, da bo segel po teh blagih, a izjemno učinkovitih pripravkih. Založba: Vale-Novak

Iz knjižice **Kaj naj jem, da odženem raka na debelem črevesu**, avtorice Elaine Magee, izvemo, kdaj moramo preventivno k zdravniku, da nam pregleda debelo črevo in odstrani morebitne polipe, in kaj moramo storiti sami, da se bolezen izognemo. Avtorica poudarja pomen prehrane, razlaga o pomenu vlaknin in maščob. Čudežne hrane seveda ni, a je s smotno prehrano mogoče storiti zelo veliko. V desetih »korakih« nas pouči o uživanju sadja in zelenjave, še posebej o kapusnicah, o ribah in maščobnih kislinah omega – 3, o rdečem mesu, polnovrednih žitih, vitaminih, o telesnih dejavnosti. Odlika knjige je, da ne »straši«, marveč odpira oči, kako je mogoče dobro jesti in pri tem ohranjati zdravje. Ne našteva le živil, temveč ponuja celo vrsto receptov za pripravo okusnih jedi, ki so hkrati tudi zaščita pred rakom debelega črevesa in danke. Škoda bi bilo ne prebrati in ne upoštevati te prijazne knjižice, napisane z namenom da se ne pridružite vse večji skupini bolnikov, ki večinoma niso storili nič, da to ne bi postali. Če boste knjižico podarili, boste morda storili več, kot si lahko predstavljate. Založba: Ara

V junij, v junij...konec šole, počitnice za nekatere, za druge kasneje.... Vsem vse lepo!

piše: Ajda Prislan

Kulturni natroski s Koroške

V Knjižnici Dravograd je bilo potopisno duhovno predavanje z naslovom DUHOVNA BRAZILIJ, ki ga je pripravila in izpeljala ELI TROBEC iz Ljubljane: »Svojo duhovno pot in potovanje sem začela v Braziliji, nato na Kaminu (romarska pot v Španiji), na eksotičnem otoku Mauritius v Indijskem oceanu ob jugovzhodni obali Afrike, kjer še ni turizma, in zaključila v Sloveniji. V Brazilijo sem šla v času, ko se mi je na nek način sesulo življenje, ko sem bila prisiljena začeti na novo. Izvedela sem, da v Brazilijo odhaja skupina na duhovno pot. Tja sem šla zaradi svoje duhovne rasti. Brazilija mi je dala res veliko, saj sem tja hodila kar pet let. Šli smo si pogledat največje slapove na svetu Igvasu (270 slapov) in glavno mesto. Potovanje v Brazilijo mi pomeni preobrat v življenju in takrat sem se začela ukvarjati z duhovnostjo. Obiskali smo medija, ki zdravi ljudi s pomočjo bitij iz duhovnega sveta Johna, domačini mu rečejo Žvau de Deus ali Žvau DeXsera. Tam sem se prvič v meditacijah predajala delovanju bitij iz duhovnega sveta. Obiskali smo tudi Slovenko Vido Vidmar, kjer smo imeli prečudovite izkušnje. Tudi 800 km dolgo, naporeno romanje v Kaminu je bila pot k sebi. Prvo, kar me je naučila, je bilo to, da moram verjeti vase, da sem sposobna doseči nek cilj, ki sem si ga zastavila. V tem primeru je bilo to doseči fizični cilj, grobnico apostola Jakoba v Santiagu DeCapostelli. Spoznala sem, da sem sposobna premagati vse težave, ki so se mi pojavljale na poti. To sem doživljala kot prispodobno življenja, kajti v življenju imamo cilje in želje, vendar se nam na poti do uresničitve teh želja pojavlja mnogo problemov. Problemi se nam pojavljajo z namenom, da nas nekaj naučijo. Največja napaka je, če pred njimi klonemo oziroma če težavice, ki nam pridejo na pot, pometemo pod preprogo. Te so tam, da nas nekaj naučijo. Ko se iz njih nekaj naučimo, jih ni več, samo mi smo bogatejši za neko izkušnjo. To me je učila ta pot. In pa delati to tukaj, zdaj, v tem trenutku, ne biti v preteklosti. Ne v prihodnosti, ampak zdaj, v tem trenutku živeti kvalitetno.«

Eli Trobec je omenila tudi Nado in Sandija, ki delujeta v Stražišču pri Kranju: »Ljudem omogočata, da imajo prek njih na voljo pomoč vseh iz duhovnega sveta, ki nam prihajajo pomagat pri zdravljenju, pri človekovi osebni in duhovni transformaciji, pri rezanju vezi med vsem, kar ni dobro za človeka. Tam se očisti tudi človekova

duša in njegovo duhovno vodstvo, skratka delovanje je celostno. Število teh, ki z njima sodelujejo iz duhovnega sveta, je zdaj že neskončno, priključuje pa se jima še vedno več teh bitij, energij, duš, duhovnih kirurgov, angelov in vseh, ki z njima sodelujejo.«

V svojem predavanju je Eli Trobec izpostavila 5 točk: da verjamemo vase in v svoje cilje (vera), da ustvarjamo, da smo ustvarjalni, da živimo tukaj in zdaj v tem trenutku (vplivamo lahko le na sedanjí trenutek), delovanje (soočati se s problemi in se iz njih nekaj naučiti, da lahko nekaj izboljšamo), hvaležnost (hvaležnost nam odpira vrata za nove darove).

Že 10. BLAGOSLOV KONJEV NA LEGNU pri Slovenj Gradcu v čast sv. Juriju je bil letos prvič na prizorišču konjeniškega kluba »Cross country club« Legen. Blagoslovljenih je bilo 56 konjev in letos samo 1 kočija. Prijedili so iz Vitanja – Skomarij, iz Doliča, iz Šaleške doline, s Sel, iz Podgorja, izpod Uršlje gore in iz celotne Mislinjske doline. Obiskovalcev je bilo seveda mnogo več. Nadžupnik iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu FRANC RATAJ je po maši v cerkvi sv. Jurija prijedil v spremstvu konjenikov iz Cross country kluba Legen in tam opravil blagoslov. V prostore tega kluba so ga prestavili zaradi večje varnosti, saj so vse konje postavili znotraj jahalnice in

zagradili dostop gledalcem, da ne bi prišlo do bezljanja konjev in odtrganja privezov, kar se je zgodilo lani. Nova jahalnica pa bo koristila tudi v prihodnje. Celotna prireditev je potekala v miru in veselju ter se tudi zaradi glasbe ansambla domačinov z Legna zavlekla pozno v noč.

Vavli Mestne hiše na RAVNAH NA KOROŠKEM je odprta vitrina meseca. Prvič so javnosti predstavili POZNOSREDNJEVEŠKO ČAŠO, ki bo na ogled mesec dni, potem pa jo bodo prestavili v razstavišče Koroškega pokrajinskega muzeja na stalno razstavo. Leta 2004 so delavci gradbenega podjetja prinesli restavratoriki v Koroškem pokrajinskem muzeju Vanji Perk nekaj črepinj, ki so jih našli med izkopavanjem za plinovod na dvorišču gostilne Lečnik na Ravnah. Čaša, ki ji zdaj rečejo kar Lečnikova čaša, je bila skoraj v celoti ohranjena in zelo lepo okrašena. »Danes izgleda kot 10 cm velik kozarec. Narejena je iz žgane gline sive barve, okrašena je z dvema različnima vrstama pečatkov. Je pivska čaša, ki jo po primerjavah

lahko datiramo v 15. stoletje. Te čaše so zanimive, ker skoraj nikjer ne moremo najti dve isti. Veljaki tistega časa so si jo pri lončarju dali izdelati posebej zase po tem, ko je prišlo v navado, da so začeli piti iz svoje čaše, prej je bil namreč običaj, da je čaša krožila po mizi in so vsi svoja usta namakali

v isto čašo,« je o tem povedala arheologinja iz Koroškega pokrajinskega muzeja Saša Djura Jelenko.

15. stoletje je v Guštajnu izgledalo zelo živahno, Koroška je bila bogata dežela. Trikrat so jo obiskali Turki, tudi Ogri, da je bilo kar burno. Kje se je ta čaša izgubila, komu je padla na tla in kako je prišla v zemljo, pa bo verjetno ostala uganka.

Ali se v tleh, v zemlji tam skriva še kaj več? »V Guštajnu, torej v starem mestnem jedru nedvomno, saj vemo, da je bil ustanovljen v 13. stoletju in je potem obstajal nepretrgoma do danes. Seveda velja podobno tudi za ostale trge in mesta na tem našem območju in v Sloveniji. Po novem zakonu o varstvu kulturne dediščine velja, da je arheološka najdba vse, kar je pod zemljo in v vodi in je staro več kot 100 let. Obnove vodovodov ali plinovodov so posegi v zemljo, zato je za izvajalce teh del in nas, ki delamo v javnih zavodih in skrbimo za to, lepo in dobrodošlo, če delamo skupaj in naredimo stvari, kot je treba,« je zaključila Saša Djura Jelenko.

Na Podružnični osnovni šoli RAZBOR so imeli v okviru projekta Evropska vas, na katerem je ta šola predstavila Litvo, DAN LITVE. Povabili so goste – Litovce, ki trenutno živijo v Sloveniji. Ono Cepatyte-Gams je v Slovenijo pripeljala ljubezen, danes z možem živi v Velenju, Virginijus Purvys in Ieva Lauraityte pa sta v Slovenijo prišla zaradi študija. Ieva dela na Ambasadi Republike Litve, ki so jo v letošnjem letu ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji odprli v Ljubljani. Vsi trije tudi odlično govorijo slovensko in so se bili pripravljeni odzvati vabilu v Razbor.

Najprej so učenci in tudi učitelji spoznali Litvo, značilnosti njene pokrajine, znamenitosti, ljudi in njihove posebnosti in vse skupaj primerjali s Slovenijo. Ugotovili so, da nas družijo majhnost, raznolikost pokrajin in ljudi, težko pa bi primerjali naše in njihove hribe. V Litvi namreč najvišja gora (vsaj oni to tako imenujejo) meri okrog 300 m, zato je bila gostom že sama pot do šole, ki leži na višini 886 m, prava pustolovščina. Posebni izziv jim je predstavljala zavita, ovinkasta makadamska cesta.

Po predstavitvi Litve so se naučili litovsko otroško pesmico in ples. Ugotovili so, da je litovščina jezik, ki je precej drugačen od slovenščine, in da so Litovci tudi zelo ponosni na svoj jezik, za katerega znanstveniki pravijo, da je najstarejši med indoevropskimi jeziki. Jezik pa ni edino, na kar so Litovci zelo ponosni, saj je Litva tudi zadnja dežela v Evropi, ki je sprejela krščanstvo, tako da je pogansko izročilo še globoko ukoreninjeno v ljudeh, v njihovih zgodbah in pesmih.

Plesu so sledile delavnice. V ustvarjalni delavnici so ustvarjali sodas, za Litvo značilne izdelke iz slame. Litva je dežela krompirja, zato so tudi v kuharski delavnici pripravili tradicionalne krompirjeve palačinke. V jezikovni delavnici so se naučili nekaterih litovskih izrazov in fraz ter izdelali

svoj slovarček. Posebej so se izkazali v kuharski delavnici, kjer so gostje za zaključek pripravili pravo pojedino iz krompirjevih palačink, ocvrtega kruha in posebne litovske sladice – šakotis, ki so jo prinesli s seboj kot darilo z ambasade. Dan je povezal mlajše in starejše otroke, učitelje in goste v pravem družinskem, sproščenem in multikulturnem ozračju, zato so se poslovlili z »iki«, ki v litovščini pomeni »dokler se ne srečamo spet«. Organizatorica dneva Litve na POŠ Razbor je bila Lucija Štamulak.

Otroci so o dnevu Litve razmišljali takole: »Zelo mi je bila všeč predstavitev Litve, še bolj pa delavnice. Litovska hrana mi ni bila všeč, saj nerada poskušam novo hrano.« Lucija Šumah, 7. razred »V sredo smo dobili obisk iz Litve. Razdelili smo se v skupine. Mi smo izdelovali izdelke iz slame. Skupaj smo malicali. Jedli smo krompirjeve palačinke in druge jedi iz Litve. Kuhar je bil iz Litve. Potem smo zaplesali in peli v njihovem jeziku. Bili smo veseli, ker so prišli.« Klemen Urbanc, 3. razred

V mestnem jedru Slovenj Gradca so z rokodelsko tržnico začeli 17. bienalno razstavo domačih in umetnostnih obrti DUO 2008. Razstavo v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec prireja Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije in Mestna občina Slovenj Gradec, ki je vanjo vložila več kot polovico potrebnih sredstev, to je 40.000 evrov. V prostorih nekdanje Name so odprli tudi razstavo tritisočih ročnih izdelkov dvaintridesetih društev Zveze delovnih invalidov Slovenije. V Andeškem hramu je na ogled razstava del Društva koroških klekljaric, ves čas trajanja razstave DUO pa potekajo rokodelske delavnice in dnevi Odprtih vrat Koroških rokodelskih delavnic iz okolice Slovenj Gradca.

Na rokodelski tržnici je sodelovalo več kot 50 rokodelcev iz vse Slovenije, kar je enkrat več kot lani. Na ogled in za prodajo so bili izdelki iz različnih dejavnosti in materialov od lesa, gline, keramike, čipk, vezenin, suhe robe in drugih. Z izdelki iz slame so bili gostje tudi rokodelci iz Srbije. Koroško je zastopalo šest izdelovalcev. Nekateri so prikazovali izdelovanje svojega izdelka, med njimi je bil umetnostni kovač Vlado Zupančič iz Slovenj Gradca.

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec je na ogled 17. bienalna razstava domačih in umetnostnih obrti DUO 2008, kjer so razstavljeni izdelki, ki so v zadnjih dveh letih dobili certifikat, oceno strokovne komisije, da določen izdelek sodi v okvir domače in umetnostne obrti. Izbrani so torej po kriteriju kakovosti izdelave. Od 472 povabljenih rokodelcev se jih je odzvalo 206, razstavljenih je več kot 1000 izdelkov, ki izhajajo iz šestinštridesetih različnih dejavnosti. So plod naše dediščine, odražajo slovensko identiteto in nam zagotavljajo prepoznavnost med drugimi narodi. Poseben sklop razstave je predstavitev rokodelcev, ki so prejeli priznanja zlata vitica (Zbornica jih podeljuje ob razstavah za obsežen življenjski opus ali za obetavne ustvarjalne smeri mladim rokodelcem). Ob letošnji razstavi v Slovenj Gradcu sta bili na otvoritvi podeljeni dve. Razstavljeni so tudi izdelki rokodelcev iz s Slovenj Gradcem pobratenih mest in regij: Avstrije, Madžarske, Poljske, Italije in Vojvodine. V času predsedovanja Slovenije Evropski uniji so želeli, da bi bila razstava domačih in umetnostnih obrti uvrščena v sklop mednarodnih dogajanj, a se to ni zgodilo. V načrtu pa imajo to doseči čez dve leti.

V Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika na Ravnah so na dan Zemlje predstavili dnevni projekt AVTOMOBIL, ki ga je s pomočjo trindvajsetih mentorjev izvedlo 172 dijakov drugih letnikov Gimnazije Ravne. Na prireditvi so opozorili tudi na problematiko onesnaževanja okolja, vpliva hrupa avtomobilov, katalizatorjev, hibridov in drugih stvari.

Dijaki so bili pri svojem delu razdeljeni v 16 skupin, od katerih je vsaka obdelala avtomobil in vplive s svojega zornega kota. Pri matematiki so izračunavali posojila in lizege za avto, pri angleščini so se pogovarjali o vožnji po levi v Veliki Britaniji, debatirali so o tem, ali so ZA ali PROTI vožnji v mestih, v skupini za fiziko so izumili in izdelali posebne zavore, pri kemiji so preizkušali pline, če je uporabljen katalizator ali ne, pri glasbi so merili hrup in si izmislili celo svojo pesem z naslovom Kombi, ki jo bodo zapeli na predstavitvi v ravenski knjižnici. V skupini za geografijo so tehtali projekte za hitro cesto, pri športni vzgoji so spoznavali avtomobilske športe in preizkušali »zaletavčkas«, pri biologiji so obravnavali hrup prometa in problem živali, ki umrejo na cestah, pri sociologiji so ugotavljali, ali je avtomobil na Koroškem statusni simbol ali ne, pri slovenščini so o avtomobili kreativno pisali. Izdali so tudi bilten, kjer so zapisali zaključke svojih raziskav o plusih in minusih avtomobila. Koordinatorica tega projekta Dragica Dervodel Moškon je povedala, da je poudarek tega projekta na tem, da se dijaki učijo izkustveno na avtentičnih nalogah.

Motoristi

V soboto 3. maja je bilo v Šoštanju živahno. Klub Moto veteranov iz Šoštanja, ki ga je leta 1999 ustanovil Vili Pečovnik, je k blagoslovu njihovih jeklenih konjičkov povabil motoriste iz vse Slovenije. Srečanje je uspelo. Po uradnem delu so se družno odpravili na vožnjo v Ravne, kjer se je gostitelj dobro izkazal z domačim prigrizkom. Za varno vožnjo je blagoslov voznikom in vozilom dal nekdanji šoštanjski kaplan, zdajšnji župnik fare Sv. Antona, Janko Babič, ki je v Šoštanj prišel kako drugače, kot na motorju. Pridigo je izbral za nauk, da se bistvo človeka vedno skriva v notranjosti, ne pa v njegovem videzu, kar se je glede na okolje nanašalo na uniformirane, v usnje oblečene postave, ki pa so kljub temu daleč od stereotipov »cestnih jezdecev«. Vili Pečovnik, predsednik, ki svoje posle počasi izroča v roke sinu Boštjanu, kar se je na tem srečanju že pokazalo, mu je izročil plaketo častnega člana, kakor tudi županu občine Šoštanj, Darku Menihu, ki je izrekel dobrodošlico v imenu občine Šoštanj in zadovoljstvo ob tem dogodku. V Šoštanju se je, po besedah organizatorja, ustavilo okoli 300 motoristov, ki so se jim slučajno ali ne, pridružili popotniki na motorjih iz Italije. Moto klub veteranov iz Šoštanja je znan po vsej Sloveniji, udeležujejo se humanitarnih akcij in prisegajo na pravila varne in urejene vožnje.

Foto: Milojka Kompnej

Nekaj mnenj udeležencev:

Beloglavi orli

Člani tega kluba so bili v Šoštanju na zboru prvič. Klub, ki šteje 39 je bil ustanovljen leta 2005, vozijo pa se v glavnem po Sloveniji, Madžarski in Avstriji. Vožnja je vsem v užitek in za sprostitve. Za klub so se pred foto aparat postavile njihove ženske predstavnice

Čoperisti Slovenije, zanje Adrijan Zalesnik ki se predvsem strinja z novim zakonom o CPP. Njihov klub temelji na neobvezni pripadnosti. So iz različnih koncev Slovenije zato ne delujejo kot društvo. Pa so kljub temu od januarja sem naredili okoli 2000 km, saj pravijo da slabo vreme ni ovira. Pravijo, da naj na lokalnih radijih ukinejo opozorila za radarske kontrole, saj na tak način dajejo potuho tistim, ki vozijo prehitro.

Pa še »domači« motorist.

Foto: Milojka Kompnej

Jože Ledinek član kluba Moto veterani je dolgoletni motorist, prvi njegov motor je bil MZ, ki ga je dobil, ko je bil star 16 let. Ljubezen je ostala skozi vsa leta in preko različnih motorjev. Lani si je »privoščil« novo Hondo 650 in z njo zdaj požirata kilometre po Sloveniji in sosednjih državah. V garaži ima PUCH 175, iz leta 1957, ki je registriran a ga pelje na svetlo le ob lepem vremenu. Z Moto veterani je na cesti dva do trikrat mesečno v poletnih mesecih, kolikor mu čas dopušča. Rad ima varno vožnjo.

Milojka Kompnej

Zanimiva stališča, bi človek rekel, sploh, ker imate najbrž nekateri z motoristi, ki vas na vaših poteh prehitevajo z leve in iz desne zanimive izkušnje. Na srečanje v Šoštanj jih očitno ni bilo.

Dan Zemlje in čistilne akcije

V soboto, 19. aprila 2008, je bila v Občini Šoštanj organizirana čistilna akcija, ki naj bi jo izvedla vsaka krajevna skupnost zase. Ker pa je bil ta dan deževen, je nekaj čistilnih akcij odpadlo. Glede na to, da je organizacija čistilne akcije že stekla, pa so se v Kulturnici Gaberke in v Turističnem društvu Pristava odločili, da bodo nameravano delo kljub deževju vseeno izvedli. Tako je Kulturnica dokončno očistila novo gozdno učno pot, o kateri bo v prihodnje še kaj več napisanega. Pristavčani pa so tako kot vsako leto očistili teren ob cesti na Pristavo od Cvenka

do razvalin gradu Forhtenek. Zopet so ugotovili, da jim nevestneži še vedno odmetavajo smeti v gozd na neobljudenih predelih. Oba predsednika društev pa v prihodnje želita, da bi bilo več osveščenosti med nekaterimi ljudmi, ki bi se že lahko zavedali, da morajo smeti, ki jih nekdo vrže iz avta ali v gozd, domačin kasneje pobrati.

A. Grudnik

V Gorenju odprli novo Orodjarno

V petek, 9. maja, so v Gorenjevem kompleksu v Velenju slovesno odprli prostore nove Orodjarne. Hkrati so predali namenu tudi sodoben 5-osni laser. Ob tem je najprej potekala konferenca za medije.

Orodjarna d. o. o. deluje samostojno že petnajst let, dejavnost izdelave orodij pa je v Gorenju prisotna že od vsega začetka, ko so orodja izdelovali najprej za lastne potrebe. V zadnjem času večino proizvodnje – letos bo to kar 70 odstotkov – plasirajo na trg, pretežno delajo orodja za avtomobilsko industrijo. Nenehno osvajajo nova znanja in nove tehnologije, skladno s tem pa se viša število zaposlenih. Njihov moto je poslovna odličnost in vrhunska kakovost. Trenutno je zaposlenih okoli 210 delavcev. Selitev tovarne INDOP v Šoštanj je omogočila prenovo hale za Orodjarno, kar rešuje dosedanje prostorsko stisko.

Foto: Marija Lebar

Orodja, ki jih izdelajo v Orodjarni, na trgu dosegajo kar za 30 % višjo dodano vrednost kot izdelki bele tehnike, je na otvoritvi povedal predsednik uprave Gorenja Franjo Bobinac. Trenutno je tržni položaj za plasiranje orodij zelo ugoden, zato bodo svojo proizvodnjo širili in zaposlovali še nove kadre. Kljub znanemu pomanjkanju delavcev v kovinarskih poklicih v Gorenju Orodjarni s premišljeno štipendijsko in izobraževalno politiko uspevajo svoje potrebe po kadrih ustrezno zapolniti.

Po novinarski konferenci je sledil ogled razvojnega oddelka, nato pa slovesno odprtje prenovljene hale. V kulturnem programu je sodeloval Mešani pevski zbor Gorenje.

Marija Lebar

Spomini na Lomšekovo staro mamo

Foto: Arhiv M. Lomšek

Pred štirimi desetletji je toplega majskega dne (12. maj 1968) ta svet po dolgotrajni borbi s težko boleznijo prehitro zapustila Gaberčanka Antonija Lomšek, roj. Hliš – Žagmajstrova Tončka. Sovaščanom je bila poznana predvsem po svojih odličnih kuharskih sposobnostih in dobrosrčnosti. Zato se nam zdi prav, da s tem prispevkom obudimo spomin nanjo in na tiste čase, ko skoraj ni bilo poroke v bližnji in daljni okolici, da ne bi bila Žagmajstrova Tončka tista, ki je skrbela za bogato poročno pojedino. Kuhala pa je tudi ob drugih priložnosti, ko se je zbralo več ljudi.

Pa se vrnimo na začetek Tončkinega življenja, ki sega v leto 1897, ko je prirojala na svet v majhni domačiji pri Hlišu v Družmirju. Bila je ena izmed treh hčera, rojenih v tej družini. Doma je ostala najstarejša Johana, ki se dvakrat omožila in imela v obeh zakonih skupaj 6 otrok. Prvi mož ji je kmalu umrl, zato se je drugič poročila k Plešeju v Gaberke. Zaradi neozdravljive bolezni je prerano umrla leta 1949, stara okoli 50 let.

Antonija (Tončka) se je leta 1914 skupaj s najmlajšo sestro Marijo odpravila v svet. Odšli sta na Primorsko, k stricu, ki je bil župnik v Kobaridu. Marija se je tam kmalu poročila in si ustvarila družino. Tončka je bila nekaj časa za hišno pomočnico pri svojem stricu. Stric jo je vpisal v gospodinjstvo šolo v Tolminu, kjer se je poleg ostalega naučila tudi kuhati in klekljati.

Gospodinjstva šola v Tolminu. Na sliki so Tončkin stric, ki je bil župnik, gospa s klobukom je ravateljica, Tončka pa je v srednji vrsti druga z desne.

Tako je po končanem šolanju v stričevem župnišču prevzela vlogo kuharice. Leta 1917, ko so v okolici Kobarida potekali najhujši boji in so se Italijani že močno približali Kobaridu, jo je stric poslal domov v Družmirje. V bližnjih Gaberkah si je našla delo v Robidovi gostilni, kjer je pomagala v gostilni in bila kuharica. Pri Robidu ji je začel na dušo »pihati« Franc Lomšek in leta 1920 sta se poročila. »Tamlada« Lomška sta imela tri otroke: Matildo, Maksa in Vido. Najmlajša Vida je zaradi napačno postavljene zdravnikove diagnoze umrla že pri rosnih treh letih. Mož Franc je zapustil težaško delovno mesto kovača pri Šolnu in se zaposlil v takratni velenjski ter-

moelektrarni, kjer je opravil izpit za kurjača in strojnika parnih turbin. Plača je bila dobra, zato sta z ženo Tončko po načrtih zidarskega mojstra Kumra iz Šoštanja leta 1928–30 poleg stare hiše zgradila novo moderno podkleteno hišo. Tu je Žagmajstrova Tončka živela vse do leta 1968, do smrti.

Tončka je bila daleč naokoli poznana kot izvrstna kuharica. Delo na njivah pa je nikoli ni veselilo, za kar je imela tudi svoje vzroke. Je pa zato toliko več veselja imela za štedilnikom. Njen prostor v kuhinji je bila lesena »koln kišta« poleg štedilnika, kjer je preživela mnogo časa. Včasih je tam za štedilnikom kar zadremala in nekoč se je zgodila nesreča, saj ji je roka zdrsnila na vročo ploščo. Ob koncih tedna je kuhala v gostilni pri Robidu, bila pa je kot kuharica povabljena skoraj na vse ohceti v bližnji okolici. Kuhala je tudi na veselicah in tombolah, ki so jih gaberški gasilci priredili na njihovem dvorišču, ograjenem z visoko živo mejo. Za praznike je doma spekla imenitno torto, ki je bila namenjena njeni družini. Navadno so namreč lahko otroci samo lonce s kremo polizali in obrezline peciva pojedli, saj je Tončka zelo pogosto torte in pecivo pekla za druge. Teh »ostankov« tort in peciva so bili deležni tudi drugi otroci. Skrbno je vodila domače gospodinjstvo in se posvečala vzgoji obeh svojih otrok. Poleg skrbi za družino je imela na skrbi še nekaj »puršev«, ki so občasno živeli v lično opremljeni sobici na marofu. Tončka, poznana po svoji dobrosrčnosti, je bila z možem Francem krstna in birmaska botra okoli 50 otrokom. Bila je zelo prijazna in dobrohotna do otrok. Na svoji »koln kišti« poleg zidanega štedilnika v kuhinji je ponavadi ob nedeljah popoldne pripovedovala pravljice in zgodbe sosedovim otrokom. Pri njej so večkrat prebivala dekleta iz oddaljenih krajev. Tako so imela bliže v šolo, naučila so se dobro kuhati in pomagati pri gospodinjstvu. Zanimiva pa je tale zgodnica o Tončki. Tončka se je med bivanjem na Primorskem spoprijateljila z našim znanim pisateljem Francetom

Lomšek Franc, Tončka in Matilda v mladih letih

Lomšekovi otroci: z leve Maks, Vida in Matilda

Bevkom. Kaj kmalu bi se lahko zgodilo, da naš Maks Lomšek ne bi bil Štajerc ampak Primorc. Nepredvidljiva so pota usode. Zanimiv je tudi podatek, da je bila ena njenih boljših prijateljic žena kiparja Napotnika.

Zapisano po pripovedovanju Maksa Lomška, Jožeta Soviča in Branka Videčnika.

A. Grudnik

Porušene hiše v Gaberkah XXV. del

Pri Toncu – Zg. Skornšek

A. Grudnik, Z. Mazej

Poroka Miha Skornška in Pavle Ručman pri Ručmanu v Družmirju leta 1933.

Z leve stojijo: neznan, Maks Krumpačnik, Maksova mama, Jančka Krumpačnik, Tone Krumpačnik, Skornšek, Adolf Ručman, Skornšek, nepoznana.

Z leve sedijo: neznan, neznan, Marija Ručman, Pavla Ručman, Miha Skornšek, Marija Zajc in Tonc Skornšek. Fantič in muzikant, ki sedita na tleh, sta nepoznana.

Nad Obšeterji, tik pod vrhom Ležnja, je ob gozdu pred leti stala majhna domačija, kjer se je reklo pri Toncu. Tonc so klicali Antona Skornška, ki je tam živel s svojo ženo Marijo, rojeno Zajc iz Plešivca. Bili so skromna družina, ki je premogla le nekaj malih domačih živali. Zemlje so imeli okoli 1000 m², kar je bilo dovolj za majhno hišo, ki je imela spodnji del zidan in podkleten, druga polovica hiše pa je bila lesena. Hiše se je držala tudi lesena uta. Okrog hiše so rasla sadnih drevesa, na spodnji in zgornji strani hiše pa sta bila vrtova. Ob vstopu v hišo se je najprej prišlo v temačen hodnik, kjer so bile stopnice na podstrešje. Na levo se je zavilo v črno kuhinjo in spalnico, na desni strani pa je bila shramba. Od domačije je bil lep razgled proti spodnjemu delu Gaberk, delu Družmirja in Šoštanja. Pogled je zajel tudi Pusti grad in graščino v Šoštanju, Skorno s cerkvijo sv. Antona, Sveti Križ nad Belimi Vodami, Golte, Smrekovec, končal pa se je pri Uršlji gori. Pogled proti Gaberkam jim je zakrival visok in gost gozd.

Cesta do domačije je bila strmo speljana skozi gozd mimo Obšeterjev, nato pa je mimo nje peljala v Leženj v predel, ki so mu pravili Hudak,

in vse do Škal. Zaradi prepletenosti mnogih poti in v tem delu gozda se je veliko ljudi ponoči zgubilo. Kdaj je ta del gozda dobil ime Hudak, pa se nekako ne ve. Mimo hiše sta vodili tudi dve ozki strmi gozdni cesti, ki sta se dobrih 100 metrov nad hišo v gozdu združili. Ta gozdna cesta se je potem priključila makadamski cesti, ki še vedno povezuje Leženj. Do hiše je bilo potrebno ves živžev nositi na hrbtu v košu, saj vprežne živine niso imeli. Imeli pa so srečo z vodo. Na zgornjem desnem vogalu hiše pod veliko črnico je bil namreč studenček, ki ni nikoli presahnil. Izvir so obzidali s kamenjem. Da so vodo lažje zajemali, so uporabljali »šnajzider«. Drugi izvir, ki so ga občasno uporabljali, je bil oddaljen dobrih 150 metrov v gozdu nad Goričniki. Tudi ta je bil svoj čas neusahljiv, vendar pa je zadnja leta zaradi pogrezanja zemlje presahnil.

V cerkvenih zapisih lahko preberemo vse o Toncovih prednikih in sorodnikih. Na kmetiji pri Obšeterju sta najprej živela brat Franc Skornšek, roj. 18. 11. 1840, in sestra Uršula Skornšek, rojena 14. 10. 1847. Kmetijo je nato prevzel Franc Skornšek, ki se je poročil z Lizo Gorogranc (roj.

18. 11. 1838). Imela sta pet otrok: Jožeta (roj. 14. 2. 1866), Ferdinanda (roj. 8. 7. 1868), Franca (roj. 28. 1. 1871), Antona (roj. 26. 5. 1875) in Antonijo (roj. 29. 4. 1878). Kmetijo je nasledil sin Ferdinand, ki se je poročil z Nežo Cvenk (roj. 5. 1. 1875) iz Gaberk, s katero sta imela tri otroke: Alojzija (roj. 21. 4. 1901), Jakoba (roj. 3. 7. 1902) in Jožefa (roj. 23. 2. 1904). Mali Alojzij je dober mesec po rojstvu umrl. Vendar pa je usoda hotela, da je gospodar Obšeterjeve kmetije Ferdinand Skornšek umrl še dokaj mlad v starosti okoli 40 let. Vdova Nežka se je nato okoli leta 1912 poročila z Ivanom (Janezom) Oštirjem, ki se je rodil in živel v Podležniškem mlinu v Gaberkah. Ivan je imel že pred poroko z Nežko enega nezakonskega sina Eda, in sicer z Marijo Melanšek. Sina ni imel pri sebi, ampak je ta z mamo živel pri Brezovških. Nežka in Ivan sta imela v zakonu tri otroke, in sicer leta 1912 rojeno Marijo, leta 1913 rojeno Cilko ter po koncu prve svetovne vojne, točneje leta 1918, rojenega sina Ivana.

Anton Skornšek (roj. 26. 5. 1875) se je poročil Marijo Zajc (roj. 23. 11. 1882) iz Plešivca. Po poroki sta se preselila v kočo nad Obšeterji v Gaberkah, ki jo je podedoval Anton. Imela sta

Mladoporočenca Pavla Ručman in Miha Skornšek leta 1933

foto: arhiv T. Skornšek

foto: arhiv T. Skornšek

Dermol Štefka Gaberke 84

foto: L. Ojsteršek

sedem otrok, in sicer Martina (roj. 1905), Miha (roj. 1907), Marijo (roj. 1909), Antona (roj. 1912), Jožefa (roj. 1912), Franca (roj. 1916) in Antonijo (roj. 1921). Žal pa so štirje otroci iz različnih vzrokov umrli že v svoji rani mladosti. Marija je tako umrla leta 1912, stara tri leta, Jožef leta 1915, prav tako star le tri leta, Antonija ni doživela niti svojega prvega rojstnega dneva, Martin pa je umrl pri svojih 19 letih, leta 1924. Od sedmih otrok so odrasli tako samo trije: Miha, Anton in Franc. Brata Miha in Franc sta bila tudi ustanovna člana PGD Gaberke. Od teh se je Miha izšolal za zidarja. Leta 1933 se je poročil s Pavlo Ručman iz Družmirja. Preselil se je k njej, kasneje pa sta ob glavni cesti Šoštanj–Družmirje zgradila veliko hišo. Imela sta hčerko Miro in dva sinova Mišota in Toneta.

Tone Skornšek se svojega starega očeta Tonca spominja kot velikega, vitkega in žilavega moža. Zaposlen je bil kot rudar v Premogovniku Velenje, kjer je delal vse do upokojitve. Rad je pihal fajfo. Ker je bilo denarja malo, je po upokojitvi pogosto lomil in klesal kamenje v Bršekovem pruhu v Velunji. Mama Marija je bila bolj majhne postave in vedno oblečena v dolgo obleko.

Tonc se je pogosto ustavil pri svojem bratu Francu – Spodnjem Skornšku (domačija poleg Velunje – nekdanji Jezerniki), s katerim sta se zelo dobro razumela.

Toncova sinova Franc in Anton sta delala kot delavca v Tovarni usnja Šoštanj, kjer so ju že pred vojno navdušili s takrat napredno komunistično idejo. Vojno so pričakali s strahom in obenem polni idej, kako se upreti okupatorju. Kot narodno zavedna družina so takoj stopili v stik s partizani, ki so se zelo pogosto zbirali in delovali v Ležnju. Ker je bila domačija na osamljenem prostoru, daleč od sosedov, tik ob velikem ležnjem gozdu, so tudi partizani kmalu začeli hoditi k njim. Kmalu se je razvedelo, da družina aktivno sodeluje s partizani, zato so Nemci vse aretirali in zaprli. Kot prvi je bil aretiran Toncov sin Anton in bil ustreljen 8. 6. 1942 v Mariboru. Ostale člane družine so zaradi sodelovanja z osvobodilnim gibanjem v začetku avgusta 1942 aretirali. Sina Franca so poslali v koncentracijsko taborišče, kjer je istega leta preminil. Starša pa so zaprli v neko graščino v Avstriji, kjer je bilo delovno taborišče. Tudi sin Miha je bil deležen aretacije. Sumili so ga, da je pomagal partizanom, vendar mu tega niso mogli dokazati. Nekaj časa je bil zaprt v Celjskem piskru, od tam pa ga je rešila sorodnica, ki je bila varuška pri nekem vplivnem nemškem poveljniku. Po koncu vojne sta se ne več mlada starša vrnila domov bolehnata in izmučena od grozot vojne. Od sedmih otrok sta sedaj imela še samo enega – sina Miha, ki ju je z družino pogosto obiskoval. Oba sta v razmaku pol leta umrla leta 1954. Njuno domačijo je podedoval sin Miha. Ker je sam ni potreboval, jo

je oddal v najem, kasneje pa jo je kupila Štefka Dermol.

Štefka Dermol, rojena Krajnc, je bila rojena leta 1918 pri Krtu v Gaberkah. Pred vojno se je poročila z Alojzom Čampa iz Družmirja, imela sta sina Lojzeta. Njenega moža pa so sredi vojne vihre vpoklicali v nemško vojsko. Da bi nekako preživela, si je našla službo v Hotelu Celeia v Celju, sina pa je pustila v varstvu pri svojem očetu – Ludviku Krajncu. Takrat je bila postavna blondinka, fina gospa prijetnega videza. Med delom v Hotelu Celeia je spoznala veliko nemških veljakov, kar ji je pomagalo pri reševanju zaprtih prijateljev iz celjskih zaporov. Med drugimi je iz zapora spravila tudi svojega očeta Ludvika Krajncu – Krta. Po končani vojni se je vrnila domov h Krtu, kjer je živel njen sin Lojze. Njen mož se iz služenja nemške vojske iz osebnih razlogov ni vrnil domov k družini in je raje ostal v Avstriji, ker si je našel službo. Ker Štefka ni vedela, da je njen mož še vedno živ, se je, misleč, da je vdova, ponovno poročila v Družmirje k Francu Dermolu – Novaku. Zнала je opravljati kmečka dela, prodajati pridelke, za svojega moža pa ni kaj prida skrbela. Tudi sosedje je niso ravno posebno cenili. Tako se je zgodilo, da je zakon šel po zlu in Štefka se je vrnila s sinom v Gaberke. S prihranjenim denarjem si je kupila domačijo Zgornjih Skornškov, ki pa je bila takrat že v slabem stanju. Skromno hišo je Štefka obnovila, del hiše tudi pozidala in se tja preselila s sinom. Desno od hiše si je dala podstaviti nadstrešek, kjer je imela svoj prostor klopa. Tam je lahko v miru uživala v razgledu po bližnji in daljni okolici. Sin pa se je po njenem sporu odselil na svoje. Na stara leta, ko Štefka ni mogla več obdelovati vrta in okolice hiše, je domačijo ponudila nekaterim svojim prijateljicam kot zapuščino, vendar s pogojem, da bodo skrbale zanjo na stara leta. Nekatere so se res trudile in ji pomagale urejati hišo, okolico in vrt, a to je bilo vse skupaj le potegavščina, saj si je Štefka kasneje premislila o zapuščini. Štefka je na stara leta odšla v dom za ostarele v Velenje. Po smrti so jo pokopali v Podkrajju.

Hišo je po njeni smrti podedovala njena sorodnica, ki pa jo je zaradi ogroženega področja morala prodati Premogovniku.

Skozi dolga leta Toncove domačije so se tu menjale vsaj tri hišne številke: pred prvo vojno je bila 50, med vojno 48, kot zadnja pa je bila hišna številka Gaberke 84.

Danes na tem mestu še vedno obstaja cesta, ki vodi v Ležnje, in nekatera sadna drevesa, ki so hiši nekoč dajala senco.

Pričujoča zgodba o Toncovi domačiji je nastala na osnovi pripovedovanja Marte Zimšek, Toneta Skornšek in Jožefe Apat.

Svetloba

Meditacija

Kaj lahko pade z drevesa? Samo zrel sadež. In kako je z nami? Najprej moramo nekaj imeti, da lahko potem to izgubimo. Najprej moramo biti bogati, da lahko postanemo siromašni. Najprej moramo imeti močan ego, da ga lahko potem odvržemo. Zgraditi močan ego, postati bogat, postati prodoren in bojevit, pomeni iti v korak z življenjem v zemeljskem prostoru.

Zemlja zahteva preživetje, boj in tekmo, zahteva močan ego, kaljenje in bogastvo, moč in še kaj. Ko to uresničimo, postanemo močni v ego, in šele takrat lahko ego odvržemo. Če ravnamo drugače, če gojimo skromnost brez izkušnje ega, bosta ta skromnost in ponižnost, ta ego, odvrženi samo na površini. Globoko v sebi pa bomo še vedno čutili, da nismo dosegli, da smo zgrešili in da si nekje še vedno želimo postati vodja, šef, predsednik, mogoče dober in uspešen menedžer. Če nismo nikoli okusili bogastva, se ga bomo težko rešili, če nimamo močnega ega, ga ne moremo kar tako izpustiti iz rok. Zahodna civilizacija ima prednost pred vzhodno ravno v lažjem odmetavanju ega, kajti nenehno nas učijo, da moramo postati močna ego pojava. Ko to uresničimo, lahko pojdemo na pot duhovnega razvoja, prej bo silno težko, kajti podzavestno bomo na trhljih nogah, če prej nismo dovolj povzdignili svoj ego. Človek lahko odvrže samo to, kar poseduje in je predelal, vse drugo so gradovi v oblakih. Ne moremo biti dobri, če to nismo, ne moremo biti ponižni, če to nismo, vse to se ne da naučiti in ne ujeti z moralo. Morala je najslabša vrsta pretvarjanja, zato imamo danes na zahodu toliko gorja, vojn in laži, cel kup izumetničenih ljudi, ki pristajajo na to družbeno moralo. Le ta pa je izjemno škodljiva za posameznika in njegov duhovni razcvet. Samo zavedanje nas lahko dvigne v duhovne višave in le tako lahko napredujemo v tem življenju, drugo je samomor, ki ga danes delajo ljudje na zahodu. Ko pogledamo ljudi, vidimo eno samo žalost, narejenost in tekanje za minljivim znanjem, za pridobivanjem bogastva in za močjo. Zdaj večina lovi ego, ga gradi in gre skozi fazo zorenja. Takšna je igra Boga, takšna je resnica in takšna je realnost. Ko je ego zgrajen, ga lahko odvržemo z notranjim zakladom, ki presega zunanje bogastvo ega. Vidimo lahko, kako je vse v nekem ravnesju in svetlobnem nihanju, lahko spoznavamo delovanje Boga. Za Boga, ki ni oseba in ima lastnost nespoznavnosti, je celotno delovanje popolnoma nevtralnosti. Niti dobro niti slabo ne more biti v posesti Boga, kajti Bog je brezmejna ljubezen in svetloba, blaženost in resnica. Njemu ni mar za moralo, obrede, naše

narejenosti, zlaganosti, vojne in laži. Pustil nam je svobodno voljo, lahko počnemo kar nam je volja in dal nam je zakone, po katerih se lahko ravnamo. Zakon je pa potrebno poznati, kajti le tako lahko pridemo do Boga, do zavedne popolnosti, blaženosti. Kako naj bo nesrečen človek miren, preudaren, kako naj živi v miru s samim seboj in drugimi in raste v duhu vesoljne radosti? Ne more živeti, ne more dihati in ne more vedeti. Najprej se je potrebno pozanimati, kakšni so zakoni življenja, podobno kot smo se zanimali za zakone materije. Kaj nam rabi celotno znanje, kaj vse informacije in kaj nam prinaša naša pridobljena izobrazba? Nič! Na koncu se bomo morali soočiti s prostranim in neomejenim. Doktorji znanja in vsi vedeži sveta se ne morejo primerjati z neznanjem modreca. Samo modrec lahko ve, da je znanje samo za um, um pa je omejen in informiran. Z umom se ne more daleč priti, kvečjemu do groba. Toda zavedati se moramo, da se neznanje modreca lahko ustvari samo skozi znanje uma. Vse lepo po vrsti, tak je zakon in ne da se ga preliščiti. Najprej ego, nato izguba ega, najprej znanje, nato duhovno znanje, najprej ljubezen v dvoje, potem ljubezen pisana z veliko začetnico. Najprej ljubezen do zemlje in potem ljubezen do neba. Potem lahko pridemo v nebesa blaženosti. In ko smo enkrat tam, kaj lahko naredimo narobe. Lahko naredimo kaj slabega? Ne moremo, vse je dobro in pravilno. Kaj lahko naredi blažen, popolnoma srečen človek. Bo naredil kaj slabega? Človek s sposojenim znanjem ne more narediti veliko dobrega, samo človek z znanjem, ki ga je sam osvojil in preizkusil, lahko ve. Vse kar preberemo in ne preizkusimo, nam je samo posojeno. Nimamo nič od tega in kvečjemu bomo romali po napačni poti. Zato modrec nič ne ve in ko to prizna, pomeni, da lahko zdaj nastopi priložnost za pravo znanje. Ko izvržemo sposojeno znanje, ko pričnemo z lastnim, potem se rojevamo v novem svetu, svetu duha. Tako lahko postanemo tudi siromašni, vendar bogati z duhovnim znanjem, toda samo če smo prej bili bogati v svetu in smo imeli posvetno znanje. Življenje je velika skrivnost, zato je tako zanimivo in polno čudovitih odkritij. Vsaka sekunda je

napolnjena z blaženostjo in izbruhi neskončnega veselja, predvsem takrat, ko odkrijemo prostranstvo vesolja in njegovo širino. Še posebej takrat, ko smo odkrili vesoljne zakone in spoznali pravzaprav, zakaj smo tu na planetu, kakšna je naša naloga in od kod smo prišli in kam gremo. Da pa bi to spoznali, bomo morali iti skozi pekel ega, do samega njegovega vrha, skozi vse še tako močne bolečine. Takrat bomo odvrgli ego, ne zaradi tega, ker bomo v to prisiljeni, ampak zato, ker je ego tako peklenska pojava. Ego je v začetku, ko smo še otroci in malo večji otroci neka sreča, potem, ko postajamo zreli in duhovni, je pa zadeva precej resna in peklenska na svojem vrhuncu. Spoznamo, da smo tako imenovano življenje samo sanjali, da v resnici tudi ega nikoli ni bilo, ker je vse samo ena sama nedeljena celota. Del za katerega smo mislili, da obstoja in smo se zanj po nepotrebnem borili, je pač samo utvara in nekaj, kar ni resnično. Ko smo otroci, mislimo, da se ves svet vrti okoli nas. Sonce, Zemlja, starši, ljudje, vse je okoli nas, in mi mislimo, da smo center. Ko odrastemo spoznamo, da so še drugi, potem, ko smo duhovno dozoreli, pa spoznamo, da so bile vse skupaj samo sanje. Center je v vsemu, nas pa ni, ker smo vse in vsi. Takšen je Bog. Je vsepovsod in nikjer v enem, a ni v našem ego in nikjer v delu, samo v celoti. Atom je center, a nima obsega. Tako je vse izpolnjeno s centri, lahko rečemo tudi, da je vse center. Ko smo mi center, je to ego, ampak nič ni narobe, saj je to rast. Pač moramo skozi učenje, pekel, skozi dobro in slabo, da bi na kraju prišli v nebesa. Tam pa ni tako imenovanih relativnosti, kot so dobro, slabo, moralno, moje, tvoje, višje, nižje. Tam um ne obstaja, tam ni logike napolnjene z znanjem. Da pa ne bi k Bogu prišli praznih rok, mu lahko podarimo svoj ego, ki smo ga gradili veke in veke dolgo, iz življenja v življenje. Iz svojega ega lahko napravimo lep kip in mu ga podarimo, ko pridemo tja, kjer je večnost in brezmejnost – kjer je Svetloba.

Astrologija

Astrologija je veda o planetih in zvezdah, o njihovih vplivih na ljudi na zemlji. Mnogi nasprotujejo temu, da je astrologija »veda«, toda sama beseda, oz. pomen besede kaže na to – astro = zvezda, logos = veda. Astrologijo se pogosto primerja s prerokovanjem in podobnimi veščinami. Zaključke, ki jih dobimo z astrološkim delom, ne moremo potrditi z eksaktnimi metodami, vendar je potrjeno življenje samo in dogodki, ki sledijo po astrološki razlagi. Mnogi se sklicujejo na to, da astrolog s svojo sugestijo vpliva na vas in vam vnaprej določa kaj morate početi, pa se vam zato dogajajo določene stvari. Da temu ni tako, kažejo določene naravne nesreče (potresi, poplave...), ki jih astrolog lahko vnaprej napove. Astrologija je mati astronomije, čeprav sta vrsto let predstavljali eni in isto vedo. Danes je astronomija znanost o nebesnih pojavih, o magnitudah, distancah, o masah, gibanju in hitrosti nebesnih teles. Utemeljena je z rezultati raziskovanj, doseženih s pomočjo teleskopa in podobnih instrumentov. Menim, da je astronomija »objektivna« veda, astrologija pa »subjektivna« veda.

Ljudje so že od nekdaj odhajali k vedeževalkam, ki so jim prerokovale usodo iz kart, kavne usedline, fiziola... Vse zato, da bi izvedeli kakšna bo njihova usoda, prihodnost. Astrologija vam daje mnoge odgovore na vprašanja, ki si jih postavljate: Zakaj se to dogaja prav meni? Zakaj tako in ne drugače? Zakaj prav zdaj?

Kaj astrologija in horoskop lahko predvidi? Lahko ste prepričani, da bo vaš značaj, videz in način delovanja zelo dobro opisan. Kritična obdobja v vašem življenju so tudi predvidljiva, vidimo pa tudi harmonijo med dvema osebamama, nagnjenost k določenim boleznim, organske slabosti, zdravje, nesreče, vaš pogum in vašo strahopetnost, pridnost in lenobo, določene perverzности, nagnjenost k alkoholizmu in drugim opojnim sredstvom, kreativnost, vaše uspehe

in neuspehe v določenih obdobjih življenja. Iz osebnega horoskopa je razvidno, kateri poklic vam ustreza, v kakšnem okolju boste živeli, kakšna je vaša mati in oče, vaš odnos do staršev, do partnerja, do otrok ali prijateljev, kakšen partner vam ustreza? Zakaj me vsi, ki jih imam rad, zapustijo?

Astrologija nam pove tudi o naši sreči in nesreči, o fizični lepoti, o premoženju, ki ga imate ali pa ga še boste imeli, o ropih, paranoji, o nagnjenosti k zločinu in o množici drugih stanj in dogodkov, ki vas lahko presenetijo. Pove nam tudi o naši zvestobi in o prevarah, vendar je že tako, da vsak človek v določeni situaciji reagira drugače. O zvestobi partnerja se morate prepričati sami, astrolog vam lahko pove le to, da se malo zamislite o svojem ali partnerjevem delovanju. A tukaj smo že pri sugestiji. Astrolog lahko napove, da se boste znašli v tvegani situaciji. Vsak človek lahko v določenih situacijah postane prevarant, zapeljivec, lažnivec, a temelj usode je določen z vašim značajem. Astrologija nam pokaže kje grešimo, lahko nam pokaže pot, po kateri naj gremo. Vendar, usoda je zapisana v trenutku našega rojstva, zamrznjena slika neba ob določeni uri. Usodo lahko poskušamo prelisičiti, morda nam to celo uspe, določenim stvarjem pa se žal ne da izogniti.

Če berete dnevne horoskope po revijah, je prav gotovo, da se vse napisano ne izpolni. Tak horoskop je recimo napisan za tisoč npr. »škorpijonov«, ne glede na starost, okoliščine, na dedne lastnosti. Vsaka osebna astrološka karta (horoskop) je poglavje zase. Ni isto, če ste ženska ali moški, ste rojeni jutraj ali ponoči, itd.. Nekateri časopisne horoskope redno prebirajo. Pozabijo, kar se ni izpolnilo in si pogosto zapomnijo tisto, kar je bilo napovedano in se je zgodilo. Mnogi so do astrologije kritični, se posmehujejo, včasih pa skrivaj preberejo kako napoved in so ob tem veseli, ker napisano zanje ne velja. Metode astro-

logije so znane samo tistim, ki se z njo ukvarjajo. Za točen horoskop je potreben datum, točna ura in kraj rojstva. S temi podatki določimo vaše sončno znamenje in glede na uro rojstva tudi vaš podznak.

Če boste v časopisu prebirali horoskope, pa vedno preberite napoved za Sončno znamenje in za vaš podznak.

Srečno!

Ana

Štajersko društvo Ajda

V torek, 22. aprila, so v okviru praznovanja mednarodnega dneva Zemlje v Intersparu v Velenju člani štajerskega društva Ajda na stojnici predstavili informativni material o delovanju društva. Poleg njih se je predstavilo tudi velenjsko gobarsko društvo.

Foto: Marija Lebar

Društvo Ajda ima polno ime Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje. To je metoda pridelovanja prehrane, po kateri pridelana živila se tržijo pod blagovno znamko Demeter. Značilno za metodo je, da zavrača uporabo umetnih gnojil in kakršnih koli strupov. So tudi proti gensko spremenjenim organizmom. Za nego zemlje in rastlin uporabljajo kompostne pripravke in pri tem upoštevajo kozmične ritme.

Matično društvo Ajda Vrzdenc je ustanovila Meta Vrhunc in deluje že okoli petnajst let. Da bi bilo društvo dostopnejše po vsej Sloveniji, so ustanovili še več »podružnic«. To so sicer samostojna društva, delujejo pa v povezavi z ostalimi enakimi društvi in zvezo društev.

Društvo Ajda Štajerska je bilo ustanovljeno lani septembra. Prej so delovali kot Delovna skupnost v okviru Ajde Vrzdenc. Območje delovanja članov je osrednja Štajerska od Logarske doline do Rogatca in od Zidanega Mostu do Rač. V tem kratkem času so že organizirali več predavanj in delovnih srečanj.

V članstvo vabijo vse, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja z našo pridelovalno zemljo in kakšne kakovosti je naša prehrana. Več informacije dobite na njihovi spletni strani ali na telefonu 051 394 494.

Marija Lebar

UGANKARSKI SLOVARČEK: HEAD - britanski slikar (Guy); KALAMITI - drevo iz karbona; NEJEDLY - češki skladatelj (Vít); TJAN - gorovje v Sibiriji.

Izmed pravih rešitev križanke bomo izžrebali dva nagrajenca, ki bosta prejela po: dve vstopnici za gledališko predstavo v S lovenskem ljudskem gledališču Celje, po lastni izbiri ter eno knjižno nagrado. Izžrebana nagrajenca prejšnje križanke (List 4, 2008), st a Branko Špital, Gaberke 284, ki prejme gledališki vstopnici in Marica Ošlovnik, Metleče 39, ki prejme knjižno nagrado.

					List	AKUMULATOR	RANOCELNIK	PODROČJE VLADAVINE EMIRA	ČEŠKI SKLADATELJ (VIT)	ALFRED NOBEL
					PRIZORIŠČE V CIRKUSU					
					GRAD PRI BEGUNJAH					
										BRITANSKI SLIKAR (GUY)
Avatar LoM	DREVJE IZ KARBONA	PRIPADNICE ONAMITOV	KRČMA	100m ²		SMUČ. CENTER NA POHORJU				
				ANTIČNO IME LJUBLJANE		ALBIN (SKRAJŠANO)				
PROIZVAJALNIK PARE					SPODNJI DEL OBRAZA (MN.)					
					HIMALAJSKA KOZA					
NEKDANJE IME VIETNAMCEV							POD			
							GORA V ZAH. SIBIRIJI			
DELA VEČ V LABORATORIJU								TUJA IN NAŠA ČRKA		
								GROBO ORIENT. SUKNO		
IZOSTANEK MENSTRUACIJE									MEDNARODNA OZNAKA ŠPANIJE	DEL KROŽNICE
FRANC. LOVSKO LETALO (MIRAGE)						IZRAZ ZA DROGO LSD	KAJNOV BRAT			
							OSLOV GLAS			
IN TAKO NAPREJ (KRAT.)				RUSKO ŽENSKO IME					KISIK	
				NACIONALNA STRANKA					UDVORLJIV MOŠKI	
ŽENSKI PAS PRI NARODNI NOŠI								PREBIVALEC IGA	KRŠKO	
									KRSTA	
3. IN 2. SAMOGLASNIK				NORD. IZRAZ ZA SMUČI			RIMSKA BOGINJA JEZE			NADALJEVANJE GESLA
							HLOD			
25. junij										
					KAKAV					
					EN(G)ELS					
					DUHOVNIK PRI SLOVESNI MAŠI					
					JAJCE			AVTOMOB. OZNAKA REKE		

Izpolnjen kupon izrežite in pošljite na naš naslov do 11. junija 2008.

Nagradna križanka

Maj 2008

Gesla križanke:

Ime in priimek:

Naslov:

Blagoslov Plešejeve kapele

Na binkoštno nedeljo so pri Plešeju blagoslovili novo kapelo, ki so jo zgradili z lastnimi sredstvi. Blagoslov sta pred številnimi povabljenimi sorodniki in sosedi vodila šoštanski kaplan Tadej Linasi in župnik iz Podgorja pri Slovenj Gradcu Leopold Korat.

Plešeji so ena izmed družin, ki se je zaradi izkopavanja premoga morala preseliti na drugo lokacijo. Pred njihovo prejšnjo hišo, na drugi strani ceste, ki pelje v Gaberke, še vedno stoji stara kapela, ki je bila najbrž zgrajena med leti 1850 in 1880, ko se je gradila njihova kmetija. Navajeni na kapelo, so najprej razmišljali, da bi kapelo kar preselili na novo lokacijo njihovega doma, vendar ni bilo junaka, ki bi si to upal izvesti in zagotoviti, da bo kapelo v enem kosu prepeljal in postavil na novo lokacijo. Tudi stroški selitve bi bili precej visoki. Tako so se odločili, da bodo kapelo, ki jo je nazadnje leta 1990 obnovil Ivan Stergar, pustili tam, kjer so jo njihovi predniki z njim neznanim namenom postavili. Ko so se preselili v svoj novi dom, so iz kapele, ki je ostala na samem, preventivno odstranili kip Marije z Jezusom in kip Božjega groba.

Družina se kapeli vseeno ni hotela odpovedati, zato so si v bližini hiše želeli zgraditi novo. A gradnja kmetije je zahtevala preveč časa in sredstev, tako da je minilo kar nekaj let, preden so se lotili postavitve nove kapele. Z gradnjo so pričeli leta 2007 in še v istem letu je bila kapela dokončana. Lastnik Branko Videčnik jo je posvetil svoji družini in sv. Urhu. Podoba na kapeli, ki gleda proti cerkvi sv. Urha, je s sliko sv. Urha posvetil zavetniku gaberške cerkve. Na notranji levi strani je podoba sv. Štefana, ki ga je Branko posvetil svoji mami Štefki. Na notranji desni strani je naslikan sv. Frančišek Asiški, ki pa je posvečen njegovemu očetu Francu Videčniku. Na zunanji strani kapele, ki gleda proti hiši, pa je naslikan sv. angel varuh, kajti Branko želi, da varuje njihovo družino in dom. V kapeli sta glavni figuri kip Marije z Jezusom in Božji grob, ki je postavljen na tla kapele.

Posvetitev kapele je v Gaberkah izreden dogodek, saj je bila zadnja novo zgrajena kapela v Gaberkah davnega leta 1906 (Vrsnakova kapela – delo Mihaela Zaleznika). V zadnjih nekaj letih pa so poleg Plešejev novi kapeli zgradili še Jeriči in Oroži. Vsi so si zgradili nove kapele, ker so morali svoje stare pustiti na pridobivalnem območju Premogovnika Velenje, kjer le-te nemo čakajo na svojo usodo.

A. Grudnik

Foto: A. Grudnik

(Gorice nad Šoštanjem, 26. april 2008) /

Velenje
Sp Do 35
LIST OBČINE
2008

352(497.4 šoštanj)

9004333,5

COBISS ©

KNJARNICA VELENJE

